

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra české literatury



**PARANORMÁLNÍ ROMANCE: POKUS O
VYMEZENÍ SUBŽÁNRU V KONTEXTU
YOUNG ADULT LITERATURE**

PARANORMAL ROMANCE: AN ATTEMPT TO DEFINE
THE SUBGENRE IN THE CONTEXT OF YOUNG
ADULT LITERATURE

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Iva Krejčová, Ph. D.

Autorka diplomové práce: Bc. Martina Ditrychová

Na Výsluní 1423, Tachov, 347 01

Český jazyk – Dějepis

Prezenční studium

Rok dokončení DP: 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

Prohlašuji, že odevzdaná elektronická verze je identická s její tištěnou podobou.

V Praze dne 11. 7. 2016

.....
Bc. Martina Ditrychová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Ivě Krejčové, Ph. D. za cenné rady a podnětné připomínky, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce, za velkou míru trpělivosti a ochoty, za vlídný přístup a čas, který mi věnovala. Rovněž bych chtěla poděkovat svému příteli, Michalu Suplinčákovi, a celé své rodině za všestrannou podporu během studia.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se tematicky zabývá jedním ze subžánrů populární literatury pro mládež – paranormální romancí. Jejím hlavním cílem je vytvořit ucelenou definici tohoto podžánru na základě interpretace vybraných paranormálních ság – Stmívání Stephenie Meyerové (Stmívání, Nový měsíc, Zatmění, Rozbřesk), Zavrženého Beccy Fitzpatrickové (Zavržený, Crescendo, Ticho, Finále), Smečky Andrey R. Cremerové (Smečka, Vzpoura, Oběť, Kořeny), Křidel Aprilynne Pikeové (Křídla, Kouzlení, Iluze, Osud) a Anny krví oděné Kendare Blakeové (Anna krví oděná, Dívka z nočních můr). Práci jsme rozdělili do osmi kapitol. V první kapitole jsme nastínili historický vývoj paranormální romance, v druhé části práce jsme se zaměřili na její žánrovou charakteristiku. Ve třetí a čtvrté kapitole jsme se snažili vytvořit prototyp ženské hrdinky a mužského protagonisty tohoto subžánru. Pátá část práce se zabývala ustálenými dějovými schématy v paranormálních romancích. V šesté kapitole práce jsme se pokusili stanovit modelovou podobu vztahu ústřední milenecké dvojice v analyzovaném podžánru. V sedmé části práce jsme pojednali o projevech kolize každodenní reality s nadpřirozenem a o společenské hierarchii ve fikčním světě paranormálních romancí, představili jsme si druhy a rasy nadpřirozených bytostí, které ho obývají. Poslední kapitola práce byla věnována průzkumu čtenářských ohlasů na výše uvedené paranormální romance. Výsledky našeho výzkumu jsme shrnuli v závěru práce.

KLÍČOVÁ SLOVA

Paranormální romance, young adult literatura, populární literatura, Stmívání, Zavržený, Smečka, Křídla, Anna krví oděná, literární postava, modelová hlavní hrdinka, modelový hlavní hrdina, nadpřirozená bytost, čtenáři on-line

ABSTRACT

This diploma thesis thematically follows up one of subgenres of young adult popular literature – paranormal romance. Its main aim is to create a comprehensive definition of this subgenre on the basis of interpretation of representative sagas – Twilight by Stephenie Meyer (Twilight, New Moon, Eclipse, Breaking Dawn), Hush, Hush by Becca Fitzpatrick (Hush, Hush, Crescendo, Silence, Finale), Nightshade by Andrea R. Cremer (Nightshade, Wolfsbane, Bloodrose, Snakeroot), Wings by Aprilynne Pike (Wings, Spells, Illusions, Destined) and Anna Dressed in Blood by Kendare Blake (Anna Dressed in Blood, Girl of Nightmares). The thesis was divided into eight chapters. In the first chapter we have outlined the historical development of paranormal romance, in the second part we focused on its genre characteristic. In the third and fourth chapters we tried to create a prototype of heroine and hero of this subgenre. The fifth part is about the steady plot schemes in paranormal romances. In the sixth chapter we have tried to determine a model form of relationship main pair of lovers in the analyzed subgenre. In the seventh part we discussed conflict between everyday reality and the supernatural and the social hierarchy in the fiction world of paranormal romances and we introduced supernatural species and races that live there. The last chapter was dedicated to survey of readers' responses to the above mentioned paranormal romances. The results of our research are summarized in the conclusion.

KEYWORDS

Paranormal romance, young adult literature, popular literature, Twilight, Hush, Hush, Nightshade, Wings, Anna Dressed in Blood, literary character, model heroine, model hero, supernatural beings, readers on-line

OBSAH

Úvod	9
1. Nástin historického vývoje subžánru paranormální romance	20
2. Žánrová charakteristika paranormální romance	21
2.1 Populární literatura	22
2.1.1 Červená knihovna	25
2.1.2 Dívčí a vývojový román	27
2.1.3 Horor	28
2.1.4 Detektivka	30
2.1.5 Thriller	33
3. Hlavní ženská hrdinka	34
3.1 Isabella Marie Swanová	36
3.2 Nora Greyová	37
3.3 Calla Torová.....	39
3.4 Laurel Sewellová	41
3.5 Anna krví oděná.....	43
3.6 Modelová hlavní ženská hrdinka	45
4. Hlavní mužský hrdina	46
4.1 Edward Anthony Masen Cullen	48
4.2 Jev „Patch“ Cipriano	49
4.3 Seamus „Shay“ Doran	51
4.4 Tamani de Rhoslyn	53
4.5 Theseus Cassio Lowood	54
4.6 Modelový hlavní mužský hrdina	58

5. Modelové schéma děje paranormální romance	62
6. Modelová podoba vztahu ústřední milenecké dvojice v paranormálních romancích	67
7. Vybrané aspekty fikčního světa paranormálních romancí	68
7.1 Nadpřirozené bytosti	68
7.1.1 Upíři	70
7.1.2 Vlkodlaci	72
7.1.3 Padlí andělé	73
7.1.4 Víly	75
7.1.5 Duchové	76
7.2 Hierarchie společnosti	79
7.3 Kolize každodenní reality s nadpřirozenem	82
8. „Čtenáři on-line“	83
8.1 Průzkumné otázky a hypotézy	84
8.2 Průzkum a jeho výsledky	89
Závěr	94
Seznam použité literatury a pramenů	103

Úvod

*„Jaké je tohle místo? Může doopravdy existovat svět,
kde staré legendy ožívají a překračují hranice malých
bezvýznamných městeček, aby se utkaly s mytickými příšerami?
Znamenalo to, že každá nemožná pohádka má někde pravdivý základ?
Existuje vůbec nějaký rozumný a normální svět,
nebo je všechno jenom magie a strašidelné historky?“¹*

Prostřednictvím úvodního citátu se ocitáme ve fikčním světě **paranormálních romancí** – v prostředí skrz naskrz prosyceném magií a obývaném lidskými smrtelníky spolu s mytickými bytostmi, v němž se stírají hranice reality a nadpřirozena a v němž se k životu probouzí dávno zapomenuté a těžko uvěřitelné fantastické příběhy. Právě tento svět a literární subžánr, jenž nám ho zprostředkovává, jsme se rozhodli v naší práci podrobit zevrubné analýze. Za cíl této diplomové práce jsme si vytyčili, jak ostatně napovídá její název, vytvořit co možná nejkomplexnější definici **paranormální romance** založenou na nástinu historického vývoje tohoto subžánru, jeho žánrové charakteristice, rozboru konkrétních fikčních lidských a nadpřirozených ženských a mužských protagonistů námi vybraných ság, na prototypickém schématu děje, modelové podobě vztahu ústřední milenecké dvojice, hierarchii a každodennosti prezentovaného fikčního světa, na výsledcích průzkumu ohlasů čtenářů tohoto podžánru a zejména pak na všestranné interpretaci vybraných **young adult**² **paranormálních** sérií – *Stmívání* (*Stmívání*, *Nový měsíc*, *Zatmění* a *Rozbřesk*) od Stephenie Meyerové, *Zavrženého* (*Zavržený*, *Crescendo*, *Ticho* a *Finále*) od Beccy Fitzpatrickové, *Smečky*

¹ MEYEROVÁ, Stephenie. *Nový měsíc*. Praha, 2009, s. 240.

² Termín **young adult literatura**, označující literární produkci určenou dospívajícím čtenářům mezi dvanácti až osmnácti lety, byl vytvořen v šedesátých letech minulého století Sdružením pro knihovnické služby mladistvým, divizí Americké knihovnické asociace. Mezi nejpopulárnější **young adult** žánry a subžánry současnosti patří zejména **paranormální romance**, **dystopie**, **fantasy**, **scifi** a **dívčí romány**. Strickland Ashley. A brief history of young adult literature. In: *CNN* [online]. [vid. 2016-07-08]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/10/15/living/young-adult-fiction-evolution/>

(*Smečka, Vzpoura, Oběť a Kořeny*) od Andrey R. Cremerové, *Křidel* (*Křídla, Kouzlení, Iluze, Osud*) od Aprilynne Pikeové a *Anny krví oděné* (*Anna krví oděná a Dívka z nočních můr*) od Kendare Blakeové. Volba právě těchto ság nebyla náhodná – reflektovala jejich čtenářskou popularitu, inovativnost v pojetí zvoleného námětu, zapojení různých druhů a ras nadpřirozených bytostí do děje příběhu a zaměření se na odlišné věkové kategorie. V potaz jsme také brali doporučení a recenze tuzemských čtenářů; **paranormální romance** tudíž musely být dostupné v českém vydání. Na výběr tématu diplomové práce a konkrétních **paranormálních** sérií měly vliv rovněž mé čtenářské preference z doby dospívání; kterým jiným dílům bych se měla věnovat v rámci svého výzkumu než těm, které z velké části ovlivnily, kromě ságy o čarodějnickém učni Harrym Potterovi Joanne Kathleen Rowlingové, mé směřování ke čtenářství? Když jsem se v roce 2013 rozmýšlela, na jakou problematiku se v rámci své diplomové práce zaměřím, byly **paranormální romance** jasnou volbou.

Teoretické a praktické poznatky se ve většině dílčích částech práce prolínají; výhradně teoretická je v podstatě pouze její první kapitola, ryze praktickému výzkumu je pak věnována její poslední kapitola. Metodologicky jsme se inspirovali zejména v *Teorii literatury pro učitele* (PETERKA 2007), v *Encyklopedii literárních žánrů* (MOCNÁ – PETERKA 2004), v *Průvodci literárním dílem: Výkladovém slovníku základních pojmů literární teorie* (LEDERBUCHOVÁ 2002) a v *Lexikonu literárních pojmů* (PAVERA – VŠETIČKA 2002).

1. Nástin historického vývoje subžánru paranormální romance

Dopátrat se literárních kořenů **paranormální romance** byla pro nás, vzhledem k žalostnému nedostatku jakýchkoliv druhů pramenů, záležitost značně obtížná a problematická. Historie tohoto subžánru bývá opomíjena obvykle ze dvou důvodů – pokud se někdo tímto, pro mnohé literární vědce i samotné čtenáře, poněkud „podřadným“ podžánrem zabývá, usiluje zejména o vystižení základních charakteristických rysů příznačných pro tento subžánr (typologie postav a jejich ustálené konstelace, typické motivy a témata, opakující se schémata, stereotypní průběh dějových linií apod.), nebo o komplexní vykreslení fikčních světů vytvořených konkrétními autory **paranormálních romancí**. Relevantní poznatky o historii zmiňovaného podžánru se nám podařilo dohledat pouze ve třech zahraničních elektronických informačních zdrojích – ve stručném historickém přehledu „*A Brief History of Paranormal Romance*“³, vytvořeném Kiersten Fayovou, americkou autorkou sérií **paranormálních romancí** *Shadow Quest* a *Creatures of Darkness*, v obsáhlém článku „*Paranormal Romance: Here, There, and Everywhere With the New Science Fiction*“ americké spisovatelky Cynthie Wardové, publikovaném na webových stránkách již zaniklého internetového magazínu „*The Internet Review of Science Fiction*“⁴ a v hesle „*Paranormal romance*“ na webu *jonostenson.com*⁵ věnovaném klíčovým slovům z oblasti **young adult literatury**. Jak se dozvídáme z posledně zmiňovaného zdroje, tematické kořeny námi zkoumaného subžánru je možné vysledovat už ve **folklóru** –

³ Fay, Kiersten. A Brief History of Paranormal Romance. In: *Kiersten Fay – Paranormal Romance Author* [online]. [vid. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.kierstenfay.com/history-of-paranormal-romance/>

⁴ Ward, Cynthia. Paranormal Romance: Here, There and Everywhere With the New Science Fiction. In: *The Internet Review of Science Fiction* [online]. December 12, 2006 [vid. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.irosf.com/q/zine/article/10337>

⁵ Paranormal Romance. In: *Young Adult Literature Keywords* [online]. [vid. 2015-10-20]. Dostupné z: http://jonostenson.com/yalitkeywords/index.php?title=Paranormal_romance

v **pohádkách**. **Paranormální romances** jsou, jak je všeobecně známo, založeny na milostném vztahu ústřední dvojice postav, z nichž jedna je obvykle člověk a druhá nadpřirozená bytost. Nejinak je tomu i ve známých **pohádkách** *Kráska a Zvíře* od Madame Gabrielle de Villeneuve (1740)⁶ a v *Žabím králi aneb Železném Jindřichovi* (1812) bratří Grimmů. Obě **pohádky** vypráví o lásce překrásné lidské dívky k metamorfovanému zakletému princovi; v prvním případě je prokletí, jež je na mužského protagonistu příběhu uvaleno, zlomeno díky upřímnému a vroucímu citu, který hlavní hrdinka pocítí poté, co se vyrovná s nadpřirozenou podstatou Zvířete a přijme ji, v druhém pak princezna zlomí kletbu náhodou tím, že z donucení ze strany otce splní slib, který dala žabákovi za to, že jí navrátil zlatý míč, jenž jí při hře spadl do studny. V klasickém syžetu **paranormální romances** vyprávění rovněž končí happyendem – milenecká dvojice spolu žije šťastně až do smrti; aby však k happyendu mohlo dojít, musí, zpravidla lidská,⁷ protagonistka příběhu prokázat mravní sílu a hloubku své lásky a oddanosti vůči nadpřirozenému protějšku. Kromě již zmíněného uzavření děje **pohádky** šťastným rozuzlením v podobě vítězství pravé lásky, dobra a spravedlnosti můžeme v **paranormálních romancích** nalézt i další prvky a motivy převzaté z tohoto epického žánru lidové slovesnosti – v dílech námi zkoumaného subžánru lze vysledovat typická **pohádková** dějová schémata (proces iniciace reprezentovaný konfrontací a seznámením se hrdiny s personifikovanými nadosobními silami, zdánlivě nerovný boj s nimi, překonávání zkoušek a nástrah jimi zinscenovaných; pomyslný vstup do jiného světa, paralelního s naším, ve smyslu

⁶ Letopočty v závorkách za názvem literárního díla uvádějí rok jeho prvního vydání.

⁷ Ne vždy je **paranormální romance** psána z pohledu lidské dívky – např. v tetralogii *Kronika prokletých zaklínačů* (*Nádherné bytosti*, *Nádherná temnota*, *Nádherný zmatek* a *Nádherné vykoupení*) Kami Garciové a Margaret Stohlové je hlavním hrdinou smrtelník Ethan Wate; i on se však v poslední knize série stává nadpřirozenou bytostí, konkrétně *duchem*. Metamorfóza protagonisty díla v nadpřirozenou bytost, byť dočasná, je pro **paranormální romances** příznačná – kromě již zmíněné proměny Ethana Wate můžeme jako příklad uvést transformaci Belly Swanové (*Stmívání*) a Eleny Gilbertové (*Upíří deníky*) v upírky či Nory Greyové (*Zavržený*) v *Nefila*.

hrdinova proměněného vnímání reality po odhalení existence nadpřirozených bytostí, symbolická či skutečná smrt protagonisty díla a jeho znovuzrození), přítomnost nadpřirozených postav (*víly, démoni, čarodějnice, vlkodlaci, upíři, andělé* atp.) a mísení každodenní reality a fantazie (LEDERBUCHOVÁ 2002: 237 – 238).

Nosná idea všech **paranormálních romancí**, tedy příběh lásky mezi druhově odlišnými milenci, se, jak vidno, objevovala v různých příbězích vybraných žánrů již před samotným vznikem námi sledovaného subžánru. Všechny tyto žánrové kořeny **paranormální romance**, vyjma již zmíněné **pohádky**, nacházíme výhradně v **mimo folklórní** oblasti literární produkce. Prvním a nejstarším z nich je **gotický román**, žánr preromantické a romantické literatury, jenž se rozvíjel se v Anglii od 2. poloviny 18. století. Jeho základem je „*evokace silných citů – od dojetí až k pocitům hrůzy a děsu. Důraz je položen na dějovou složku, v níž se rozvíjejí motivy racionální i fantastické, poutající pozornost čtenáře svou dobrodružností a akčností a vyvolávající v něm emocionální pohnutí.*“ (PAVERA – VŠETIČKA 2002: 127). Děj románu se odehrává povětšinou v hrůzyplném prostředí, jež umocňuje vyznění předkládaných vzrušujících a napínavých příběhů – v polorozpadlých hradech, kobkách, vězeních, sklepeních, v hlubokých neprostupných lesích či na hřbitovech. Hlavní hrdina, jehož původ bývá zpravidla obestřen nějakým tajemstvím, musí čelit silám zla a tajemna, jimiž je ohrožován na životě. Ženské hrdinky **gotických románů** bývají osamělé a zranitelné, dominují však postavy mužské; „*patřívají k démonickým zločincům krásného zevnějšku nebo pyšným rouhačům, kteří zaprodávají duši ďáblu výměnou za nadpřirozené schopnosti. (...) Motivací pro činy postav bývá osudové prokletí, rodové zatížení (incesty, vraždy rodičů a sourozenců), (...) šílenství apod.*“ (MOCNÁ – PETERKA 2004: 220).

Charakteristické rysy typické pro mužské protagonisty **gotického románu** jsou zosobněny zejména ve dvou dobově oblíbených literárních typech – *muži-upírovi* a *muži-vlkodlakovi*, tedy v postavách, jež později převzali a přijali „za své“ první autoři **paranormálních romancí** a které vévodí tomuto subžánru

od počátku jeho vzniku až do současnosti. S postavou *upíra* se poprvé setkáváme v **gotické novele** Johna Williama Polidoriho *Upír*,⁸ vydané poprvé roku 1819 v Londýně (PROCHÁZKA – STRÍBRNÝ 2003: 546). Ta, společně s **šestákovým románem**⁹ *Varney the Vampire* Jamese Malcolma Rydera (1847), makabrozní novelou *Carmilla*¹⁰ Josepha Sheridana Le Fanu (1871) a s dalšími méně známými díly s *upířskou* tematikou inspirovala irského spisovatele Brama Stokera k napsání dnes již legendárního románu *Dracula* (1897). V této knize, považované za klasické dílo literárního vampyrismu, nám byl poprvé zevrubněji představen výše zmíněný literární typ *muže-upíra*¹¹; s ním však mají moderní adolescentní představitelé literárních *upírů* společného jen pramálo: povětšinou pouze čtyři charakteristické vnější fyzické znaky – nápadná bledost, ostré špičaté zuby, nadlidská síla a určité nadpřirozené schopnosti a jednu fyziologickou potřebu – touhu po krvi jako nezbytném zdroji životadárné síly.

Podobně jako postava *muže-upíra* stala se i postava *muže-vlkodlaka* pro svou démoničnost poměrně populární u autorů **gotických románů**. K vůbec nejznámějším **gotickým románům**

⁸ Polidori v tomto díle vytvořil *upíra* byronského typu – záhadného arogantního bledého aristokrata, jenž okolí okouzluje svým intelektem, charismatem, kultivovaností a přitažlivým zevnějškem (LARSSON – STEINER 2011: 265).

⁹ Tzv. „**penny dreadful**“, druh britského sešitového čtení, velmi oblíbený zejména v devatenáctém století. **Šestákové romány** nabízely čtenářům napínavé příběhy na pokračování, často však značně pochybné kvality (už v době svého vzniku byly považovány za úpadkové čtivo a byly společensky velmi odsuzovány). Vycházely každý týden, byly tištěny na co nejlevnějším možném papíře, což umožňovalo jejich snadnou distribuci (prodávaly se za penci). Penny dreadful. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-21]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Penny_dreadful

¹⁰ Dílo je výjimečné silně kontroverzní tematikou, jež pobuřovala společnost již v době svého vzniku – Le Fanu v něm vyličil začínající lesbickou láskou dvou mladých dospívajících dívek, smrtelné Laury a velmi krásné, vášnivé *upírky* Carmilly. Postava upíra v literatuře 19. století. In: *La Duchesse* [online]. [vid. 2015-10-21]. Dostupné z: <http://la-duchesse.blog.cz/1403/postava-upira-v-literature-19-stoleti>

¹¹ *Dracula* je v románu popisován jako starý bledý muž s dlouhým knírem, hustým, téměř srostlým obočím, dravčím úzkým nosem, zašpičatělými ušima, krutými rudými rty a dlouhými ostrými špičatými zuby a nehty; vzhledem k soudobému ideálu mužské krásy by dnes u náctiletých čtenářek coby „idol dívčích srdcí“ jistě jen stěží uspěl.

s *vlkodlačím* protagonistou patřily *Wagner, the Wehr-Wolf*¹² (1846) George Williama MacArthura Reynoldse a *The Wolf Leader* (1857) Alexandra Dumase. Oba romány spojuje tatáž ústřední zápletka – hlavní hrdina z určitého důvodu uzavírá smlouvu s ďáblem (u Reynoldse je to přání nalézt ztracenou vnučku, u Dumase zase touha pomstít se šlechtici za osobní újmu a ponížení), po zjištění důsledků plynoucích z prokletí (bolestivá metamorfóza, ztráta motorické, rozumové a volní kontroly nad sebou ve *vlkodlačí* podobě atd.) svého rozhodnutí stát se *vlkodlakem* lituje, touží se kletby zbavit a zároveň usiluje o spasení své duše. Posledním, v tomto případě novodobým **gotickým románem**, jemuž nelze upřít vliv na výslednou podobu **paranormální romance**, je *Tryst* (1939) Elswyth Thaneové – příběh o zapovězené lásce mezi sedmnáctiletou Sabrinou Archerovou a o polovinu starším Hilarym Shenstonem, *duchem* bývalého majitele domu, do něhož se Sabrina přestěhovala se svým otcem a tetou.¹³

Z uvedeného výčtu charakteristických znaků **gotického románu** a stručného představení specifického typu postav využívaného touto žárovou variantou románu k docílení hrůzyplné atmosféry je více než zřejmé, že **gotický román** opravdu předznamenal vznik **paranormální romance**.

Vývoj současné podoby námi zkoumaného subžánru ovlivnily v pozdější době, tedy ve 20. století, zejména dva žánry – **science fiction** a **fantasy**. **Sci-fi**, odehrávající se zpravidla v budoucnosti, jež je líčena jako aktuální přítomnost, předkládá čtenáři alternativní model vykonstruovaného hypotetického světa (neznámou či v době vzniku díla dosud neobydlenou vesmírnou planetu, nově objevený kontinent, říši v hlubinách Země či oceánu apod.). V něm obvykle dochází ke konfrontaci vynálezce, popřípadě cestovatele s jinými formami života – často

¹² Jelikož většina dále uvedených knih v českém překladu nevyšla, budeme v této části práce uvádět převážně původní znění názvů literárních děl.

¹³ *Tryst* by Elswyth Thane. In: *Fleur in her World* [online]. [vid. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://fleurinherworld.com/2014/07/10/tryst-by-elswyth-thane/>

zmutovanými představiteli lidských společenství, kteří disponují mimořádnými nadpřirozenými schopnostmi (kyborgy, roboty, mimozemšťany, androidy, mutanty, klony apod.) (MOCNÁ – PETERKA 2004: 621–622). Syžet většinou začíná fantastickou cestou (vesmírnou expedicí, výpravou do středu Země, cestou časem), která bývá hlavnímu hrdinovi umožněna díky dosud neexistujícímu převratnému technickému vynálezu (PAVERA – VŠETIČKA 2002: 323). Ve **fantasy** se, naproti tomu, může čtenář ocitnout v jednom ze tří možných fikčních světů – v ryze autorském, zcela imaginárním světě, nezávislém na tom našem; ve světě, který spojuje a propojuje „historickou realitu“ s fantasknem, případně v pseudohistorii našeho světa. Specifický ráz dodává **fantasy** kolorit heroického středověku, jenž je skrz naskrz prosycený magií – své nezastupitelné místo v něm zauímají postavy s nadpřirozenou mocí a mytologické bytosti, vyskytují se zde různé kouzelné předměty, mytická či fantastická stvoření apod. Příznačný je pro **klasické fantasy** také ustálený repertoár archetypálních postav – příběh je obvykle soustředěn kolem výjimečného héra, jehož původ je zpravidla obestřen tajemstvím a jenž dostal „do vínku“ určité nadlidské schopnosti; výjimkou však není ani obvykle nesourodá skupina hlavních hrdinů. Protagonistu příběhu doprovází na jeho dobrodružné hrdinské cestě za sebepoznáním a mnohdy i za záchranou a vysloužením si vytouženého „sexuálního objektu“ v podobě mladé, a často i urozené krásy jeho věrný druh a přítel, jenž, jak se v průběhu děje ukáže, přestože není zdaleka tak talentovaný jako on, je pro něho a pro úspěch jejich „mise“ nepostradatelný a nenahraditelný. Životní moudrost minulých generací hrdinovi zprostředkovává postava mistra, rovněž obdařená mimořádnými schopnostmi, která ve **fantasy** plní funkci duchovního rádce, mentora a průvodce po fikčním světě. Mistr se mnohdy velmi výrazným způsobem angažuje v boji proti úhlavnímu protivníkovi héra – dominantní záporné postavě.

Důležitým výstavbovým prvkem **sci-fi** a **fantasy** příběhů bývá milostný vztah mezi příslušníky odlišných civilizací, ras a národů či mezi geneticky rozdílnými bytostmi; podobně je tomu i v **paranormálních romancích**, avšak s tím rozdílem, že v dílech

tohoto subžánru tvoří romance ústředních postav jádro fabule. V nejvýraznější rané romanticky laděné **science fiction**, v *Princezně z Marsu* (1912) od Edgara Rice Burroughse, autor vylíčil kromě válečných střetů mezi zelenými a rudými Marťany též lásku mezi kapitánem americké Konfederace Johnem Carterem a princeznou Dejah Thoris z Helia, krásnou dívkou s rudou pletí.¹⁴ První **fantasy** se zřetelnější romantickou linií se za **sci-fi** literaturou poněkud opozdily; začaly se objevovat až ve 40. letech – *The Passionate Witch* (1941)¹⁵ od Jamese Thorna Smithe a *The Ghost and Mrs. Muir* (1945)¹⁶ od Josephine Aimee Campbell Leslieové.

K prudkému rozvoji žánru romantické **sci-fi** a **fantasy** docházelo od 60. let 20. století – v této době začala publikovat svá díla Alice Mary Norton, známější spíše pod pseudonymem Andre Norton – mezi její nejpoblárnější díla patřily např. **fantasy** *Year of the Unicorn* (1965)¹⁷ a **science fiction** romány *Moon of Three Rings* (1966)¹⁸ a *The Crystal Gryphon* (1972)¹⁹.

¹⁴ A Princess of Mars. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/A_Princess_of_Mars

¹⁵ Kniha vypráví příběh multimilionáře T. Wallace Woolyho, jemuž se změní život v okamžiku, kdy z hořícího hotelu zachrání čarodějku Jennifer Broomovou. *The Passionate Witch*, 1942. In: *Sexy Witch* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <https://sexywitch.wordpress.com/2006/09/23/the-passionate-witch-1942/>

¹⁶ Poté, co se mladá vdova Lucy Muirová se dvěma dětmi přestěhuje do přímořského domu, zjistí, že zde straší předchozí majitel, kapitán Daniel Gregg. Ten, ač není zprvu novými nájemníky příliš nadšen, se nakonec do Lucy zamiluje. *The Ghost And Mrs. Muir* by Josephine Leslie. In: *The Romantic Armchair Traveller* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://romanticarmchairtraveller.typepad.com/ract/2011/02/the-ghost-and-mrs-muir-by-josephine-leslie.html>

¹⁷ Román popisuje strastiplné osudy Gillian, čarodějky z Estcarpu a Herrela z klanu Jezdců Šelmodlaků, jenž na sebe dokáže brát zvířecí podobu. *Year of the Unicorn* by Andre Norton. In: *Fantasy Book Review* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.fantasybookreview.co.uk/Andre-Norton/Year-of-the-Unicorn.html>

¹⁸ Ústřední mileneckou dvojici zde tvoří Maelen, příslušnice starověké nomádské rasy, majitelka zvířecí show a šamanka v jedné osobě a Krip Vorlund, asistent na galaktické obchodní lodi a zástupce lidské rasy. *Moon of Three Rings Analysis* Andre Norton. In: *eNotes* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.enotes.com/topics/moon-three-rings/in-depth>

¹⁹ Kniha zobrazuje neobvyklé manželské soužití dědice ulmsdaleského trůnu Lorda Kerovana, muže s jantarovými očima a kopyty, a jeho ženy Lady Joisan z Ithkryptu.

Prvky milostné **romance** se objevovaly také ve **sci-fi** knihách *Restoree* (1967)²⁰, *Dragonflight* (1968)²¹ a *The Ship Who Sang* (1969)²² Anne McCaffreyové, *Time and Again* (1970)²³ Jacka Finneye, *Bid Time Return* (1975)²⁴ Richarda Mathesona a *Sweet Starfire* (1986)²⁵ Jayne Ann Krentzové. Roku 1973 byl vydán, mimo okruh tehdy dominantních romanticky zabarvených **sci-fi** a **fantasy**, první díl *Upířích kronik* Anne Riceové – **hororová romance** *Interview s upírem*, která do literatury vnesla nový a pro námi sledovaný subžánr příznačný typ *upíra* s duší, jemuž nejsou cizí lidské slabosti a jenž je schopen lásky. Další výraznou **hororovou romanci** s *upířskou* tematikou napsala o pět let

The Crystal Gryphon – Andre Norton. In: *Jade the Obscure* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://jadetheobscure.com/2015/07/23/the-crystal-gryphon-andre-norton/>

²⁰ Hlavní hrdinku Sáru, knihovnici z New Yorku, unese beztvářá mimozemská nestvůra, zvaná Mil, na planetu Lothar. Zde se Sára zamiluje do Harlana, sesazeného regenta Lotharu, o nějž dostala za úkol pečovat. *Restoree*. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Restoree>

²¹ Kniha líčí postupné sbližování weyreny Lessy a drakena F'lara, mladého dračího jezdce, jenž dokáže telepaticky komunikovat se svým drakem Mnementem. Dračí let (recenze). In: *MFantasy magazín* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.mfantasy.cz/2013/02/draci-let-recenze/>

²² Protagonistka díla, kyborg Helva, se narodila jako člověk, ale protože by kvůli vrozené genetické vadě nebyla schopna přežít, byl její mozek implantován do trupu titanové intergalaktické průzkumné lodi. V knize je popisován vývoj vzájemného vztahu mezi Helvou a jejím kapitánem Jennanem, mužem „z masa a kostí“. *Women of Science Fiction: Anne McCaffrey's The Ship Who Sang*. In: *Persephone Magazine* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://persephonemagazine.com/2013/05/women-of-science-fiction-anne-mccaffreys-the-ship-who-sang/>

²³ Hlavní hrdina, reklamní ilustrátor Simon Morley, cestuje prostřednictvím hypnózy zpátky v čase, do roku 1882, kde se „zahoří“ láskou ke krásné Julii Charbonneau. *Time and Again Summary & Study Guide Description*. In: *BookRags* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.bookrags.com/studyguide-time-and-again/#gsc.tab=0>

²⁴ Podobný námět jako Finney zpracoval ve své knize také Richard Matheson: Scénárista Richard Collier se prostřednictvím hypnózy navrácí zpátky v čase, aby se setkal se ženou svých snů – herečkou Elise McKennou, do níž se zamiloval poté, co ji spatřil na staré fotografii. *Bid Time Return*. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bid_Time_Return

²⁵ V této knize, označované za první **futuristickou romanci**, se odvíjí příběh lásky mezi Cidrou Rainforestovou a Teaguem Severancem, příslušníky rasy Vlků. *Sweet Starfire*, by Jayne Ann Krentz. In: *Rosario's Reading Journal* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://rosario.blogspot.cz/2002/11/ive-started-2-books.html>

později Chelsea Quinn Yarbro – *Hotel Transylvania: A Novel of Forbidden Love* (1978)²⁶.

V 80. letech dominovaly ve **science fiction** a **fantasy** literatuře postavy tzv. *shapeshifterů* – nadpřirozených tvorů, kteří mohou dle libosti měnit svou podobu, formu či tvar a jimž autoři v této době přisoudili, místo původní funkce úhlavních nepřátel protagonistů příběhů, roli jejich partnerů.²⁷ Ke zlomovým dílům v tomto vývoji řadíme romány *Tea With the Black Dragon* (1983)²⁸ Roberty Ann MacAvoyové, *Shapechangers* (1984)²⁹ Jennifer Robersonové a, vůbec nejvýznamnější, *War For the Oaks* (1987)³⁰ od Emmy Bullové.

Do vývoje **paranormální romance** zasáhly rovněž tzv. **harlekýnky** – nesmírně populární romány pro ženy, spadající do okruhu **brakové literatury**. Za všechny lze jmenovat *The Ivory*

²⁶ Tato **hororová romance**, zasazená do prostředí Paříže poloviny 18. století, zachycuje milostné vzplanutí mezi lady Madeline Roxanne Bertrande de Montalia a *upírem* Le Comtem de Saint-Germainem. *Hotel Transylvania: A Novel of Forbidden Love*. In: *Ra 763's Blog* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <https://ra763.wordpress.com/2011/10/26/hotel-transylvania-a-novel-of-forbidden-love/>

²⁷ Ward, Cynthia. Paranormal Romance: Here, There, and Everywhere With the New Science Fiction by Cynthia Ward. In: *The Internet Review of Science Fiction* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.irosf.com/q/zine/article/10337>

²⁸ Kniha Emmy Bullové se mezi ostatními, v této kapitole zmíněnými díly značně vymyká – popisuje lásku mezi partnery ve středním věku. Padesátnice Martha MacNamarová pohřešuje svou zmizelou dceru, finanční systémovou analytičku Elizabeth. Najít ji Marthě pomáhá Číňan Mayland Long, který se dokáže proměnit v deset yardů dlouhého draka. R. A. MacAvoy's *Tea With The Black Dragon*. In: *Heroes and Heartbreakers* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.heroesandheartbreakers.com/blogs/2011/06/ra-mcavoys-tea-with-the-black-dragon>

²⁹ V této **fantasy** autorka líčí citové vzplanutí mezi Alix, reprezentantkou cheysulské rasy bojovníků, obdařené schopností brát na sebe dle libosti zvířecí podobu, a princem Homany Carillonem. *Shapechangers* by Jennifer Roberson. In: *Review Archive* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://laurela.tripod.com/reviewarc/jr-shape1.html>

³⁰ Jediný zástupce **urban fantasy** v našem přehledu vypráví příběh Eddi McCandryové, rockové zpěvačky a kytaristky z Minneapolisu, jež si hledá cestu k phoukovi, příslušníkovi národa *víl*, který na sebe umí brát podobu psa. *War for the Oaks*. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/War_for_the_Oaks

Key (1987)³¹ od Rity Clay Estrady a *Angel For Hire* (1991)³² Justine Davisové.³³

Zřejmě první novodobá klasická **young adult paranormální romance** vznikla roku 1991 – byly jí *Upíří deníky* Lisy Jane Smithové. V nich autorka zachytila proměny vztahů v milostném trojúhelníku tvořeném krásnou středoškolskou studentkou Elenou Gilbertovou a *upířími* bratry Stefanem a Damonem Salvatoreovými a představila nám, kromě již zmíněných *upírů*, i další nadpřirozené bytosti tak příznačné pro námi sledovaný podžánr – *vlkodlaky, čarodějnice a duchy*.

Zlomovým literárním počinem, jenž zajistil **paranormální romanci** značnou pozornost a podnítil vlnu zájmu o tento subžánr, zejména v řadách náctiletých čtenářek, byla sága *Stmívání* (*Stmívání, Nový měsíc, Zatmění a Rozbřesk*) Stephenie Meyerové (2005–2009). Po jejím vydání nastal doslova „boom“ **young adult paranormálních romancí**; my jsme se v naší práci zaměřili, vyjma již jmenovaného *Stmívání*, zejména na tyto velmi populární ságy³⁴ – *Zavrženého* (*Zavržený, Crescendo, Ticho a Finále*) Beccy Fitzpatrickové (2010–2012), *Křídla* (*Křídla, Kouzlení, Iluze a*

³¹ Aby uspokojila svou touhu po samotě, přestěhuje se protagonistka knihy Hope Langstonová do opuštěného ostrovního domku. Ani na ostrově však není sama – kromě ní ho obývá *duch* dvě stě let mrtvého Francouze Armanda Santeuilla, který toužebně očekával její příjezd. *The Ivory Key* (Harlequin Temptation, No 166) by Rita Clay Estrada. In: *Goodreads* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: http://www.goodreads.com/book/show/729073.The_Ivory_Key

³² Farmářce Alexandře Loganové je z nebe seslán *anděl* Michael Justice, který ji má pomoci v tíživé životní situaci. Není třeba dodávat, že k sobě tato dvojice „zahoří“ vášnivou láskou. *Angel For Hire* (Harlequin Desire No 680) by Justine Davis. In: *Goodreads* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: http://www.goodreads.com/book/show/601809.Angel_For_Hire

³³ Ward, Cynthia. Paranormal Romance: Here, There and Everywhere With the New Science Fiction. In: *The Internet Review of Science Fiction* [online]. December 12, 2006 [vid. 2015-10-26]. Dostupné z: <http://www.irosf.com/q/zine/article/10337>

³⁴ Vytváření ság je pro **paranormální romance** typické – umožňují postupné rozvíjení příběhu, zvyšují dějové napětí a dávají prostor postavám, aby naplno projevily svůj charakter; nezanedbatelný je rovněž finanční přínos pro autory, plynoucí z průběžného vydávání knih. Nejčastěji vychází tetralogie. Celé série bývají obvykle nazvány po prvním, úvodním dílu ságy. Není jistě bez zajímavosti, že většina starších děl žánrů, z nichž námi sledovaný subžánr čerpá své prvky a motivy, původně rovněž vycházela na pokračování.

Osud) Aprilynne Pikeové (2011–2012), *Smečku* (*Smečka*, *Vzpoura*, *Oběť* a *Kořeny*) Andrey R. Cremerové (2011–2014) a *Annu krví oděnou* (*Anna krví oděná* a *Dívka z nočních můr*) Kendare Blakeové (2013).

2. Žánrová charakteristika paranormální romance

Již dříve jsme poukázali na to, že **paranormální romance** má, vzhledem ke své subžánrové podstatě, jisté žánrové kořeny, jež spatřujeme především v **mimo folklórní** oblasti literární produkce. Znak, prvky a motivy žánrů **pohádky**, **gotického románu**, **science fiction** a **fantasy** přejaté **paranormální romancí** jsme si přiblížili v předchozí kapitole; v této části práci se k nim již proto vracet nebudeme. Představíme zde zbývající žánry a románové varianty **populární literatury**, které nebyly dosud explicitně zmíněny a jež se spolupodílely na utváření výsledné podoby námi zkoumaného subžánru – **červenou knihovnu**, **dívčí a vývojový román**, **horor**, **detektivku** a **thriller**. Pro přehlednost zde opět neuvedeme úplnou charakteristiku zmíněných žánrů a románových typů, nýbrž vyzdvihneme pouze ty prvky, jimiž se **paranormální romance** vyznačují a které jsou pro ně příznačné. Samotný úvod kapitoly však věnujeme vystižení základních rysů **populární literatury**.

2.1 Populární literatura

Populární literatura, případně **beletrie spotřebního rázu** či **odpočinková četba**, se řadí, vedle **překlady**, **literatury pro děti a mládež**, **slovesného folklóru** a dalších, k subsystémům literární slovesnosti. Za **populární literaturu** se obecně považuje beletristická produkce nezatížená skrytými významy a nevyžadující potřebu dekodování uměleckého vyjádření a sdělení; díla jsou tudíž snadno pochopitelná, nenáročná na recepci a vhodná k příjemnému vyplnění volného času, k oproštění se od každodenních starostí a k pobavení. Důraz je v nich proto kladen především na zábavnou, relaxační, emocionální, psychologickou a sociologickou funkci literatury, značně oslabena naopak bývá estetická funkce, a to v důsledku psaní a produkce knih s vědomím spotřebního určení, za účelem dosažení komerční úspěšnosti a maximálního možného obchodního zisku.

Populární literatura tvoří alternativu k **literatuře umělecké**, s níž je spjata řadou vazeb – lze v ní rozpoznat některé rysy, schémata a vzorce příznačné pro **vysokou literaturu**, jež transformuje do podoby přijatelné rozsáhlému okruhu příjemců. Oproti **umělecké literatuře** se však řídí průměrným čtenářským vkusem, má odlišnou intencionalitu, zaměřuje se na bezprostřední komunikaci s velkým množstvím konzumentů, snaží se oslovit širokou čtenářskou obec, vyniká vyšším stupněm zábavnosti i užitečnosti a využívá specifický systém vyjadřovacích prostředků. Vytváří uzavřenou komunikační platformu s vlastními autory, vydavatelstvími, odběrateli a recipienty. Její propagaci napomáhají a slouží moderní žánry masové komunikace – zejména zpravodajství a takřka všudypřítomná reklama.

Ve struktuře žánrů **populární literatury** dominuje napínavost, zobrazování archetypálních vztahů mezi postavami, univerzálních lidských situací, ale i neobyčejných životních osudů a dramatických událostí. Uplatňují se v nich všeobecně známá a rozšířená témata, zaběhnutá stereotypní schémata, osvědčené literární postupy i formy a modelové dějové situace. Promítají se do nich dobové reálie a aktuální společenské problémy, stejně jako charakteristické rysy moderního životního stylu.

Knihy zobrazují přehledný svět s jasně vymezenou polaritou dobra a zla a pevným hodnotovým řádem, vyvolávají jasně vymezené elementární emoce (lásku, nenávist, strach, smutek); jejich cílem je působit na city čtenáře, poskytnout mu silný vnitřní prožitek. Důraz je přitom kladen na jednoduchost, jednoznačnost a přímočarost, na významovou uzavřenost, snadnou orientaci v podávaném příběhu a obvykle rovněž na detail. Děj bývá atraktivní, mívá rychlý spád, objevuje se v něm množství zápletek a vrcholí zpravidla očekávaným velkolepým happyendem. Postavy jsou často šablonovité, jejich charakteristika zdaleka nebývá komplexní, chybí hlubší rozbor jejich psychiky. Žádoucí je citová identifikace s dílem a jeho hrdiny (MOCNÁ – PETERKA 2004: 501–504; PAVERA – VŠETIČKA 2002: 284).

Sloh i jazyk děl **populární literatury** se vyznačuje aktuálností, srozumitelností a snadnou přístupností, bývá plný hovorových výrazů a neologismů.

2.1.1 Červená knihovna

Základním konstitutivním žánrem **paranormální romance** je **červená knihovna**, jejíž mezinárodní označení – **romance** se, jak vidno, promítlo i do samotného názvu námi zkoumaného subžánru. Tematické těžiště **červené knihovny** tvoří jímavý příběh o seznámení a postupném sbližování muže a ženy, završený v klasických **romancích** happyendem v podobě zasnoubení či sňatku a příslibu příchodu dítěte. Cesta ke štěstí je však trnitá – milostný vztah prochází různými peripetiemi, zamilovanému páru jsou za účelem oddálení očekávaného šťastného konce do cesty stavěny rozmanité neobvyklé a rafinované překážky, jejichž příčinou bývá především rozdílný sociální původ milenců, jejich nevyjasněná minulost, momentální emoční pohnutí, nedorozumění, náhlá proměna citů, osobní selhání v citové oblasti, nedořešené emocionální vazby k dalším osobám, intriky nepřejících, ale i náhody. Častou dějovou složkou **červené knihovny** je rovněž odloučení a opětovné shledání milenecké dvojice. Osudová životní láska dvou mladých lidí, tajená, zapíraná a plná komplikací, přesto nakonec zpravidla vítězí; **romance** tedy ilustrují tezi, že ryzí milostný cit obstojí i v těch nejtěžších zkouškách (MOCNÁ – PETERKA 2004: 86–88). Happyend však někdy bývá zkalen vědomím opuštěnosti přespočetných partnerů; autoři tento „nepohodlný“ milostný trojúhelník řeší nejčastěji odstraněním bývalého rivala ve smyslu jeho zabití (HRABÁK 1989: 89); v **paranormálních romancích** autoři nakládají s nadbytečnými účastníky milostných trojúhelníků poněkud „humánnějším“ způsobem – povětšinou jim dopřejí znovu se zamilovat do osoby, jež tvoří takřka adekvátní náhradu za nedosažitelný ideál.

Žánr **červené knihovny** je založen na třech fabulačních modelech:

1. *sociální fabule* – vypráví příběh milenců, kteří pocházejí z odlišných společenských vrstev

2. *fabule nelásky* – lhostejnost, nechuť, antipatie či nenávist dvou vzájemně si nesympatických osob se přemění v silnou, hlubokou a trvalou lásku

3. *fabule vzestupu* – „Příběh o tom, jak se nenápadná „šedá myška“ vypracuje v samostatnou, v povolání úspěšnou mladou ženu, a získá tím obdiv a lásku mužů. Tato fabule je typická pro **dívčí variantu červené knihovny**. Milostný příběh tu hraje doprovodnou roli, zatímco hlavní pozornost se soustřeďuje k hrdinčinu osobnostnímu růstu.“ (MOCNÁ 1996: 97)

Tvůrci **paranormálních romancí** s oblibou všechny uvedené fabule kombinují – partneři jsou si zpravidla společensky nerovní (většinou bývá zámožnější nadpřirozený partner – *Stmívání*, *Zavržený*, ale není tomu tak vždy – *Anna krví oděná*) a zpočátku mezi nimi panuje, mnohdy z pohledu protagonistky³⁵ díla, nevysvětlitelná averze (Edward Cullen Isabellu Swanovou nenávidí, jelikož ho nevědomky přinutila znovu toužit po lidské krvi; Patch Cipriano usiluje Noře Greyové o život, aby se mohl stát člověkem; Theseus Cassio Lowood chce zničit Annu Korlovovou, protože se živí zabíjením *duchů*). Hlavní hrdinka často v průběhu pokračování příběhu rozvine své skryté nadání a stane se silnou, neohroženou ženou (z Nory Greyové se vlivem dědičnosti a souhry okolností stal *Nefilim*; jakmile byla Isabella Swanová proměněna v *upírku*, aktivovala se u ní její vrozená nadpřirozená schopnost – dokázala silou vůle vytvořit mentální štít, jímž mohla před případnými útoky ochránit libovolnou osobu; Laurel Sewellová se vyvinula v plnohodnotnou *florelu* atd.).

Z moderních děl **červené knihovny** přejaly **paranormální romance** také ustálenou typologii postav – ženské protagonistky knih bývají emancipované ušlechtilé mladé ženy,³⁶ ústřední mužské postavy v sobě často kombinují typ umělecky nadaného gentlemana s archetypem ochránce (hrdina poskytuje hrdince ochranu, dokáže ji hmotně zabezpečit – Edward Cullen je bohatý; Patch Cipriano si v případě potřeby vždy dokáže obstarat peníze, i když ne právě legálním způsobem), svůdce a mnohdy i zločince,

³⁵ V drtivé většině líčí **paranormální romance** životní osudy mladých dívek; v diplomové práci proto budeme hovořit především o ženských hrdinkách a protagonistkách děl. V případě, že bude nutné rozlišit pohlaví hlavní postavy, tuto skutečnost v textu explicitně uvedeme.

³⁶ V raných **romancích** převažoval typ nezkušené naivní dívky.

avšak s ušlechtilým srdcem. Milostný pár tvoří povětšinou věkově symetrickí partneři, někdy však jen zdánlivě – tak tomu bývá v případě partnerství tvořeném člověkem a *upírem* či *duchem* (když se sedmnáctiletá Isabella Swanová seznámila se stejně starým Edwardem Cullenem, bylo mu v té době sedmnáct již 86 let; v době, kdy Theseus Cassio Lowood přijel do Thunder Bay, byla Anna Korlovová 50 let uvězněna ve svém šestnáctiletém těle).

Kromě typologie postav převzaly **paranormální romance** i další charakteristické rysy **červené knihovny** – při zachycení průběhu milostných situací dávají autoři před uváděním „technických“ detailů přednost metaforickému náznaku, projevy smyslové vášně bývají vyjádřeny decentním náznakem, společenské aspekty hrají v příběhu okrajovou roli, knihy sledují etický rozměr (nabádání k sexuální zdrženlivosti, vítězství dobra nad zlem, obětování se pro druhé apod.), jejich fabule jsou plné vypjatých scén a dějových klišé (MOCNÁ – PETERKA 2004: 86–88); postupně se však z námi zkoumaného subžánru vytrácí sentiment či určitá starosvětskost, pro **romance** tak příznačné (zachovány jsou např. v postavě Edwarda Cullena – lpí na starých zásadách z dob svého mládí, chová se k Isabelle Swanové uctivě a galantně, jako pravý gentleman, je velmi citlivý atd.).

2.1.2 Dívčí a vývojový román

Dívčí román, synonymně též **román pro dívky**, vznikl jako varianta **červené knihovny** pro dospívající dívky. S díly **červené knihovny** spojuje **dívčí romány** soustředění se na líčení osudů hlavních hrdinek, které musí v zájmu docílení kýženého závěrečného happyendu v podobě šťastné partnerské lásky překonávat určité životní překážky a osvědčovat své mravní hodnoty. Oproti klasickým **romancím** pro dospělé čtenářky se **dívčí romány**, jak napovídá jejich název, odlišují zacílením se na zobrazení myšlenkového světa, specifických životních situací a problémů příznačných pro náctileté recipientky, jimž jsou určeny. Autoři této románové varianty se zaměřují na vyobrazení citového

prožívání hlavní hrdinky, zachycují rozvoj protagonistčiny osobnosti v interakci s rodiči, učiteli a jejich výchovnými požadavky, ale také s kolektivem vrstevnic a s širším společenským prostředím. Protagonistka příběhu se učí orientovat v mezilidských vztazích a zvládat je, přitom intelektuálně, emocionálně a mravně vyspívá. Konfliktní situace a osobní zkoušky, jimiž modelová hrdinka prochází a jež jsou společné takřka všem dospívajícím dívkám, souvisejí s klíčovými doprovodnými tématy **dívčí četby** – zejména s příchodem do nového školního prostředí, úmrtím nebo rozvodem rodičů, zhoršením rodinné ekonomické situace, rozvrácením rodiny či se vstupem do zaměstnání. Většina **románů pro dívky** je situována do prostředí gymnázia či střední školy, lokace tak bohaté na konfliktní události. Nedílnou, a v námi sledovaném subžánru dominantní součástí hrdinčina vyspívání bývá i příběh první lásky. V **young adult paranormálních romancích** převažuje emancipační model příběhu – hlavními hrdinkami bývají plaché, dle vlastního mínění nijak výjimečně krásné dívky, které překvapivě rozvinou své skryté vrozené nadání a vypracují se v neobyčejně zajímavé a mocné osobnosti. Za svůj aktivní přístup k životu, za boj s niternými obavami a strachy a za výrazné spolupodílení se na běhu vlastního osudu jsou v závěru příběhu odměněny dokonalým životním partnerem; milostnými protějšky dospívajících hrdinek bývají, podobně jako v **červené knihovně**, zpravidla věkově rovnocenní či o nemnoho let starší muži, kteří plní roli jejich ochránců, zasvětitelů do „tajů života“.

Každý „poctivý“ **dívčí román** musí závazně vyústit v happyend v podobě milostného srozumění s milovaným mužem, nezřídka doprovázeném i určitým profesním úspěchem, případně vítězstvím nad zakořeněným strachem. Skutečné soužití milující se dvojice však, podobně jako ve většině klasických děl **červené knihovny**, zobrazeno není, příběhy obvykle vrcholí překonáním všech překážek, které stály zamilovanému páru v cestě, a příslibem šťastného společného života. Výchovná funkce, tak příznačná pro **dívčí četbu**, je soudobým čtenářkám **paranormálních romancích** dle mého názoru poněkud zastřená a má oproti původním **dívčím románům** (důraz byl kladen na ctnostné

chování, zdrženlivost a skromnost) modifikovanou podobu – spočívá zejména v nabádání oddalování prvního pohlavního styku (všechny protagonistky **young adult paranormálních romancí** jsou minimálně v úvodních dílech zpravidla několikavazkových ság neposkvrněnými pannami a svou nedotčenost si přibližně v polovině případů uchovávají až do skončení daných knižních sérií).

Všechny výše uvedené charakteristické znaky **dívčího románu** mají sloužit naplnění hlavního cíle této specifické románové varianty – umožnit mladistvým čtenářkám ztotožnit se, prostřednictvím výrazně dějových emotivně laděných příběhů, s problémovými situacemi přibližně stejně starých hrdinek a napomoci usnadnění procesu jejich osobnostního zrání (MOCNÁ – PETERKA 2004: 114–117; PAVERA – VŠETIČKA 2002: 81).

Velmi úzce souvisí s **dívčí četbou** další žánrový typ – **vývojový román**. Tato románová varianta zachycuje proces formování lidské osobnosti v interakci s okolním světem do doby, kdy sledovaný jedinec vykrytalizuje v osobnost. „*V centru pozornosti stojí vývojová postava s bohatým vnitřním životem, jejíž osudy tvoří dějovou osnovu románu. Autor se ovšem nespokojuje s prostým přiřazováním jednotlivých etap jeho „curricula vitae“, nýbrž usiluje o postižení důkladně motivovaného osobnostního růstu v citové, mravní, psychologické a světonázorové dimenzi.*“ (MOCNÁ – PETERKA 2004: 681). Příznačné jsou pro **vývojový román** také motivy cesty (ať už skutečné či duševní) a postavy zasvětitelů – v **paranormálních romancích** jimi bývají nadpřirození partneři, kteří svým milostným protějškům odhalují pro ně zcela nový, paralelně existující kouzelný svět, seznamují je s jeho zákonitostmi a pravidly.

2.1.3 Horor

Dalším výrazným inspiračním zdrojem **paranormální** literatury je **horor** – žánr anglické literatury rozvíjející se od 2. poloviny 18. století a mající svůj počátek a předobraz v **gotickém**

románu, jehož hlavní znaky a rysy jsme si přiblížili v předchozí kapitole. Jako **horor** bývá obvykle označován silně emotivní příběh překládající čtenáři hrůzostrašný děj, navozující zdání tajemna či záhady a vyvolávající u něj sebezáchovné pudy v prožitku hrůzy, strachu, zděšení, napětí a úzkosti. Prostřednictvím sugestivního líčení hrdinova rozjitřeného prožívání tíživé atmosféry prostředí se vzbuzuje čtenářova citová účast a obavy o osud hlavního hrdiny, který je záměrně stavěn do situací, v nichž je ohrožován na životě tajemnými silami, např. *duchy* zemřelých nebo živým protivníkem reprezentujícím démonické zlo (LEDERBUCHOVÁ 2002: 111). „*Silná emocionalita hororu kalkuluje se strachem z neznáma, který je vyvolán zejména převrácením normálních vztahů a vpádem iracionálna do každodenního dění.*“ (MOCNÁ – PETERKA 2004: 253). Základním tématem **hororu** je zpravidla dynamika vztahu lovce a kořisti, kdy lovcem bývá mnohdy některá z typicky **hororových** postav – archetyp *upíra*, monstra, *vlkodlaka*, démona, *ducha* (všechny přejaté z **gotického románu** a později převzaté **paranormálními romancemi**), věčného poutníka, sériového vraha, psychopata, zlého dítěte či antikrista.³⁷ K hojně využívaným **hororovým** motivům, s nimiž se setkáme rovněž při čtení děl námi zkoumaného subžánru, patří zejména tajemství, zločiny, masové vraždy, okultismus, magie, nadpřirozené bytosti, jiné rasy, mutace, metamorfózy (proměna Belly Swanové v *upíra*, Laurel Sewellové ve *florelu*, Nory Greyové v *Nefilim*, Shaye Dorana ve *vlkodlaka* atd.) či rozpad (podle autorky ságy *Stmívání* lze *upíra* zabít pouze jediným způsobem – je třeba jeho tělo roztrhat na kusy a tělesné ostatky spálit). V moderních **hororech**, jež namnoze čerpají látku ze soudobého života, dochází, stejně jako v **paranormálních romancích**, k prolínání i prostupování fantastických a realistických prvků a k zrelativizování polarity dobra a zla (MOCNÁ – PETERKA 2004: 253–254; PAVERA – VŠETIČKA 2002: 137; LEDERBUCHOVÁ 2002: 111).

³⁷ Některé postavy z námi analyzovaných **paranormálních romancí** v sobě kombinují několik archetypů – za všechny můžeme jmenovat např. Annu krví oděnou (*duch* a sériový vrah), *obeahmana* (démon, monstrum a sériový vrah) a Jane Volturi (*upírka*, zlé dítě a sériový vrah).

2.1.4 Detektivka

V **detektivce**, jednom ze žánrů kriminální literatury, se líčí proces vyšetřování a objasňování tajemného či na první pohled záhadného zločinu, v nejčastějším případě vraždy (v **paranormálních romancích** se ženské protagonistky veskrze snaží zejména odhalit pravou totožnost a minulost hlavního mužského hrdiny, dopátrat se odpovědí na palčivé nezodpovězené otázky apod.). K charakteristickým prvkům žánru **detektivky** patří stereotypnost dějů i příběhů a ustálené, šablonovité mravní normy založené na principu vítězství dobra nad zlem a jeho spravedlivého potrestání.

Děj **detektivek** bývá obvykle schematický – na počátku knihy zpravidla dojde ke zmíněnému zločinu, od něhož se následně odvíjí příběh plný dějového napětí, dobrodružství a tajemství, jež spěje k odhalení a dopadení pachatele. V linii pátrání, ose celé fabule, bývá děj vystavěn kauzálně a chronologicky, zatímco příběh zločince a oběti je povětšinou rekonstruován retrospektivně – od zločinu k jeho příčinám. Odpověď na to, kdo je pachatelem, hledají čtenáři spolu s centrální a nejdůležitější postavou **detektivky** – detektivem z fikčního světa, což v případě **paranormálních romancí** bývají protagonistky knih, které buď zakouší zločin na vlastní kůži, nebo jim spáchaný čin určitým způsobem bezprostředně zasahuje do života. Hlavní hrdinky obvykle nebývají obdařeny zázračným intelektem ani holmesovsky dokonalým úsudkem, nejsou neomylné; díky tomu připadají čtenářům o to reálnější. Na základě různých indicií, některých i klamných či obtížně verifikovatelných, usuzuje detektiv (v našem případě hrdinka) na motivaci zločinu a postupně odhaluje pachatele. S rozšifrováváním a s objasňováním záhadných událostí, ale též s konstruováním, rozvíjením, ověřováním a zamítáním hrdinčiných (resp. čtenářových) hypotetických podezření pomáhá protagonistce díla povětšinou její nadpřirozený partner. V zájmu oddálení odhalení pachatele a zmatení čtenáře spisovatelé **detektivek** často přistupují k využití a k uplatnění kompozice mystifikace – nechávají detektiva vydat se po nesprávné „stopě“. Rovněž si dávají záležet, aby konečné

rozuzlení, tedy řešení záhady, kdo spáchal zločin, bylo co možná nejpřekvapivější a co nejméně pravděpodobné (rozhodující důkazy vedoucí k usvědčení zločince vkládají proto do textu tak, aby na sebe neupoutaly pozornost čtenáře a využil je pouze detektiv), zároveň však racionálně zdůvodněné a plynoucí z exponovaných indicií. Ve finále **detektivek** se zpravidla objevuje rekapitulační rozhovor mezi vyšetřovatelem a obviněným, v němž autor shrnuje všechna detektivova dosavadní zjištění týkající se spáchaného zločinu, jež nezbytně vedou k usvědčení skutečného pachatele činu (MOCNÁ – PETERKA 2004: 106–108; PAVERA – VŠETIČKA 2002: 76; LEDERBUCHOVÁ 2002: 64). Nejinak tomu bývá také v **paranormálních romancích** – hrdinky jsou si povětšinou vědomy nebezpečí, které je ohrožuje na životě, ale zdroj hrozby obvykle přičítají nesprávnému původci. Nápomocen jim častokrát nebývá ani nadpřirozený protějšek – buď se snaží svou lidskou partnerku chránit před nebezpečím tím, že jeho samotnou existenci před ní záměrně tají či ji popírá, nebo hrdince neprozrazuje všechny známé skutečnosti o povaze či původci nebezpečí, aby ji nevystavil ještě většímu ohrožení, než ve kterém se právě nachází. Rozluštění záhady, kdo protagonistce usiluje o život, tak většinou spočívá právě na potenciální oběti, která musí v konečném důsledku pátrat po pachateli sama, na „vlastní pěst“. Nezbytnou součástí syžetu **paranormálních romancí** je i výše zmíněný rekapitulační rozhovor mezi hlavní hrdinkou díla a jejím úhlavním nepřítelem – většinou slouží k objasnění motivace záhadných událostí, které se protagonistce během uplynulého děje staly, a k vylíčení jejich průběhu, či se jí protagonistka ságy snaží rozptýlit nepřítelovu pozornost, získat čas navíc, během něhož by promyslela „únikový plán“ z nastalé nepříznivé situace, či během kterého by mohla přijít kýžená pomoc, případně usiluje o oddálení svého zdánlivě nevyvratitelného neblahého konce (modelovou podobu námi nastíněného rekapitulačního rozhovoru reprezentuje dialog mezi Norou Greyovou a *padlým andělem* Rixonem v románu *Crescendo*). Totožnost nepřítele je hrdince a čtenáři buď známa rovnou (*upíři* James a Victoria ve *Stmívání*) či zůstává po značnou dobu skryta (*Nefil* Chauncey Langeais a *padlý anděl* Rixon v sáze *Zavržený*).

2.1.5 Thriller

Dalším kriminálním žánrem, z něhož **paranormální romance** abstrahovaly a následně přejaly „za své“ určité prvky a rysy, byl **thriller**. **Thriller**, jenž někdy bývá vzhledem ke svým vazbám ke **gotickému románu**, **detektivce**, **hororu**, **science fiction** a dalším žánrů označován za tzv. metažánr, se obvykle definuje jako napínavý příběh, v němž se jedna nebo více postav ocitá v ohrožení života, a to buď z důvodu účasti na zločinu (někdy i nevědomé), nebo v důsledku snahy zabránit jeho spáchání. Hlavní hrdina se často dostává do bezvýchodné či velmi nebezpečné situace, z níž je zdánlivě nemožné uniknout, nebo již nemůže „ve zdraví přežít“. V **paranormálních romancích** je smrtelnému nebezpečí vystavena vždy protagonistka díla, a to zpravidla ze tří důvodů – kvůli nadpřirozené podstatě svého milostného partnera (Bellu Swanovou chtěl *upír* Edward Cullen zabít kvůli touze po její krvi), kvůli činům nadlidského protějšku (Edwardova rodina zavraždila *upíra* Jamese, protože se pokusil zabít Bellu; Bellu pak pronásledovala družka Jamese, *upírka* Victoria, která chtěla pomstít smrt svého partnera) či v důsledku vlastní nadpřirozenosti hrdinky (rodina Cullenů včetně Belly se musela postavit obávané *upírské* královské rodině Volturiových, protože její vůdce Aro Volturi toužil přiřadit Bellu do své *upírské* „sbírky“ kvůli jejímu daru – byla schopna vyprodukovat mentální štít, jenž byl imunní vůči všem schopnostem ostatních *upírů*; Noru Greyovou chtěl ze světa sprovodit *Nefil* Dante Matterazzi, protože usiloval o její místo velitele *Nefilské* armády apod.).

Thrillery se snaží v recipientovi vyvolat silné emoce, důraz je kladen zejména na stupňování napětí, vzrušení i strachu a vzbuzování hrůzy; není v nich proto nouze o dramatické akční momenty, dobrodružství a násilí. Oblíbeným typem dějového zvratu bývá zakončení v podobě tzv. cliffhangeru, tj. ukončení příběhu v nejnapínavějším momentu. Modelový cliffhanger představuje závěr románu *Crescendo*:

„Miluju Tě,“ zašeptal mi do vlasů. „Jsem šťastnější, než si kdy pamatuju.“

„Velice dojemné.“ Z nejtemnějšího koutu dílny se ozval hluboký hlas. „Chyťte anděla.“

Několik vysokých mladých mužů, nepochybně Nefilů, vystoupilo z přítmi, obklopilo Patche a zkroutilo mu paže za zády. K mému překvapení jim to Patch dovolil a vůbec se nebránil.

Až začnu bojovat, uteč, promluvil mi Patch do mysli a já si uvědomila, že se nebránil, aby mi to mohl říct, aby mi umožnil dostat se pryč. Rozptýlím je. Ty uteč. Vezmi džíp. Pamatuješ si, jak ho nastartovat bez klíčků? Nejezdi domů. Zůstaň v autě, dokud tě nenajdu...

Muž, který až doposud stál v koutě dílny a odtamtud rozkazoval ostatním, vystoupil z přítmi a jednou z mnoha děr ve stavení pronikl paprsek měsíčního světla, který ho ozářil. Byl vysoký, štíhlý, na svůj údajný věk vypadal nepřírozeně mladě a na sobě měl bezvadnou bílou polokošili a keprové bavlněné kalhoty.

„Pan Millar,“ zašeptala jsem. Jinak jsem ho oslovit nedokázala. Hank se mi zdálo trochu neformální; táta zase ohavně osobní.

„Rád bych se rádzně představil,“ řekl. „Jsem Černá ruka. Tvého otce Harrisona jsem dobře znal. Jsem rád, že tu dnes není a nevidí tě špinit se s tím d'áblovým plemenem.“ Pokýval hlavou. „Nejsi dívka, v kterou jsem doufal, že dospěješ, Noro. Bratříčkovat se s nepřítelem, vysmívat se svému dědictví. Věřím, žeš to dokonce byla ty, kdo vyhodil do povětří jeden z mých úkrytů. Ale na tom nezáleží. To ti mohu odpustit.“ Významně se odmlčel.

„Pověz mi, Noro. Byla jsi to ty, kdo zabil mého drahého přítele Chaunceyho Langeaise?“ (FITZPATRICKOVÁ 2011: 411–412)

Mezi klasická témata **thrilleru**, přejaté **paranormálními romancemi**, řadíme odplatu, vyšetřování zločinu (ať už pomocí intelektu či hrubou silou), vraždy, krádeže (*upír* Riley Biers ukradl Belle Swanové část šactva, aby novorození *upíři* přivykli jejímu pachu), únosy (únos Nory Greyové jejím *nefilským* otcem Hankem Millarem), pronásledování, spiknutí (Voluturiovi hledali

jakoukoliv záminku, aby Bellu a další Cullenovi, kteří měli určitou výjimečnou schopnost, získali do své rodiny), falešná obvinění (*upírka* Irina před Volturiovými nařkla Cullenovi z vytvoření nesmrtelného dítěte) a záhady, k hojně využívaným motivům patří manipulace (*upír* Jasper Hale dokáže dle libosti ovlivňovat náladu lidí ve svém okolí), hry s myslí (*padlý anděl* Patch Cipriano dokáže lidem vkládat do mysli obrazy), pasti, falešné stopy (*upír* James namluvil Belle Swanové, že drží její matku v baletním studiu), stalking (jeho obětí se stávala ponejvíc Nora Greyová), výkupné či chorobná posedlost. V roli zločinců figurují sérioví vrazi, psychopati, lupiči, stalkeři, podvodníci, zkorumpovaní policisté a anonymní korporace, proti nim bojují na „straně dobra“ „superpolicisté“ (detektiv Basso a *archanděl* v jedné osobě ze ságy *Zavržený*), zlomení strážci zákona, ale i běžní občané a nevinné oběti. Díky všem výše zmíněným charakteristickým rysům a zasazení příběhu do kulis současného moderního industriálního velkoměsta či předměstí si **thriller**, stejně jako **paranormální romance**, zachovává zdání reálna.³⁸

³⁸ Thriller (genre). In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-11-20]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Thriller_\(genre\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Thriller_(genre))

3. Hlavní ženská hrdinka

*„Říkal jsem ti – ty se vůbec nevidíš taková, jaká jsi.
Nikdy v životě jsem nikoho podobného nepoznal.
Fascinuješ mě.“³⁹*

V této kapitole se pokusíme na základě osobní historie, popisu a charakteristiky hlavních ženských postav z námi zvolených sérií vystihnout zevnějšek a charakterové rysy společné všem dominantním ženským hrdinkám, a vytvořit tak jako průnik uvedenými vnějšími i vnitřními vlastnostmi „modelovou“ protagonistku **paranormálních romancí**, která v sobě bude koncentrovat rysy společné většině hrdinek knih, a jež bude tudíž možné s velkou pravděpodobností rozpoznat a dohledat i u hlavních ženských postav dalších ság.

3.1 Isabella Marie Swanová

Jako první si představíme Isabellu Marii Swanovou, protagonistku série *Stmívání* od Stephenie Meyerové. Bella, jak si zkráceně nechává říkat, se narodila 13. září 1987 ve Forks ve státě Washington policejnímu řediteli Charliemu Swanovi a jeho ženě Renée, jež v době vyprávění příběhu povětšinou pracovala jako učitelka v mateřské školce. Když byly Belle tři měsíce, její rodiče se rozvedli a Renée se s dcerou odstěhovala do Kalifornie. Odtud v Belliných šesti letech přesídlily do arizonského Phoenixu, kde Bella strávila většinu dětství a dospívání. Právě z Phoenixu se, ve svých sedmnácti letech, Bella přestěhovala na začátku prvního dílu ságy *Stmívání* zpět za otcem do Forks, aby mohla její matka cestovat s novým manželem Philem Dwyerem, hráčem baseballu, a nemusela s ní zůstat doma. Skutečnost, že bude muset žít v nenáviděném ponurém a věčně deštivém Forks, schovaném pod neustálým příkrovem mraků, ji vzhledem k nesnášenlivosti

³⁹ MEYEROVÁ, Stephenie. *Stmívání*. Praha, 2009, s. 202.

jakýchkoliv atmosférických srážek činila zprvu nešťastnou; to se však změnilo ve chvíli, kdy poprvé spatřila *upíra* Edwarda Cullena, svou životní lásku.

Bella váží 55 kg a měří 163 cm. Její kůže má barvu slonovinové kosti. Obličej srdcovitého tvaru jí rámují dlouhé husté vlnité tmavě hnědé vlasy. Má široké čelo, velké, hluboko posazené čokoládově hnědé oči, nevýrazný malý nos, vystouplé lícní kosti, plné rty a úzkou čelist se špičatou bradou. Přestože o ní chlapci vždy jevíli značný zájem, sama sebe nikdy nepovažovala za příliš atraktivní; přišla si obyčejná, ničím výjimečná.

V dětství zkoušela proniknout do světa baletu, ale vzhledem k tomu, že je velmi nemotorná, se jí to nepodařilo. Navštěvovala také lekce piana, na něž však, s ohledem na jejich náročnost a vlastní nešikovnost, přestala záhy chodit. Kvůli své neobratnosti se snaží vyhýbat jakýmkoliv sportovním aktivitám a tanci, nesnáší hodiny tělesné výchovy (ostatně jako mnohé dívky v jejím věku). Je nesmírně náchylná k všemožným nehodám, funguje doslova jako „magnet“ na nebezpečí. Na svůj věk je velice rozumná, má klidnou, obětavou a oddanou povahu. Umí udržet tajemství. Mezi její nejvýraznější vlastnosti patří uzavřenost, tvrdohlavost, rozhodnost, neústupnost a statečnost, do určité míry i značná sobeckost a sklon k manipulaci s druhými. Je také velmi introvertní a nesmělá, nijak netouží po značné pozornosti, které se jí dostává ve forkské střední škole při jejím příjezdu do rodného města. Nezapadá mezi své vrstevníky – neumí s nimi najít společnou řeč, spíše se jich straní, nezajímá se o módu (nejlépe se cítí v džínsech a kostkované košili) ani o moderní technologie. Nejraději tráví čas o samotě s knihou. Je studijní typ, svědomitě plní všechny zadané domácí úkoly. Poslouchá klasickou hudbu, mezi její oblíbené skladatele patří např. Fryderyk Chopin či Claude Debussy. Zvládá obstarat všechny domácí práce, ráda vaří. Brigádně pracovala v obchodě se sportovními potřebami; peníze si šetřila na univerzitní studia, toužila se stát učitelkou na střední škole. Její plány ohledně budoucnosti se však změnily záhy poté, co odhalila nadpřirozenou podstatu svého vyvoleného; od té chvíle toužila pouze po jedné věci – stát se *upírkou*. V ni byla

svým manželem Edwardem Cullenem proměněna těsně po porodu jediné dcery Renesmé, v nedožitých devatenácti letech. Po transformaci získala atributy společné všem *upírům* – nadlidskou sílu a neskutečnou rychlost, zostřily se jí všechny smysly, začala se ladně pohybovat. Zkrásněla, rysy obličeje se jí vyhladily, oči se jí zbarvily do karmínově rudé (po čase získaly zlatavou barvu), končetiny jí zesílily a pokožka se jí začala slabě lesknout. Naplno se v této fázi Bellina „života“ také projevila její skrytá zvláštní schopnost – dokázala dle libosti vytvořit mentální štít, jehož prostřednictvím chránila sebe i své nejbližší před psychickými útoky ostatních *upírů*.

3.2 Nora Greyová

Další námi sledovanou protagonistkou je Nora Greyová ze série *Zavržený*. Na začátku ságy se dozvídáme, že její otec Harrison Grey byl zastřelen v Portlandu neznámým mužem.⁴⁰ V průběhu děje je nám však odhaleno, že Harrison Grey byl pouze Nořiným adoptivním otcem; jejím biologickým otcem byl *Nefil* Hank Millar, kříženec mezi *padlým andělem* a člověkem a bývalý partner její matky Blythe. Millar se Nory vzdal těsně po narození, aby zabránil svému lennímu pánovi, *padlému andělovi* Rixonovi, aby ji v jejích budoucích šestnácti letech obětoval (čímž by Hanka zabil), a získal tak lidské tělo, po němž toužil. Zkontaktoval svého dlouholetého přítele Harrisona Greye a dojednal mu sňatek s Blythe. Ve třetím díle série, v knize *Ticho*, se Noře pravý otec do života na určitý čas vrátil – rozvedl se s matkou Marcie, Nořiny nevlastní sestry, a začal se scházet s Blythe. Neudělal to však proto, že by mu snad na jeho původní rodině záleželo; snažil se Noru přesvědčit, aby se stala čistokrevným *Nefilem*, křížencem vzešlým ze spojení lidské ženy a *padlého anděla*, a vedla jeho *Nefilskou* armádu v boji na život a na smrt proti *padlým andělům*, jejich lenním pánům. Jeho plán mu vyšel; donutil Noru pronést

⁴⁰ Otcova smrt Noru velmi poznamenala; docházela dokonce na konzultace ke školnímu psychologovi.

přísahu, která se poté, co ho ve snaze zachránit život svému partnerovi Patchi Ciprianovi zastřelila, naplnila – v sedmnácti letech Nora pozbyla své lidství, stala se čistokrevným *Nefilem* a stanula v čele Millarovy *Nefilské* armády. V den své přísahy přestala stárnout, stala se nesmrtelnou jako původní stvořitelé *Nefilů*, *archandělé*, ale zůstaly jí lidské city a smysly. Proměnou v nadpřirozenou bytost získala Nora mnohem silnější a odolnější tělo, dokázala vyvinout větší rychlost než běžní lidé a ovládla schopnost manipulovat s myslí druhých.

V sérii je Nora popisována jako 172 cm vysoká a štíhlá pohledná dívka s nepoddajnými vlnitými nazrzlými vlasy, šedýma očima (jak příznačné vzhledem k jejímu příjmení) a plnými rty. Na vnitřní straně zápěstí má kaňkovité znamínko – vnější značku genetické spřízněnosti s pokrevní linií *Nefila* Chaunceyho Langeaise, vazala Nořina milostného partnera Patche Cipriana.

Nora bydlí se svou matkou Blythe, asistentkou majitele aukční síně Huga Renaldiho, ve staré viktoriánské usedlosti z konce osmnáctého století na okraji města Coldwater v americkém státě Maine. Navštěvuje místní střední školu, je redaktorkou coldwaterského školního e-zinu. V druhém dílu série, v románu *Crescendo*, brigádně pracovala jako servírka v bistru u Enzoa, aby si našetřila na nové auto a na univerzitní studia. V dětství hrávala na cello.

Je inteligentní, rozvážná a svědomitá, ale také úzkoprsá až „křečovitá“. Nevyhledává příliš společnost druhých lidí (výjimku tvoří její nejlepší přítelkyně Vee Skyová, později i Scott Parnell, kamarád z dětství, a její partner Patch), je spíše introvertní typ. Má smysl pro organizovanost a řád, nerada porušuje pravidla. Bojí se všeho, co nemá pod kontrolou, má problémy s důvěrou. Dělá ukvapené soudy. Sama o sobě říká, že má slabost pro věci, které nikdo jiný nechce. Poslouchá barokní hudbu, píše básně, chodí na zumbu a spinning, ráda běhá. Je horlivou propagátorkou zdravé stravy. Dělá vše proto, aby se dostala na dobrou univerzitu a splnila si svůj sen pracovat na opačné straně země.

3.3 Calla Torová

V pořadí třetí námi vybranou protagonistkou je sedmnáctiletá Calla Torová ze série *Smečka*. Calla patří k tzv. *Ochráncům*, magickým tvorům, napůl lidem, napůl zvířatům (v případě Calliny rodiny *vlkům*), jejichž úkolem je hlídat posvátnou jeskyni Haldis, v níž je ukrytý tajemný jílec meče zasvěcený zemskému živlu, před *Hledači*, úhlavními nepřáteli *Strážců*, pánů a nadřízených *Ochránců*. Je dcerou Stephena a Naomi Torových, vůdců smečky Nightshadeů. Osud jí byl předurčen již v době jejího narození – byla zaslíbena Renieru Larochovi, synovi vůdce konkurenční smečky Baneů. Jejich sňatkem, v den Calliných osmnáctých narozenin, měla vzniknout nová smečka Haldis, jejímiž členy by byli podobně staří přátelé obou *vlků*. Calla byla se svou do detailů naplánovanou budoucností dlouho nedobrovolně smířená, dokud nepoznala lidského mladíka Shaye Dorana, jenž ji donutil pochybovat o smysluplnosti pravidel, nařízení a povinností vztahujících se k jejímu postavení. Do té doby naprosto poslušná Calla se pod jeho vlivem vzepřela *Strážcům*, jimž byla vázána oddaností, a změnila tak osud nejen svůj, své rodiny a jejich *vlčích* přátel, ale i celého druhu. Důsledky jejích činů byly dalekosáhlé – *Strážci* popravili její matku, v závěru série dokonce přestali *Ochránci* nadobro existovat, pozbyly lidskou část svého „Já“ a stali se čistokrevnými *vlky*.

V knihách je Callin zevnějšek popsán velmi stroze; dozvídáme se o ní pouze to, že v lidské podobě má dlouhé vlnité platinově blond vlasy, jež často nosí svázané do copu, a zlaté oči. Stejná barva očí jí zůstává rovněž v těle bílého *vlka*, do něhož se dle libosti proměňuje. Podstatu procesu spirituální transformace ve zvíře vysvětluje sama hrdinka následovně: „*Technicky vzato jsem pořád vlk i člověk zároveň. Vybírám si tělo, ve kterém chci zrovna být, a můžu se mezi nima volně pohybovat. Takže i to, co tu není, tu vlastně pořád je, něco jako jiná dimenze. Oblečení i věci, co mám u sebe v lidské podobě, se nemění. Můžu taky využívat některý vlastnosti jednoho těla, i když jsem právě v tom druhém. Třeba se mi zostří zuby, když jsem člověk a něco mě rozčílí.*“

(CREMEROVÁ 2011: 107). Příslušnost k *Ochráncům* však Calle přináší, kromě možnosti převzetí zvířecího vzezření, i jiná pozitiva – požívá všech výhod obou světů, má vytříbené instinkty a smysly, slyší myšlenky svých druhů a dokáže vyléčit ostatní členy smečky, ale i lidi svou krví. Ze své pozice alfa samice může také proměnit člověka v *Ochránce* tak, že ho kousne a pronese kouzelné zaříkadlo: „*Bellator silvae servi. Bojovníku lesa, já vůdkyně smečky, tě povolávám do služby v této nouze.*“ (CREMEROVÁ 2011: 263).

Pochází z města Vain v americkém státě Colorado, navštěvuje místní Mountain High School. Sama sebe považuje za bojovnici. Dala by se bez nadsázky označit za moderní ženu – je emancipovaná, temperamentní, samostatná, nezávislá, iniciativní a tvrdohlavá, vyzařuje z ní neuvěřitelná síla. Nerada se sebou nechává manipulovat, chce žít život „po svém“. Je zdatnou řidičkou. Ráda nosí věci z bavlny a džínoviny, vyznává spíše ležerní styl oblékání. Nerada upozorňuje na svou ženskou krásu, chce, aby ostatní oceňovali zejména její schopnosti, nikoliv vzhled.

3.4 Laurel Sewellová

Další protagonistkou nadpřirozeného původu je Laurel Sewellová ze série *Křídla*. Až do svých patnácti let, kdy se s rodiči přestěhovala do Crescent City v Severní Kalifornii, žila v domněnání, že je obyčejný člověk. O svém lidství začala pochybovat ve chvíli, kdy jí jednoho podzimního dne na zádech vyrašil zvláštní, obrovský, nádherně vonící hebký květ, chladivý na dotek: „*Z místa, kde měla předtím mezi lopatkami bulku, vyrůstaly pruhy připomínající okvětní plátky květiny, které jí na zádech tvořily lehce stočenou čtyřcípou hvězdu. Nejdelší plátky – přesahující ramena a vyčnívající u pasu – byly přes třicet centimetrů dlouhé a široké jako Laurelina dlaň. Menší okvětní plátky – dlouhé asi dvacet centimetrů – tvořily spirálu ve středu, kde vyplňovaly volný prostor. V místech, kde se tato obrovská květina spojovala s Laurelinou kůží, vyrašilo dokonce i pár*

zelených lístků. Všechny okvětní lístky byly ve středu zbarveny temně modře, uprostřed přecházely do jemnějšího odstínu modré a na konci byly zcela bílé. Okraje byly lehce zvlněné, asi jako květy afrických fialek, které Laurelina maminka s takovou péčí pěstovala v kuchyni. Květ byl tvořen přinejmenším dvaceti okvětními lístky, a možná jich bylo i více.“ (PIKEOVÁ 2011: 46). Pravdu o tom, kým ve skutečnosti je, Laurel odhalil její pozdější životní partner, *flor* Tamani – vysvětlil jí, že je *florela*, druh *víly* a zároveň nejvyvinutější forma přírody na světě. Vzhledem k tomu, že se výhonek květiny, z níž se Laurel v království *víl* zvaném Avalon⁴¹ zrodila, rozvinul na podzim, patřila k poměrně vzácnému druhu *Podzimních florel*, jež se specializují na vytváření elixírů, lektvarů a různých obkladů. Ve zdánlivých třech lidských letech, resp. v sedmi *vílich* letech, ji jeden z *florů* položil v košíku na práh domu, jenž patřil jejím cíleně vybraným budoucím adoptivním rodičům. Tak byla tzv. naroubována z Avalonu do světa lidí, aby bylo zajištěno, že její náhradní matka neprodá dům, na jehož pozemku se nacházela vstupní brána do *víli* říše.

Informace o Laurelině zevnějšku se dočítáme již na začátku série: „*Téměř průsvitnou pleť nepoznamenalo akné a blondáté vlasy se jí nikdy nemastily. Laurel byla drobná, pružná patnáctiletá slečna s dokonale oválnou tváří a světle zelenýma očima. Vždycky byla štíhlá, ne však příliš hubená, a v posledních letech se jí tělo dokonce i mírně zaoblilo. Ruce a nohy měla dlouhé a štíhlé, a přestože nikdy nechodila do baletu nebo na kurzy tance, pohybovala se s půvabem tanečnice.*“ (PIKEOVÁ 2011: 7).

Ač na první pohled vypadá Laurel jako obyčejná dívka, nemá srdce. Její tělo je tvořeno rostlinnými buňkami a její rty chutnají jako nektar. Nepotřebuje se často nadechnout, místo oxidu uhličitého vydechuje kyslík. K životu potřebuje v podstatě pouze cukr a vodu; pije proto výhradně Sprite. Je zapřísáhlou striktní vegankou, živí se v podstatě jen zeleninou a ovocem, nejčastěji

⁴¹ Podle keltské mytologie byl Avalon jedním z několika ostrovů Jiného světa, říše zemřelých. Dle pověsti jej obývaly *víly* (BOTHEROYDOVI 1998: 27).

broskvemi, jahodami, hlávkovým salátem, špenátem a jablky. Jídlo obecně ji netěší, skoro nikdy nemá hlad. Nesmí jíst sůl. Je „ranní ptáče“, vstává při východu slunce. Nemá ráda zimu, ale zbožňuje déšť. Vlasy si zásadně myje pouze vodou. Hraje na kytaru, má ráda zelenou barvu a jednoduchost. Nerada nosí těsné oblečení. Upřednostňuje volná prosvětlená prostranství.

Od pěti do patnácti let vyučovala Laurel matka, vedoucí obchodu s přírodní medicínou, doma. Poté, co se přestěhovali do Crescent City, začala Laurel z donucení navštěvovat střední školu Del Norte High. V průběhu školního roku vypomáhala otci v jeho knihkupectví. Letní prázdniny trávil studiem lektvarů v Avalonu.

3.5 Anna krví oděná

Jako poslední si představíme Annu Korlovovou z literární série *Anna krví oděná*. Ač je po Anně pojmenována celá dvoudílná sága, není její protagonistkou v pravém slova smyslu; příběh je vyprávěn z pohledu Thesea Cassia Lowooda, sedmnáctiletého lovce *duchů* a hlavního hrdiny obou knih. Jak se dozvíme v průběhu práce později, není narušení ustáleného rozdělení atributů náležitých mužské a ženské roli jediným aspektem, v němž se dílo Kendare Blakeové mezi ostatními **paranormálními romancemi** vymyká a jímž je inovativní.

Anna je jedinou v této kapitole zmíněnou paranormální hrdinkou, jíž nebyla její nadpřirozená podstata dána vrozenými genetickými dispozicemi, nýbrž ji získala dodatečně po smrti, v důsledku užití černé magie. Anninu velmi pohnutou minulost odhaluje čtenář postupně spolu s Theseem. Její rodiče byli finští imigranti. Otec zemřel při bouři na jezeře, matka Malvina provozovala hotýlek v kanadském Thunder Bay, kam se rodina přestěhovala. V roce 1958, když bylo Anně šestnáct let, jí matka prořízla hrdlo kuchyňským nožem, protože se chystala po školním plese nadobro odejít z domu; k tomuto radikálnímu kroku chtěla Anna přikročit zřejmě kvůli matčinu hrubému zacházení a kvůli pohlavnímu zneužívání, jemuž se na ní měl dopouštět snoubenec její matky, Elias. Navíc toužila „žít po svém“, chtěla něčeho

dosáhnout a věděla, že v Thunder Bay by se jí to nepodařilo. Také představa, že by měla po střední škole vést rodinný penzion, ji nijak netěšila.

Po smrti ji matka, jak se ukázalo, zkušená *čarodějnice*, proklela – Anna byla prostřednictvím zkrvavených plesových šatů ukrytých v podlaze připoutána k domu, nedokázala ho opustit. Měla se živit utrpením, krví a smrtí (BLAKE 2013: 178). Tak se z ní stal hrůzu nahánějící vraždící *duch*. Od své smrti až do Casova příjezdu do Thunder Bay zabila pod vlivem prokletí sedmadvacet mladých lidí a tuláků, kteří se opovážili překročit práh jejího domu.

Kendare Blakeová přirovnává v knihách Annu k Persefoné a Hekaté, k bohyním smrti a vládkyním podsvětí. Podobně jako obě zmíněné bohyně byla i Anna ve své nadpřirozené podobě podle Thesea svým způsobem krásná i děsivá zároveň – drobná štíhlá dívka s bělostnou kůží, pod níž prosvítají tmavě nafialovělé žíly; s dlouhými lesklými zplihlými havraními vlasy, které se kolem ní vznášejí, jako kdyby byly ponořené ve vodě; s očima připomínajícími kapky ropy, s černými rty a mrtvolně studenýma rukama. Při pohybu po zemi za sebou vláčí chodidla, jako by nevěděla, k čemu se používají. Někdy se nohama dokonce nedotýká podlahy domu, ale vznáší se nad ní ve vzduchu. Když se rozzuří, „*tmavnou jí zorničky, temnota se z nich rozlévá ven, až úplně zaplaví bělmo. Po tvářích se jí rozlézají žíly, aby se usídlily ve spáncích a v hrdle. Z pleti ji vyvěrá krev, rozlévá se jí po těle a odkapává na podlahu z její nasáklé sukně.*“ (BLAKE 2013: 91). Právě na základě původně bílých, nyní značně zakrvácených večerních šatů, které měla na sobě v den své smrti, získala přezdívku „Anna krví oděná“. Spatřit jí však lze i v její předsmrtné podobě; ale to pouze v případě, když nejsou v dosahu žádní lidé.

Anna přebývá v domě, v němž byla zavražděna, spolu s *duchy* lidí, které připravila o život. Ač nezabíjela z vlastní vůle, cítí se provinile za to, co spáchala, trápí se tím. Nechybí jí soucit, má „dobré srdce“.

I na *ducha* je neobvykle fyzicky silná, ovládá různé triky – dokáže se dle libosti zhmotnit a v mžiku opět zmizet, dovede

zadusit dech v hrdlech živých, roztrhnout člověka na dva kusy apod. Ve své nadpřirozené podobě vzbuzuje značnou hrůzu. Přestože se snadno nechává unášet momentálními pocity a dělá jí problémy ovládat se v přítomnosti lidí, snaží se jednat co možná nejrozhášeněji. Vyniká svou inteligencí, bystrým úsudkem, bojovností, houževnatostí a odvahou. Dokáže být tvrdá a chladnokrevná, ale i citlivá, křehká a zranitelná. Je velmi osamělá a nedůvěřivá, snaží si udržovat odstup. Často bývá zádušná. Její osobnost je zkrátka plná protikladů.

3.6 Modelová hlavní ženská hrdinka

Na základě předešlých charakteristik hlavních ženských hrdinek z naší zkoumaných ság se nyní pokusíme vytvořit modelovou protagonistku **paranormální romance**.

Na počátku série bývá hrdince obvykle od patnácti do sedmnácti let. Náleží zpravidla k lidské rase. Není to však obyčejná smrtelnice; mívá v sobě geneticky zakódované předpoklady k tomu stát se nadpřirozenou bytostí, jež se většinou projeví právě až při její proměně, díky níž získá určité výjimečné schopnosti. Pochází z rozvrácené rodiny s narušenými rodinnými vazbami (rozvod či odloučení rodičů, smrt jednoho z nich, adopce), nezřídka mívá pohnutou minulost. Bývá jedináček. Lokace, do níž je děj příběhu situován, nebývá jejím rodištěm; do daného místa se přestěhovala spolu s rodinou. Navštěvuje místní střední školu, je studijní typ. Přivydělává si na brigádách. V dětství se věnovala hře na hudební nástroj. Poslouchá klasickou hudbu, ráda čte. Zvládá obstarat většinu domácích prací.

Je drobná, štíhlá a pohledná. Má světlou pleť a dlouhé vlnité vlasy. O svém vzhledu nemá zpravidla nijak vysoké mínění, nepovažuje se za příliš atraktivní, přijde si obyčejná. Nerada na sebe upoutává pozornost, nenosí proto nijak vyzývavé oblečení, volí spíše pohodlný ležerní styl. Nesnaží se využívat svých ženských předností, k této vždy účinné taktice manipulace s muži se uchyluje jen zřídka.

Nepodobá se svým vrstevnicím, převyšuje je svou oduševnělostí. Má introvertní povahu, nevyhledává příliš společnost druhých. Objevují se u ní nejčastěji tyto vlastnosti – obětavost, oddanost, statečnost, rozhodnost, tvrdohlavost, neústupnost a cílevědomost. Přitahuje nebezpečí. Je emancipovaná a silná, ale zároveň svým způsobem zranitelná; vyvolává v mužích nutkavou potřebu ji chránit. Snaží se zůstat na svém milostném partnerovi alespoň částečně nezávislá, všechna zásadní rozhodnutí týkající se jejího života činí sama. Své panenství si schraňuje pro životního partnera.

Hlavní hrdinka bývá bez výjimky určena svým křestním jménem a příjmením. Na začátku příběhu je autorem obvykle v několika dominantních rysech přímo popsán její zevnějšek, povahové vlastnosti protagonistky se čtenář dozvídá zejména prostřednictvím nepřímé charakterizace (z jejího chování, činů a způsobu uvažování), zřídka na základě explicitního výroku autora či některé z postav ve fikčním světě. Plní zpravidla současně několik rolí – nejčastějšími bývají partnerka v milostném vztahu, kamarádka, dcera, bojovnice a středoškolská studentka. Vždy je postavou *kladnou*, ač občas vykazuje určité negativní vlastnosti (Anna pod vlivem kletby proti své vůli zabíjí nevinné lidi, Bella je sobecká a egoistická, Nora z touhy po d'áblotvoru manipuluje Patchem apod.), a *fiktivní*, nikdy se nejedná o reálné, v minulosti či přítomnosti žijící osoby. Na začátku **paranormální** ságy bývá postavou *přírozenou*, v průběhu příběhu se dočasně či natrvalo mění v postavu *nadpřírozenou* – z obyčejné lidské smrtelnice se stává nadlidská bytost obdařená výjimečnými schopnostmi a vlastnostmi. Bývá psychologicky nejpropracovanější postavou ze všech – jsou nám zprostředkovány její psychické procesy a myšlenky, sdílí s námi své pocity; jedná se tudíž o postavu *plastickou*, do určité míry však *hypotetizovanou* – není nám o ní prozrazeno úplně vše. U hrdinky po určitou dobu sledujeme její duševní a tělesný vývoj, jsme svědky proměny její osobnosti; řadíme ji proto také k postavám *vývojovým*. V příběhu vystupuje jako dominantní jednající subjekt (PETERKA 2007: 217–225). Motivace jejích činů je autorem, s přihlédnutím ke všem postavám vyskytujícím se v daném fikčním světě, objasněna

vůbec nejvíce. Na nejvyšších příčkách hodnotového žebříčku hrdinky figurují zejména rodina a přátelé (v případě jakéhokoliv ohrožení myslí protagonistka v první řadě na zajištění bezpečí rodičů a svých kamarádů), dále pak spokojené partnerství; nezanedbatelné místo zaujímá také univerzitní studium.

U čtenářek vzbuzuje hrdinka převážně sympatie – svými vlastnostmi se podobá mnoha dívkám v jejím věku, řeší v podstatě tytéž problémy jako ony; míra ztotožnění se s ní je tudíž velmi vysoká. Prostřednictvím protagonistky ságy čtenářky prožívají příběh neobyčejné lásky, opouští hranice „šedé reality“. Nabývají dojmu, že i je, přestože jsou jen obyčejnými a dle svého skromného soudu nevýraznými dívkami, může potkat stejný životní osud jako hrdinku jejich oblíbené série a zejména tentýž happyend s mužem jejich snů.

4. Hlavní mužský hrdina

*Nemůžu mu utéct, ani teď, ani jindy.
Vždycky bude okupovat moje myšlenky
a držet mé srdce v dlaních.
Táhne mě k němu síla,
kterou neovládám ani jí neuteču.*⁴²

Podobně jako v předchozí kapitole si i zde podrobně popíšeme a charakterizujeme protagonisty námi zkoumaných ság a přiblížíme si jejich osobní životní příběh. Na základě znaků společných všem klíčovým mužským postavám se pokusíme zkonstruovat „modelového“ protagonistu **paranormálních romancí**, který bude uvedené charakteristické rysy vykazovat. Vzniklý „modelový“ prototyp by měl být s většími či menšími odchylkami a rozdíly aplikovatelný i na ostatní hlavní mužské hrdiny námi zkoumaného subžánru.

4.1 Edward Anthony Masen Cullen

Všeobecně nejznámějším mužským hrdinou **paranormálních romancí** je *upír* Edward Anthony Masen Cullen ze ságy *Stmívání*. Edward se narodil 20. června 1901 v Chicagu, v americkém státě Illinois, jako jediné dítě Edwarda a Elizabeth Masonových. Na matku byl Edward odmala velmi fixovaný, zato jeho vztah s otcem, povoláním právníkem, nebyl příliš vřelý, což bylo způsobeno otcovou značnou citovou odtažitostí a také jeho častým pobytem mimo domov v důsledku pracovního vytížení. V dětství navštěvoval soukromou školu a docházel na hodiny hudby. Stal se z něj vynikající pianista. Snil o tom, že až mu bude osmnáct let, nechá se naverbovat do armády a bude bojovat za svou vlast v první světové válce. Jeho plány mu však překazila epidemie španělské chřipky, která zasáhla Chicago v roce 1918. Při ní

⁴² FITZPATRICKOVÁ, Becca. *Ticho*. Praha, 2011, s. 61.

přišel o oba své rodiče. Sám by jí také podlehl, kdyby ho doktor Carlisle Cullen takřka na poslední chvíli, v jeho sedmnácti letech, neproměnil v *upíra*. Po nějakou dobu žili Edward s Carlislem osamoceně, postupně se jejich původně dvoučlenná rodina rozrostla o další členy – Rosalii, Carlisleovu manželku Esme, Emmetta, Alici, Jaspera a nakonec i o Bellu a Renesmé.

Do Forks se Cullenovi přistěhovali z Aljašky dva roky před Belliným příjezdem. Pořídili si dům za městem, dobrovolně se izolovali od místních obyvatel. Všichni členové původní smečky, vyjma Carlisle a Esme, začali studovat na forkské střední škole.

Od počátku svého pobytu ve Forks Cullenovi značně vyčnívali; nejen svým dosti neobvyklým zevnějškem, o němž budeme hovořit níže, ale též svým chováním – přestože byli vždy slušní a zdvořilí, nikdy se se spolužáky příliš nebavili, drželi se pospolu, „stranou“ ode všech, byli semknutí mezi sebou. Mezi členy indiánského kmene Quileutů se navíc šířily zvěsti hovořící o tom, že Cullenovi nebydlí ve městě poprvé, nýbrž že se sem po mnoha letech opět navrátili.

Co se vzhledu týče, je možné mezi Cullenovými vysledovat určité shodné vnější fyzické znaky – všichni jsou až nelidsky krásní a křídově bledí, mají přímé, dokonalé, ostře řezané rysy, jejich oči mění barvu od okrové s výrazným zlatavým nádechem až po černou (v závislosti na míře nakrmení) a pod pronikavýma očima se jim rýsují temné, nafialovělé stíny. Edward mezi nimi vyčnívá zejména svou vysokou a štíhlou postavou; vyjma ní upoutávají značnou pozornost též jeho delší, věčně rozcuchané vlasy, zbarvené do bronzova. Bývá obvykle vážný, obličej mu často brázdí frustrovaný pohled v očích a lehce pokřivený úsměv. Má podmanivý, melodický hlas. Mluví s neobvyklými kadencemi a formuluje věty, které mohly zaznívat na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Za jeho kultivovanou fasádou gentlemana se skrývá vnitřně rozervaný „člověk“, zmítaný sebenenávistí, jenž sám sebe považuje za netvora kvůli své temné minulosti – po určité „vzdorné“ období života se krmil lidskou krví, konkrétně krví vrahů; tento poklesek si nedokáže odpustit, stále se jím trápí. Povahově je Edward inteligentní, značně autoritativní, tvrdohlavý, panovačný, umanutý a neústupný, ale dokáže být i jemný,

pozorný, romantický a skromný. Vyniká v sebeovládání. Chová se neosobně, až chladně, drží si od ostatních odstup, nerad jim dává nahlédnout pod povrch svého „civilního Já“. Úplně sám sebou dokáže být jen s Bellou; přestože netouží po ničem jiném, než být s ní, snaží se ji od sebe zpočátku pro její vlastní dobro odehnat.

4.2 Jev „Patch“ Cipriano

Jako v pořadí druhého si představíme partnera Nory Greyové, Jeva Cipriana, přezdívaného Patch⁴³. Podobně jako Edward Cullen tají zpočátku i on před svou budoucí partnerkou, kým ve skutečnosti je – bývalým *archandělem* svrženým z nebe, nyní *padlým andělem*, zatraceným pro svou touhu stát se člověkem.

Kromě nadpřirozené povahy existence spojuje Patche s Edwardem Cullenem rovněž jejich velmi přitažlivý zevnějšek; Patch je v knihách popisován jako 190 cm vysoký mladý muž s vytrénovaným tělem, dlouhými, silnými pažemi, širokými, uvolněnými rameny, nohama jako z mramoru, černými, po ramena dlouhými zvlněnými vlasy, souměrnou španělskou tváří, olivovou pletí, ostrýma černýma jiskřivýma očima a úsměvem zpola hravým, zpola svůdným. Má hluboký, podmanivý hlas. Pohybuje se jako dým. Svalnatá záda mu hyzdí dvě ohromné jizvy, jež společně tvoří obrazec obráceného V – jediný viditelný pozůstatek po uťatých *andělských* křídlech.⁴⁴ Svou svalnatou postavu nechává nejčastěji vyniknout v černých džínsech značky Levis a v upnutém černém tričku či košili stejné barvy. Jeho osobitý styl dotváří obvykle baseballová čepice a černé boty.

Patch rozhodně nepatří mezi muže, které by matky chtěly vidět po boku svých nezletilých dcer. Je typickým představitelem

⁴³ Z anglického výrazu náplast – přezdívkou získal na základě četných ošetřených modřin z irského boxu, kterému se neúspěšně po určitou dobu věnoval (FITZPATRICKOVÁ 2010: 223).

⁴⁴ V okamžiku, kdy jsou *andělovi* utržena křídla, upadá do bezvědomí šokem z jejich ztráty. Když se pak někdo dotkne jizev po křídlech *padlého anděla*, přenesse se do určitého výjevu z jeho minulosti.

tzv. „bad boye“ – vystihují ho atributy jako zloděj, náruživý hráč, podvodník, vrah, „potíživista“, rebel či „provokatér“. Nebezpečí, temnota a sexualita z něj přímo sálají. Jezdí na motorce, kouří doutníky, hraje kulečnick, poker a paintball. Je intenzivní, drsný, přímočarý, nečitelný, nevyzpytatelný, uštěpačný, uzavřený a světem protřelý (o čemž mimo jiné svědčí sebejistý styl jeho chůze). Sám sebe nepovažuje za „dobrého člověka“, ale nijak se tím netrápí, je na to svým způsobem hrdý. Dokáže chladně a logicky uvažovat, umí dokonale ovládat své city. Při dodržování pravidel se chová značně volnomyšlenkářsky. Má rád své soukromí a samotu. Na začátku prvního dílu ságy *Zavržený* přijíždí Patch do Coldwateru, aby zde vypátral a zabil Noru Greyovou, pokrevní příbuznou svého *nefilského* vazala Chaunceyho Langeaise, čímž by získal lidské tělo. Jeho záměr se však změnil poté, co Noru poznal blíže; zamiloval se do ní a stal se jejím ochráncem. Na konci knihy *Zavržený* se dokonce vzdal pro záchranu Nory své největší touhy – možnosti stát se člověkem. Díky tomu, že jí zachránil život, se na čas stal jejím *andělem strážným*; jizvy z jeho zad zmizely a nahradila je lidskému oku neviditelná křídla spirituální podstaty. Dokázal rovněž létat.⁴⁵

4.3 Seamus „Shay“ Doran

Jediným mužským hrdinou, který projde v průběhu příběhu proměnou z lidského smrtelníka v nadpřirozenou bytost, je Seamus Doran, partner Cally Torové ze série *Smečka*. Shay, jak si v sáze nechává říkat, se narodil v Irsku 1. srpna, na keltský svátek začátku sklizně – Lughnasad. Den jeho narození měl ve fabuli prvního dílu série významnou úlohu – jako Scion, dítě sklizně, měl být obětován na svatebním obřadu Cally a Reniera Larocha, vlka, jemuž byla odmala zaslíbena. Calla to však zjistila a

⁴⁵ *Strážné anděly* přidělují *archanděle* lidem v okamžiku, kdy jim hrozí reálné ohrožení života. Člověk se může vzdát svého práva na *strážného anděla* tak, že se řízne do dlaně, nechá pár kapek krve skanout do hlíny a pronese přísahu, v níž prohlásí, že přijímá svůj osud bez nebeské pomoci (FITZPATRICKOVÁ 2011: 280).

zachránila mu život, čímž změnila nejen svůj osud, ale v konečném důsledku také budoucnost celé své rasy.

Když byly Shayovi dva roky, jeho rodiče Tristan a Sarah Doranovi zemřeli při dopravní autonehodě. Tedy aspoň tak mu to vyprávěl jeho „strýc“ Bosque Mar, majitel investiční společnosti, která se specializuje na vládní poradenství. Procestovali spolu skoro celý svět, Shay často střídal školy. Na začátku prvního dílu série se přestěhovali z oregonského Portlandu do Callina rodiště, coloradského Vainu, a usadili se v Rowanově vile. Shay nastoupil do místní Mountain High School, jejímž novým správcem se stal právě jeho „strýc“. S Callou se seznámil ještě před nástupem do nové školy; zachránila ho ve své vlčí podobě před útokem grizzlyho, když se pokoušel najít jeskyni Haldis, o níž se dočetl v jedné ze strýcových knih. Do této jeskyně se později vydal znovu, tentokrát v doprovodu Cally; při jejím prozkoumávání je napadl zmutovaný obrovský pavouk, koutník jedovatý, a kousl Callu do boku. Callu zabíjel histotoxin, nedokázala samu sebe uzdravit; Shay ji proto přemluvil, aby ho proměnila ve vlka, a on ji tak mohl vyléčit *ochráncovskou* krví. Proměnou nabyl schopnosti společné všem *Ochráncům* – mohl na sebe dle libosti převzít zvířecí vzezření, vytříbily se mu instinkty a smysly, slyšel myšlenky ostatních *vlků* a jeho krev získala léčivé schopnosti. Podoba zlatohnědého vlka se zelenýma očima zůstala Shayovi i po skončení závěrečného, třetího dílu série poté, co uzavřel a zapečetil bránu mezi zemí a podsvětím, čímž ze světa sprovedil veškeré „zvrácenosti“ vytvořené *Strážci*, mezi něž patřili i *Ochránci*, „vyšlechtění“ po letech pokusů křížením zvířat a lidí. Jelikož byla Shayova podstata vlčí, stal se z něj, stejně jako ze všech bývalých *Ochránců*, divoký vlk.

V lidské podobě je Shay vysoký štíhlý mladík, s širokými rameny a úzkým pasem. Má plavé vlasy, světlou pleť a světle zelené oči a dle Cally voní jako prosluněná jetelová louka po dešti (CREMEROVÁ 2011: 359). Vzadu na krku má tmavý, zvláště vykreslený kříž – mystický symbol, znamení Sciona, nástroje pádu *Strážců*. Podobně jako ostatní mužští hrdinové **paranormálních romancí**, má i on, jak se v průběhu příběhu dozvídáme, značně pohnutou minulost – jeho otec Tristan, původem *Strážce*, zradil

své druhy z lásky k Shayově matce Sarah, obyčejné smrtelnici. Něco takového bylo naprosto nepřípustné, za jejich „prohřešek“ jim hrozila smrt; milenci se proto pokusili ukrýt. Tristan chtěl u *Hledačů* získat ochranu pro svou ženu a dítě; *Strážci* je však našli na Aranských ostrovech, Shayovy rodiče zabili a následně uvěznil v obraze v knihovně v Rowanově vile, z něhož je Shay po vypuzení Bosque Mara, ve skutečnosti tzv. Harbingera, pána podsvětí a vládce *Strážců* a démonů, vysvobodil a přivedl zpět mezi živé.

Povahově je Shay poněkud rozporuplná osobnost – je nesmírně inteligentní, autoritativní, odvážný, rozhodný a neústupný, nemá úctu k pravidlům, brojí proti svazujícím zákonům a nesmyslným dogmatům, jdoucím proti přirozenosti člověka, a bojuje za právo jedince na svobodnou vůli. Zároveň je však také ostýchavý a samotářský a má poněkud bezstarostný přístup k životu. Rád čte filozofické texty, knihy o historii a komiksy, s oblibou vyráží do přírody. Ve volných chvílích se věnuje horolezectví. Nesnáší pavouky, má arachnofobii.

4.4 Tamani de Rhoslyn

Předposledním mužským hrdinou **paranormálních romancí**, kterého si v této kapitole představíme, je Tamani de Rhoslyn ze série *Křídla*, životní partner Laurel Sewellové. Specifikem této dvojice je příslušnost ke stejnému biologickému druhu – *florům* a *florelám*, nejvyvinutějším formám přírody na světě. Oproti Laurel však Tamani náleží ke kastě *Jarních florů*; výhonek květiny, z níž se v Avalonu zrodil, vyklíčil na jaře. Tamani měl na rozdíl od *Zimních* a *Podzimních florů* a *florel* to štěstí, že znal oba své rodiče – většina jeho druhů z vyšší kasty totiž bývá od rodičů ve stádiu výhonku záhy oddělena, aby svým dětem nezasahovali do výchovy, či aby nedocházelo k narušování pravidel kastovního systému, který zakazoval náhodné vazby vyšších *florů* k nižším, tedy *Letním* a *Jarním florům*. O Tamaniho semínko a následně i klíčící výhonek se starala jeho matka Rhoslyn, povoláním Zahradnice neboli Pěstitelka rašících výhonků. Jeho otec se v 160

letech stal Mlčenlivým – narouboval se na Strom Světa⁴⁶, vrostl do něj, splynul s ním a uvolnil do něj své svědomí.

O samotném Tamanim se ze ságy mnoho nedozvídáme. Na počátku série je mu 21 *vílich* let, od čtrnácti let pracuje jako řadový voják a strážce – hlídá jednu ze čtyř bran vedoucích do Avalonu, jež se nachází blízko Laurelina domu. Výcvik na strážce prodělal ve výcvikovém středisku ve Skotsku. Laurel poznal již v Avalonu; asistoval své matce v Avalonské akademii při péči o její výhonek. Poté, co byla Laurel naroubována do světa lidí, dohlížel na to, aby nikdo nezjistil, co je ve skutečnosti zač. V době studií na Avalonu byl jejím neoficiálním průvodcem a mentorem. V posledním díle ságy, v knize *Osud*, se jako Tam Collins dokonce na chvíli stal jejím spolužákem na střední škole Del Norte High.

V sérii je popisován jakožto vysoký štíhlý muž s hladkou, opálenou pletí, krásně modelovanými lícními kostmi, dlouhými hustými černými vlasy, jejichž kořínky mají zářivě zelený odstín, a temně zelenýma očima. Vyzařuje z něj sebejistota, uvolněnost a rozvernost. Je mu vlastní důvtip a chladné logické uvažování. Má v sobě mnoho vášně, která se mimo jiné projevuje i občasnou žárlivostí. Považuje se za poněkud méněcenného a pro Laurel ne dost dobrého partnera, jelikož patří k *Jarním florům*, k nejnižší, nepočtenější, a tudíž nejméně vážené *víli* kastě v celém avalonském království.

Prostřednictvím Tamaniho získáváme většinu informací o *víliím* světě vytvořeném Aprilynne Pikeovou. Jeho středobodem je

⁴⁶ V sáze je Strom světa popisován takto: „Rozlehlý vrcholek kopce zastíňoval obrovský strom s doširoka rozloženými větvemi. Podlouhlými vykrajovanými listy poněkud připomínal dub, avšak jeho kmen nebyl vysoký a majestátní, ale ohromně tlustý, sukovatý a pokroucený.“ (PIKEOVÁ 2012: 86) K vzniku Stromu se váže následující legenda: „Byl však jeden flor, úplně první Zimní flor, a ten měl větší moc než kterýkoli flor a florela před ním či po něm. A nebyl pouze mocný, ale i ohromně moudrý. Když cítil, že se blíží jeho čas, chtěl předat dalším veškerou moudrost, kterou během života nashromáždil. A tak místo toho, aby čekal, až uvadne, vyšel na vrcholek tohoto kopce a modlil se ke Gaie, matce veškeré Přírody, a řekl jí, že se vzdá života, pokud bude moci uchovat své vědomí v podobě stromu.“ (PIKEOVÁ 2012: 87) Od té doby si zvolily stejný osud statisíce dalších *florů* a *florel*; jejich moudrost se otiskla do dřeva tohoto stromu. Když k němu pak někdo přišel pro radu, mohl, pokud se soustředil, zaslechnout hlasy Mlčenlivých v ševlení listů tohoto stromu (PIKEOVÁ 2012: 88).

Avalon – nádherný ostrov, plný přírodních krás, a zároveň jedna velká pokladnice (zem je posetá zlatem a diamanty). Dá se do něj vstoupit čtyřmi branami, které jsou hlídány strážci z řad *Jarních florů* a jež jsou zároveň nejzranitelnějšími místy v celém Avalonu. Jsou rozmístěny v kalifornském Oricku, původním bydlišti Laurel, v japonských horách, na skotské vrchovině a u ústí řeky Nil. Nejvýznamnějšími vládci ostrova byli král Oberon, tvůrce avalonských bran, za jehož vlády pobýval v Avalonu⁴⁷ slavný dramatik William Shakespeare⁴⁸, a královny Mab a Titanie.

4.5 Theseus Cassio Lowood

Posledním námi zkoumaným a od počátku do konce vyprávěného příběhu ryze lidským mužským hrdinou je sedmnáctiletý Theseus Cassio Lowood z **paranormálních romancí** *Anna krví oděná* a *Dívka z nočních můr* jihokorejské spisovatelky Kendare Blakeové.

Cas, jak si v sérii nechává zkráceně říkat, je *lovcem duchů* a moderním nomádem – v honbě za *duchy* se neustále stěhuje (vystřídal dvanáct středních škol) a cestuje po Americe spolu se svou matkou, *wiccancou*, která vlastní online krámk s okultními potřebami, vyrábí ochranné svíčky a lektvary a po telefonu vykládá tarotové karty a čistí auru, a s černým, zelenookým siamským kocourem Tybaltem, jenž dovede vidět a slyšet věci, které jsou už mrtvé. Na začátku prvního dílu série přijíždí Cas, doprovázený svými dvěma věrnými společníky, do Thunder Bay v Ontariu za jediným účelem – aby vypátral a zabil *ducha*, jemuž místní říkají „Anna krví oděná“. V zájmu utajení navštěvuje místní Střední školu a učiliště Sira Winstona Churchilla, své spolužáky využívá jako zdroje informací o Anně i její minulosti a

⁴⁷ Zajímavostí je, že v Avalonu se za zboží a výrobky neplatí penězi, ale uznáním a pochvalou adresovaným jejich tvůrci.

⁴⁸ Autorka zde sama odkazuje na zdroj své inspirace – na divadelní hru *Sen noci svatojánské* anglického dramatika Williama Shakespeara.

usilovně se brání s nimi navazovat přátelské vztahy, protože je nechce vystavit nebezpečí, které s sebou jeho povolání přináší.

Profesionálním *lovcem duchů* se Cassio stal ve čtrnácti letech, kdy zabil svého prvního *ducha*, Petera Carvera. Od té doby zbavil svět již celkem pětadvaceti *duchů*. Cas se domníval, že každého z nich poslal prostřednictvím nože athame, de facto brány mezi naším světem a podsvětím, jenž zdědil po otcově smrti spolu s tradičním rodinným „řemeslem“, na „druhou stranu“; ve skutečnosti však jimi živil vraha svého otce, tzv. *obeahmana*, zlého *ducha* s víčky přešitými velkými křížkovými stehy vyvedenými černou nití, zářivě bílými zuby, napůl uhnílymi a odpadávajícími zkroucenými dredy, jenž ovládá voodoo kouzla. *Obeahman* bydlel po dobu Casova pobytu v Thunder Bay v jeho domě na půdě. Cestoval na athame, s nímž byl propojen, absorboval do sebe sílu *duchů*, jež Cas sprovodil ze světa, a zvětšoval tak svou moc. V závěru prvního dílu se pokusil Thesea dokonce zabít; zabránila mu však v tom Anna tím, že se za svého milého obětovala, otevřela díru v podlaze viktoriánského domu patřícího její rodině a vtáhla ho s sebou do pekla.

Casův vzhled není v knihách nijak blíže specifikován, uvést můžeme tedy pouze jeho sociální a vnitřní charakteristiku. Theseus se dobrovolně izoluje od okolí, zaujímá k dění kolem sebe nezúčastněný, neosobní postoj. Vyjma školní docházky je kvůli svému poslání poněkud odtržen od běžné reality většiny teenagerů. Po zbortění Annina domu a několika vraždách, ke kterým dojde po jeho příjezdu do Thunder Bay, se stává obávaným vyvrhelem, spolužáci se ho straní, což mu však naprosto vyhovuje. Není zrovna společenský typ, je spíše uzavřený, samotářský. Často propadá melancholii. Nerad se někomu svěruje, své problémy se snaží si řešit sám. Spoléhá se na svou silně rozvinutou intuici. Je značně umanutý. Nechybí mu odvaha, bojuje navzdory strachu. Vzrušují ho výzvy. Imponují mu silné dívky, které jsou mu rovnocenné svými schopnostmi.

4.6 Modelový hlavní mužský hrdina

Obdobně jako v předešlé kapitole se pokusíme i v této části práce zkonstruovat na základě předchozích obširných charakteristik hlavních mužských hrdinů zvolených ság prototyp modelového protagonisty **paranormální romace**.

Existují dva dominantní typy mužských hrdinů vyskytujících se v románech námi zkoumaného subžánru:

1. protagonisté, kteří jsou nadpřirozenými bytostmi od počátku líčeného děje
2. hrdinové, jejichž existence nabývá fantaskní povahy v průběhu fabule

V případě, že hlavní hrdina zůstává člověkem po celou dobu příběhu, oplývá, podobně jako jeho nadpřirození „kolegové“, výjimečnými nadlidskými schopnostmi, či se zaobírá činností, jež určitým způsobem souvisí s „věcmi mezi nebem a zemí“. Mužští protagonisté bývají zpravidla starší než ženské hrdinky, nadpřirození představitelé pak dokonce i o několik desítek let – vzhled hrdinů v tomto případě neodpovídá jejich skutečnému věku. Nejsou nesmrtelní, lze je určitým způsobem zabít. Jejich nadpřirozená podstata má kořeny v dávné minulosti, je doložena písemnou či ústní tradicí (*Bible*, mýty, quileutské a *víli* legendy, apokryfní *Kniha Enochova* atd.). Vlastní postoj k příslušnosti k danému nadpřirozenému druhu bytostí se u jednotlivých hrdinů liší; pro první polovinu z nich je prokletím, snaží se od své rasy co možná nejvíce distancovat, touží být normálními lidmi, druhá vnímá svou nadpřirozenou podstatu jako určitou výsadu, je na ni hrdá. Oba zmíněné typy pociťují jakousi vykořeněnost a prázdnotu, touží někam patřit, hledají si místo ve společnosti svých druhů i lidských bytostí. V rámci své rasy jsou hlavní mužští hrdinové svým způsobem výjimeční (Edward je *upír-vegetarián*, Patch bojuje proti ostatním *padlým andělům*, Shay nebyl *Ochráncem* od narození, Tamani se vztahem s Laurel vzpíral přísným kastovním pravidlům *víliho* společenství a Cas byl jediným známým *lovcem duchů* na světě).

Protagonista mívá pohnutou minulost – přišel minimálně o jednoho rodiče (obvykle o otce), nebo o celou rodinu, mnohdy spáchal i společensky odsouzeníhodný čin, či dokonce zločin. Podobně jako hlavní hrdinka bývá jedináček, do místa, v němž se příběh odehrává, se zpravidla přistěhoval na začátku prvního dílu série. Studuje na místní střední škole, několik jich už předtím obvykle vystřídal. Při škole občas i pracuje.

V očích hrdinky vypadá hlavní mužský protagonista jako bůh, sexuální idol, naprosto dokonalá bytost – dívce se při pohledu na něj tají dech a „zastavuje se jí srdce“. Je fyzicky velmi přitažlivý – konkurenty zastiňuje svým vysokým, štíhlým, vypracovaným tělem. Má široká, rozložitá ramena, úzký pas, ostře řezané rysy, hladkou pleť a delší tmavé vlasy. Obvykle nosí oblečení zvýrazňující postavu.

Je inteligentní, sebevědomý, autoritativní, rozhodný, přímočarý, vášnivý, neústupný, umanutý a nevyzpytatelný. Je mu vlastní chladné logické uvažování. Ač je vnitřně rozpolcený, umí dokonale ovládat své city, pokud tedy není s hlavní hrdinkou; v její přítomnosti se nedokáže kontrolovat. Dá se označit za gentlemana či za „pravého muže“ – umí být galantní, pozorný, romantický a trpělivý, o „ženu svého srdce“ bojuje, dohlíží na ni a ochraňuje ji, je k ní pozorný (dává jí dárky), chová se k ní něžně. Je do určité míry nesobecký a ušlechtilý – vědom si nebezpečí, které s sebou přináší nadpřirozená podstata jeho existence, se snaží hrdinku pro její vlastní dobro od sebe odehnat, ač netouží po ničem jiném, než být s ní. Má rád své soukromí a samotu. Dobrovolně se izoluje od ostatních, drží si je od těla. Je uzavřený, tajnůstkářský a nečitelný, neprozrazuje o sobě vše hned. Brání se odhalování svého nitra, nerad se někomu svěřuje s vlastními obavami a starostmi. Své problémy se snaží si řešit sám. Dokáže se o sebe postarat, umí si poradit. Je odvážný a neohrožený, ovládá určité bojové schopnosti. Dodržování pravidel pojmá poněkud svérázně.

Ač mnohdy vystupuje pod přezdívkou, či se rád nechává oslovovat zkráceninou svého jména (Patch, Shay, Cas), je nám, podobně jako u hlavní hrdinky, odtajněno celé jeho křestní jméno a příjmení. Podrobný a barvitý popis protagonistova zevnějšku

podává čtenářům zpravidla hrdinou okouzlená hlavní hrdinka série, a to již při jejich prvním setkání, kdežto povahu a temperament mužského protagonisty poznáváme spíše nepřímo, na základě jeho činů a chování. Zastává obvykle několik rolí zároveň – mezi ty hlavní řadíme svůdce, partnera v milostném vztahu, ochránce a bojovníka; vykazuje tudíž znaky čtenářsky nejatraktivnějších literárních typů, těží z jejich obliby.

Má značně archetypální charakter. Povětšinou je postavou *kladnou*, případně *rozpornou* – hříšnou, vnitřně rozervanou a chybnou, mající temnou osobní historii, avšak napravitelnou, kající se a odčínající své hříchy z minulosti (PETERKA 2007: 219). Vždy se jedná o postavu *fiktivní* – o její smyšlenosti vypovídá v první řadě již samo zařazení hlavního hrdiny mezi bytosti vykazující atributy výjimečnosti a disponujícími nadlidskými schopnostmi. *Nadpřirozenou* postavou bývá mužský protagonista série zpravidla od jejího počátku. Existují však i případy, kdy se jí stává až v průběhu děje v důsledku akcí jiných postav ve fikčním světě; po určitou dobu tedy nepřekračuje rámec fyzikálních zákonitostí, jimiž jsou limitováni obyčejní lidé, je zpočátku postavou *přirozenou*. Protiklad mezi *přirozenou* a *nadpřirozenou* postavou se promítá rovněž do roviny polarit *konstantní* versus *vývojová* postava. Nadpřirození hrdinové jsou do určité míry postavami *konstantními*, neboť u nich nedochází k žádnému tělesnému vývoji, nestárnou a navenek zůstávají stále stejní; dospívají však mentálně. Duševně se rozvíjí také původem lidští protagonisté, u nichž je navíc znatelný vývoj i po fyzické stránce; tato skutečnost je tak řadí k postavám *vývojovým*. Hlavní mužský hrdina bývá rovněž, podobně jako sama protagonistka série, postavou *plastickou* a částečně *hypotetizovanou*; je psychologicky prokreslen, jeho duševní prožívání však zůstává nám, a stejně tak i hlavní hrdince alespoň zčásti záhadou, mnohdy si můžeme pouze domýšlet, co se odehrává v jeho mysli, či jaká je motivace jeho činů.

Vedle protagonistky série je dalším dominantním jednajícím subjektem ve fikčním světě (PETERKA 2007: 217–225). Hodnotový žebříček hrdiny se v průběhu série proměňuje – vlastní

„sobecké“ cíle na jeho vrcholu jsou po osudovém střetnutí s budoucí partnerkou vystřídány péčí o její bezpečí a spokojenost.

Hlavní mužští hrdinové jsou vytvářeni se záměrem vzbudit v náctiletých čtenářkách sympatie a náklonnost; nutno dodat, že se to autorkám **paranormálních** ság, znalkyním všech zákoutí dívčích duší, až na výjimky, znamenitě daří.

5. Modelové schéma děje paranormální romance

*„A tak se lev zamiloval o jehňátka...“ (...)
„To je ale hloupé jehňátko,“ povzdechla jsem si.
„To je ale šílený, masochistický lev.“⁴⁹*

Při bližším zkoumání fabulí jednotlivých **paranormálních** sérií si můžeme povšimnout, že určité dějové prvky se, s jistými obměnami, objevují ve všech ságách námi sledovaného subžánru, až nápadně opakují. V rámci této kapitoly se budeme snažit vytvořit ze základních dějových událostí a situací společných všem **paranormálním romancím** modelové schéma děje tohoto subžánru.

Jak již bylo v průběhu práce několikrát zmíněno, díla námi sledovaného podžánru bývají obvykle psány z pohledu náctileté dívky; na prvních stránkách série autoři čtenářům protagonistku románů ve zkratce představují, podávají o ní základní informace (fyzický vzhled, věk, rodinné poměry) a seznamují je se situací, v níž se hrdinka aktuálně nachází – mnohdy se buď právě stěhuje do dominantního dějiště ságy, nebo se v nedávné době do tohoto místa přestěhovala. V případě, že je protagonistka románu místní rodačkou, stává se novým obyvatelem města hlavní mužský hrdina (někdy se v rodišti protagonistky objevuje i proto, aby ji vypátral a připravil o život). Hrdinka nebývá ze změny bydliště nijak nadšena; nemůže si zde zvyknout, těžko se adaptuje na nové prostředí, teskní po původním domově a cítí se osamocena, přestože je, coby tajemná krásná cizinka, v centru pozornosti svých spolužáků. Zprvu negativní vztah k ústřední lokaci série se u ní mění ve chvíli, kdy se setkává s hlavním mužským hrdinou, svým pozdějším partnerem. K této klíčové události v hrdinčině životě dochází zpravidla v prostředí školy, zejména v hodinách biologie. První setkání ústřední milenecké dvojice je určitým způsobem nestandardní, výjimečné – Edward Bellu z nezvladatelné touhy po její krvi na místě bezmála zabije, Calla

⁴⁹ MEYEROVÁ, Stephenie. *Stmívání*. Praha, 2009, s. 226.

zachráni Shayovi život při útoku grizzlyho, Anna Case jako jediného „vetřelce“ ve svém domě nezavraždí apod. Protagonistka ságy nemůže od té chvíle na hrdinu zapomenout, pořád na něj myslí. Od toho okamžiku se však také až do úplného konce dané **paranormální** série trvale ocitá ve stavu ohrožení života – dostává se do velmi nebezpečných situací, ať již kvůli nadpřirozené podstatě hrdiny či kvůli úkladům jejích a protagonistových nepřátel, rozbíhá se koloběh podivuhodných záhadných událostí, nehod a prapodivných „náhod“, bývá sledována, mnohdy se stává i obětí vloupání či dokonce násilných trestných činů (napadení, únos, pokus o vraždu atd.).⁵⁰

Protagonistka s hrdinou se postupně sbližují, poznávají se. Ač se jeden z nich zpočátku vztahu z určitého důvodu brání, párem se stávají již v průběhu prvního dílu ságy. Milenci se musejí vyrovnávat s nepříjetím či odmítáním jejich vztahu ze strany rodiny hlavní hrdinky či společnosti – Charlie Swan, Bellin otec, není z Edwarda právě nadšený, protože žije v domněnku, že se od něj dcera chtěla odstěhovat kvůli rozchodu s ním (ve skutečnosti bylo jejím cílem ochránit otce před *upírem* Jamesem); paní Greyové se Patch nezdá být pro Noru dobrým partnerem kvůli jeho kriminálnímu vzezření; proti Callinu vztahu se Shayem brojí její rodiče i druhové apod. Na konci úvodní knihy série čelí dvojice prvnímu velkému nebezpečí; společně se jim ho obvykle podaří překonat, i když větší zásluhu na vítězství mívá zpravidla jeden z nich – Edward zavraždil *upíra* Jamese, který usiloval Belle o život, překonal své lovecké pudby a vyčistil Belle krev od *upířího* jedu, aniž by ji zabil či proměnil; Anna zachránila Case tím, že přemohla *obeahmana* a stáhla ho s sebou do pekla; Nora obětovala život, aby zabila svého předka Chaunceyho Langeaise a umožnila Patchovi stát se člověkem, on však její oběť nepřijal, čímž ji oživil atd.

⁵⁰ Do potíží se často dostává i samotný protagonista (Edward měl konflikt s Volturiovými kvůli svému neuváženému činu – chtěl veřejnosti odtajnit existenci *upírů*; Patche za jeho činy pronásledovali *andělé* pomsty i *archandělé*, Cas musel sám bojovat s *duchy*, které lovil atd.); i přesto zůstává v centru jeho pozornosti bezpečí hlavní hrdinky.

Dříve či později, zpravidla v druhém dílu ságy, je prvotní idyla zamilovaného dvojice narušena; ranou osudu či shodou nepříznivých okolností jsou milenci zpravidla na čas rozděleni – Edward opouští Bellu, aby ji uchránil před sebou samým; Anna se kvůli záchraně Case ocitá v pekle; Nora se s Patchem rozchází, aby ho *archandělé* nesvrhli do zpět pekla apod. V době odloučení se v hrdinčině životě objevuje nový potenciální partner, který ústřednímu mužskému hrdinovi konkuruje mnohdy i po jeho návratu k protagonistce ságy. Zaujímá uvolněnou pozici po hrdinovi, snaží se ho v očích protagonistky i v jejím srdci nahradit. Bývá zpravidla diametrálně odlišný od dívčina bývalého partnera – má právě ty vlastnosti, které jejímu vyvolenému chybí, po nichž hrdinka podvědomě touží a jimiž si postupně získává její vřelou náklonnost. Je chápavý a trpělivý, pomáhá protagonistce, ať už vědomě či nevědomky, vyrovnat se se ztrátou milostného protějšku, tráví s ní volné chvíle, snaží se ji rozptýlit, přivést na jiné myšlenky, stává se jejím přítelem. Protagonistka se zpočátku jakýmkoliv silnějším citům k rivalovi bývalého partnera brání. Stále myslí a vzpomíná na svého vyvoleného, pomalu se smiřuje s jeho ztrátou. Hrdinčina náklonnost k sokovi jejího vyvoleného postupně sílí, dochází k prvním pokusům o sblížení na intimnější úrovni (letmé dotyky, polibky). Protagonistka se cítí provinile, připadá jí, jako by zrazovala bývalého partnera. Když už se protagonistka začíná smiřovat s představou, že o svou osudovou lásku přišla, objevuje se životní partner na „scéně“ nečekaně znovu a vysvětluje hrdince důvod svého odloučení – jak již bylo řečeno výše, Edward Bellu opustil, protože ji nechtěl vystavovat nebezpečí, které s sebou přinášela nadpřirozená podstata jeho existence; Anna zůstávala uvězněná v pekle spolu s *obeahmanem*; poprvé od sebe Nora Patche dobrovolně odehnala pro jeho vlastní dobro, aby nepropadl kvůli jejich zakázané lásce peklu, podruhé ji Hank Millar unesl, vymazal jí paměť a donutil Patche, aby s ním spolupracoval, pokud chtěl udržet Noru naživu apod. Hrdinka bývá nesmírně šťastná, že se s životním partnerem znovu shledává. Své původní místo v dívčině srdci většinou získává dominantní mužský protagonista bez boje zpět, jeho rival však v životě hrdinky figuruje na určité pozici (nejčastěji jako přítel) dál,

pokouší se ji, mnohdy skrytě, pod rouškou taktu, jindy prostřednictvím explicitních činů či verbálních vyjádření, přesvědčit o tom, že je pro ni lepší volbou než stávající partner, snaží se vydobýt si její lásku. Přestože protagonistka ústředního mužského hrdinu miluje, mnohdy váhá, tajně v duchu zvažuje možnost partnerského soužití s rivalem, k němuž ji vážou velmi silné city, jejichž povahu často nedokáže přesně definovat, což ji mate, nechává na pochybách, ztěžuje jí to konečné rozhodnutí. Partner protagonistky si je jejího váhání vědom, cítí se ohrožen, a tak usiluje o vyloučení přítomnosti soka v životě své milé a eliminování jeho „nežádoucího“ vlivu na ni. Hrdinka se však rivala nechce vzdát, touží se s ním i nadále stýkat. Vyjma řešení peripetií vzniklého milostného trojúhelníku zaměstnává obvykle všechny tři postavy boj s úhlavním nepřítelem ústředního páru, de facto personifikovaným zlem – ve *Stmívání* jsou to *upíří* milenci James a Victoria a královská *upíří* rodina Volturiových, v *Zavrženém* *Nefilové* a *padlí andělé*, ve *Smečce Strážci*, v *Křídlech trollové* a zapuzená *florela* Klea a v *Anně krvi oděné obeahman*. V těchto případech, kdy je život protagonistky ságy ohrožen, jsou spolu oba sokové ochotni kooperovat; jejich spolupráce probíhá zpravidla bez větších obtíží. Po dílčích vzájemných střetech mezi představiteli milostného trojúhelníku a nepřítelem ústřední dvojice, vrcholí sága v poslední knize série závěrečnou velkou bitvou mezi oběma znesvářenými stranami. Celá sága končí happyendem – zlo je poraženo a hrdinka volí život po boku nadpřirozeného partnera. Konečné pozitivní vyznění série občas poněkud kalí další osud rivala životního partnera protagonistky – Scott Parnell, blízký přítel Nory Greyové, zemřel v bitvě mezi *Nefily* a *padlými anděly*; Reniera Larocha, jemuž byla zaslíbena Calla Torová, zavraždil jeho vlastní otec a David Lawson, bývalý partner Laurel Sewellové, se nedokázal vyrovnat se ztrátou své milované a zůstal až do dospělosti sám.

6. Modelová podoba vztahu ústřední milenecké dvojice v paranormálních romancích

*„Vím, že nadejde chvíle, kdy něco řeknu
nebo ty něco uvidíš, a pohár přeteče.
Pak ode mě s křikem utečeš. (...)
„Nebudu ti bránit. Chci, aby se to stalo,
protože chci, abys byla v bezpečí.
Na druhou stranu chci být s tebou.
Ty dvě touhy je nemožné smířit...“⁵¹*

V následující dílčí části práce se pokusíme vystihnout s využitím poznatků obsažených v předchozí kapitole věnované modelovému schématu děje zkoumaného subžánru, na základě osobní historie ženských hrdinek a mužských protagonistů a dalších informací uvedených v námi sledovaných literárních sériích modelovou podobu vztahu ústřední milenecké dvojice, kterou bude možno, s většími či menšími obměnami, rozpoznat i v dalších **paranormálních romancích**.

Na začátku ság žijí hrdinky v domněnání, že nikdy nepoznají pravou lásku, jsou s touto myšlenkou vnitřně smířené. O žádného mladíka se nezajímají, nikdo je fyzicky nepřitahuje, netouží se s nikým seznamovat. Podobný názor na opačné pohlaví a případný milostný vztah mají i nadpřirozené protějšky protagonistek – o dívky ve svém okolí nejeví zájem, žádná jim nepřijde „dost dobrá“. Přesvědčení ústřední dvojice „se otřásá v základech“ v okamžiku, kdy se pohledy budoucích partnerů poprvé střetnou – hrdinky jsou mužskými protagonisty v danou chvíli naprosto okouzleny, hlavní hrdinové se zase cítí, proti své vůli, k protagonistkám sérií neovladatelně, až osudově přitahováni, nemohou na ně přestat myslet. Hrdinky tuší, že mužští protagonisté jsou něčím zvláštní, že je na nich cosi nebezpečného, znepokojujícího, že by se od nich měly držet dál, ale nedokážou si pomoci, touží jim být co nejbližší. Hrdinové dívkám zpočátku

⁵¹ MEYEROVÁ, Stephenie. *Stmívání*. Praha, 2009, s. 279.

mnohdy usilují z nějakého důvodu o život (Edward bytostně prahne po Bellině krvi; Nořina smrt mohla z Patche udělat člověka-smrtelníka; Theseus chtěl dostat svému povolání *lovce duchů*), nechtějí se s nimi proto zaplést a snaží se „držet si je od těla“. Ač se ze strany mužských protagonistů většinou nejedná o „lásku na první pohled“, i oni po čase propadají kouzlu hlavních hrdinek a zamilovávají se do nich; cítí, že protagonistky jsou těmi ženami, na něž čekali celé roky. Ačkoliv hrdinové netouží po ničem jiném, než být s dívkami, jež milují, snaží se je od sebe odehnat, protože je nechtějí vystavovat nebezpečí, které jim s nimi hrozí. Protagonistky ság postupně odkrývají hrdinova tajemství. Přestože jsou zpočátku šokovány a vyděšeny tím, co zjistily, ani tato strašlivá pravda je nepřinutí držet se od hrdinů dál; dívky nadpřirozený protagonista přitahuje jako ještě nikdo předním, jsou schopny mu odpustit vše (i to, že je chtěl zabít). Hrdinky, původně pevné a striktní ve svých názorech a nesmlouvavé při dodržování nastavených pravidel, se pod vlivem partnerů mění, dopouští se kvůli nim různých přestupků, překračují hranice zákona. Mužští protagonisté v zájmu zachování života hrdinek bojují se svou přirozeností, jež představuje pro dívky všudypřítomné nebezpečí, odolávají pokušení jí podlehnout, potlačují ji. Protagonistky sérií se cítí být výjimečné – jejich milenci jsou v centru pozornosti mnohých žen, oni si jich však nevšímají, usilují jen o přízeň hrdinek ság, mění se kvůli nim, stávají se lepšími bytostmi; dívky jsou polichoceny zájmem hrdinů o ně. Pro oba partnery bývá jejich vztah první velkou, a jak se později ukáže, i osudovou životní láskou. Do vztahu vstupují milenci „neposkvrnění“, bez předchozích sexuálních zkušeností. Značnou část děje námi zkoumaného subžánru vyplňuje líčení postupného intimního sbližování ústřední dvojice. V **paranormálních romancích** bývá zvykem, že iniciativu při něm přebírá muž. Dívky, ač po posouvání hranic v milostném vztahu vnitřně touží, se zpočátku chovají zpravidla zdrženlivě, ostýchavě. Mužští protagonisté na hrdinky nijak „netlačí“, nechávají na nich, aby nastavovaly hranice intimity, přizpůsobují se jejich přáním; chovají se zkrátka jako praví gentlemani. Toto ustálené rozdělení rolí je v našem případě nabouráváno pouze

v sérii *Stmívání*, kde je iniciátorkou milostných aktivit převážně Bella; není tomu však tak snad proto, že by po ní Edward netoužil, právě naopak, obává se ale, že by se v zápalu vášně přestal kontrolovat a zabil by ji.

Ve většině ság jsou čtenáři zpravidla svědky nevinných, leč vášnivých něžností (polibky, dotyky), hrdinky si totiž povětšinou uchovávají své panenství až do konce **paranormálních** sérií. K pohlavnímu styku dochází pouze ve dvou námi sledovaných ságách – ve *Stmívání* a ve *Smečce*. Ani v nich však autorky milostný akt, po vzoru klasických děl **červené knihovny**, explicitně nepopisují:

„Slíbil jsem, že to zkusíme,“ zašeptal, najednou napjatý. „Jestli... jestli ti něco udělám, jestli tě to bude bolet, musíš mi to okamžitě říct.“

Vážně jsem přikývla a dívala se mu přitom do očí. Udělala jsem další krok ve vlnách a opřela si mu hlavu o prsa.

„Neboj se,“ zašeptala jsem. „Patříme k sobě.“

Najednou mě přemohla pravda mých vlastních slov. Tento okamžik byl tak dokonalý, tak správný, nebylo možné o něm pochybovat.

Ovinul paže kolem mě a tiskl mě k sobě; léto a zima. Měla jsem pocit, jako by každým nervovým zakončením v mém těle proudila elektrina.

„Navěky,“ souhlasil a jemně nás stáhl do hlubší vody.

Ráno mě probudilo slunce, které mě pálilo do nahých zad. Bylo pozdní dopoledne, možná dokonce odpoledne, nebyla jsem si jistá. Všechno kromě času mi ovšem jasné bylo; věděla jsem přesně, kde jsem – ležela jsem v té široké bílé posteli ve velké místnosti, do které otevřenými dveřmi proudilo zářivé sluneční světlo. Oblaka baldachýnu tlumila jeho svit.

Neotevřela jsem oči. Byla jsem tak šťastná, že se mi na tom nechtělo vůbec nic měnit. (MEYEROVÁ 2009d: 74–75)

Octla jsem se pod ním. Sotva jsem popadla dech, políbila jsem ho znovu. Začala jsem mu rozepínat knoflíčky košile. Slyšela jsem, jak mu v prsou rachotí. Serval košili ze sebe a já mu zabořila prsty do vlasů, smáčených jemným mrholením.

Ted' mě líbal na šíji. Přerývavě jsem oddechovala, málem jsem se zalykala. Ve vzduchu se vznášela vůně noční zahrady, nasládlá po růžích a podbarvená slaným pachem moře.

Shay se zaměřil na moje holé břicho, ani jsem si nestačila uvědomit, že už nemám halenu. Stejně jako kožené kalhoty.

Zkoumal mé tělo a já na oblečení rychle zapomněla.

Nad námi pluly stříbrné mraky, vítr je čechral jako jemnou záclonu, tu a tam mezi nimi prosvítal bledý měsíc. Když mě znovu políbil na tvář, cítila jsem každý úder jeho srdce, jak jsme se k sobě tiskli, tělo na tělo, kůže na kůži. Zachvěla jsem se, cítila jsem, jak ve mně roste cosi mohutného, co se otevírá a prahne po tom, co mi může dát jedině on. Zdálo se mi, že snad umřu touhou. Shay se odtáhl a mlčky se na mě díval. V jeho očích čekala otázka.

„Ano,“ zašeptala jsem.

Políbila jsem ho znovu a veškeré otázky se rozplynuly. (CREMEROVÁ 2011: 326)

Postupné prohlubování vztahu mezi ústřední mileneckou dvojicí je mnohdy doprovázeno prvotními drobnými konflikty – partneři na sebe vzájemně žárlí; hrdinové v zájmu zajištění bezpečí dívek omezují zčásti jejich osobní svobodu, s čímž protagonistky nesouhlasí; dívky hrdinům určitým způsobem vzdorují, nenechají se jimi zcela ovládat (Bella vyhledávala společnost Jacoba, přestože věděla, že si to Edward nepřeje; Nora odmítla mít Patche za svého *anděla strážného*, Calla si nechtěla vybrat mezi Shayem a Renem svého alfu atd.), jednají za jejich zády, což se mužským protagonistům nelíbí apod. Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, pár řeší vztahové peripetie, prochází mnohými útrapami a čelí nebezpečným situacím; společnými silami je však úspěšně překonává. Na rozdíl od tradičního

vyvrcholení příběhů v klasických románech **červené knihovny** spočívá happyend většiny **paranormálních románů** nikoliv v posvěcení vzájemné lásky ústřední dvojice manželstvím či početím dítěte (jak je tomu pouze v případě *Stmívání*), ale v příslibu věčného partnerství dvou svobodných, sobě navzájem oddaných duší a šťastně prožitého společného života.

7. Vybrané aspekty fikčního světa paranormálních romancí

V této kapitole se zaměříme na vybrané aspekty fikčního světa **paranormálních romancí** – na mytické bytosti, jež ho obývají; na hierarchii nadpřirozeného a lidského společenství a na podobu a projevy každodennosti v tomto světě.

7.1 Nadpřirozené bytosti

Přítomnost různých druhů nadpřirozených bytostí ve fikčním světě **paranormálních romancí** patří k jednomu z konstitutivních prvků tohoto subžánru. Abychom si mohli udělat komplexnější představu o podobě prezentovaných světů, představíme a charakterizujeme si zde ty nejběžnější rasy, jež se v **paranormálních** příbězích vyskytují – *upíry*, *vlkodlaky*, *padlé anděly*, *víly* a *duchy* (tak, jak je pojali autoři námi zvoleným ság).

7.1.1 Upíři

Upírům je věnována série *Stmívání* Stephenie Meyerové. V ní jsou tito tvorové popisováni jako nemrtvé bytosti se studenou kůží a karmínovými či okrovými očima. Bývají nadpozemsky krásní a křídově bledí, mají přímé, dokonalé, ostře řezané rysy. Živí se krví – jakmile ji jen ucítí, nebo ji dokonce ochutnají, je pro ně těžké se nenakrmit, protože se u nich rozpoutá nezvladatelné běsnění.⁵²

Upíři kořist fyzicky přitahují – svým zevnějškem, hlasem, a dokonce i pachem. Lidi proměňují zejména z osamělosti, z touhy po druhovi. Proměna v *upíra* probíhá následovně: Při kousnutí se

⁵² Cullenovi sami sebe považují za vegetariány, neboť na základě svého přesvědčení (nechtějí být zrůdami) loví, oproti „klasickým“ *upírům*, kteří se ve fikčním světě stvořeném Stephení Meyerovou také vyskytují, pouze zvíř, na lidi záměrně neútočí. Specifikem *upírů* přežívajících na zvířecí krvi je to, že mají tendenci žít pospolu.

člověku dostane do krve jed z *upířích* zubů, který oběti způsobuje nesnesitelnou bolest, čímž ji naprosto paralyzuje. „*Trvá několik dní, než se transformace dokončí, záleží na tom, kolik jedu je v krevním oběhu, jak blízko k srdci jed vstoupí do těla. Dokud srdce tluče, jed se šíří, hojí rány a proměňuje tělo, jak jím proudí. Nakonec se srdce zastaví a přeměna je dokončena. Ale celou tu dobu, každou minutu, si oběť přeje, aby byla mrtvá.*“ (MEYEROVÁ 2009a: 340). Po proměně *upírům* vzpomínky na lidský život velmi rychle vybledávají. Novorození *upíři* mají po určitou dobu karmínové oči (ty *upírům* živícím se lidskou krví zůstávají napořád) a mohou využívat na maximum potenciál, který jim *upíři* existence nabízí; po uplynutí stanoveného času se jejich schopnosti oslabí a znormalizují do ustálené, obecně rozšířené konstantní podoby. I přesto zůstávají v této konečné fázi stále neskutečně rychlí a silní, pohybují se až znepokojivě ladně. Mají velmi ostré smysly. Nepotřebují dýchat, nemohou spát. Slunce jim neublíží; při dopadu slunečních paprsků jim kůže začne jiskřit, jako kdyby byla poseta tisíci drobných diamantů. Vyhledávají proto spíše zeměpisně severněji položená místa kvůli častým atmosférickým srážkám a nízké intenzitě slunečního záření, aby se snížilo riziko odhalení nadpřirozené podstaty jejich existence. Někteří z nich mají „dar“, výjimečnou schopnost – Edward slyší, co si lidé, *upíři* a *vlkodlaci* v danou chvíli myslí, vidí obrazy v jejich myslích; Alice vidí věci, které přicházejí, jež se možná stanou; Jasper dokáže manipulovat s emocemi osob kolem sebe; Bella umí vyprodukovat mentální štít, jímž chrání své blízké před psychickými útoky nepřátel; Renesmé dotykem ruky ukazuje obrazy ze své mysli; Aro Volturi je schopen přečíst všechny myšlenky druhé osoby poté, co se jí dotkne; Marcus Volturi vidí hloubku vztahů mezi lidmi; Alec Volturi vytváří pomalu se plazící mlhu, která otupuje všechny smysly, totálně sensoricky deprivuje protivníka; Jane Volturi duševní iluzí vyvolává u oběti nepředstavitelnou bolest, čímž ji paralyzuje; Demetri Volturi stopuje osoby na základě toku jejich myšlenek; Heidi Volturi okouzluje oběti svou fyzickou krásou; Chelsea Volturi zpřetrhává pouta vztahů; Renata Volturi funguje jako psychický štít; Afton Volturi se umí zneviditelnit; Corin Volturi je schopna vyvolávat

pocit spokojenosti; Eleazar dokáže vycítit dary ostatních; Zafrina umí lidi přimět, aby viděli, co sama chce; Kate dotykem dlaně vysílá do těla elektrické výboje; Benjamin ovládá živly a manipuluje s nimi; Siobhan ovládá výsledkovou manipulaci – představí si kýžený výsledek, který se následně stane skutečností; Maggie s Charlesem poznají, když jim někdo lže; Alistair umí najít základní směr k věcem či k osobám, které hledá; Victoria dokáže vycítit hrozící nebezpečí a James je vynikajícím stopařem.

Upíři se obvykle dožívají velmi vysokého věku, až několik století; o jejich stáří svědčí rovněž jejich jména, která byla velmi oblíbená v dřívějších dobách. Nejsou však nesmrtelní; zabít je lze jediným způsobem – roztrhat jejich tělo na kusy a rozervané tělesné části spálit.

7.1.2 Vlkodlaci

O *vlkodlacích* se dočítáme hned ve dvou námi zkoumaných ságách – ve *Stmívání* a ve *Smečce*. Přestože jsou tito mytičtí tvorové jedním z nejoblíbenějších typů **paranormálních** hrdinů vůbec, autoři jejich charakteristiky příliš nepropracovávají, ze všech nadpřirozených bytostí se nám o nich dostává nejméně informací.

Původ *vlkodlaků* je v obou sériích doložen legendou – rasa dle autorek vznikla mezidruhovým křížením *vlka* s člověkem. Ve *Stmívání* byl zrod *vlkodlaků* podmíněn přítomností *upírů*, jejich úhlavních nepřátel, ve *vlčím* teritoriu, ve *Smečce* byli *Ochránci* vytvořeni jako vojenská garda *Strážců*.

Ze všech námi zkoumaných ras jsou *vlkodlaci* jedinými nadpřirozenými tvory, jimž je umožněno měnit od základů fyzickou podobu; na rozdíl od svých mytologických předchůdců však nejsou limitováni úplňkem, vzezření mohou měnit dle libosti. Proměnu ve *vlka* podle Cremerové jsme si již přiblížili výše; Meyerová její průběh popisuje následovně:

„Paul padal jakoby na přední a divoce se chvěl. V půli pádu se ozval hlasitý trhavý zvuk a chlapec vybuchl.

Vystřelil z něj temně stříbrný kožich, který narostl do těla pětkrát většího, než byla jeho původní velikost – mohutného, nahrbeného těla, připraveného ke skoku.

Vlk vycenil zuby a z jeho kolosální hrudi se vydralo další zavytí.“
(MEYEROVÁ 2009b: 264)

Barva *vlkodlaků* (bílá, hnědá, hnědočervená, šedá či černá) se různí v závislosti na jejich lidském zevnějšku či charakteru, koresponduje s ním – i po převzetí *vlčího* vzezření jsou si hrdinové do určité míry podobní. Ve zvířecí podobě mají *vlkodlaci* vytříbené instinkty a smysly, dokážou vyvinout nadlidskou sílu a rychlost, rychle se jim hojí zranění. Členové smečky si navzájem slyší myšlenky; mohou spolu tak nonverbálně komunikovat. Jsou hluboce senzomotoricky a emocionálně propojeni – mohou vidět očima toho druhého, sdílejí své pocity i vzpomínky, cítí bolest ostatních. Jejich tělesná teplota je dle Meyerové mnohem vyšší než ta lidská – 43 °C; nebývá jim proto nikdy zima, kůži mají na dotek velmi horkou. Pobývají převážně v lesích, stejně jako jejich ryze zvířecí předobrazy. Hlavním úkolem *vlkodlaků* je chránit smrtelníky před *upíry* (*Stmívání*) či sloužit svým pánům (*Strážcům ve Smečce*).

Ze všech ras ctí *vlkodlaci* nejvíce hierarchii svého druhu – v čele smečky stojí alfa samec se svou družkou, kteří jsou následováni beta párem a zbylými členy smečky. Pokud alfa učiní rozhodnutí nebo dá ostatním *vlkům* ve smečce nějaký příkaz, musí ho všichni podřízení druhové poslechnout, nesmí se mu vzepřít.

U některých *vlkodlaků* dochází k „otisknutí“ – spontánnímu a nahodilému (*vlk* si nemůže vybrat, do koho „se otiskne“), avšak trvalému zamilování se do osoby opačného pohlaví. „Otisknutý“ jedinec touží být neustále s objektem svého zbožňování, je milovanému člověku bratrem, přítelem či milencem; záleží na přání adorované osoby. Průběh „otisknutí“ Jacoba do Renesmé je zachycen v románu *Zatmění*:

„Můj třes naráz ustal; zaplavilo mě teplo, mohutněji než předtím, ale tohle bylo jiné – nepálilo.

Sálalo.

Všechno se ve mně zhroutilo, když jsem se podíval na ten drobný obličejík napůl upířího, napůl lidského dítěte. Všechny šňůry, které mě spojovaly s mým životem, byly přerušeny rychlými řezy, jako když odstříhnete provázky ze shluku balonků. Všechno, co mě činilo tím, kým jsem byl – moje láska k mrtvé dívce nahoře, láska k otci, věrnost k nové smečce, láska k ostatním bratrům, můj domov, mé jméno, mé já – vše se ode mě v té vteřině odpoutalo – šmik, šmik, šmik – a ulétlo do prostoru.

Jen já jsem nesměl uletět. Mě na místě držel nový provázek.

A nebyl jen jeden, byl jich milion. Ne provázků, ale ocelových lan. Milion ocelových lan, a všechna mě vázala k jediné věci – k samému středu vesmíru.

Náhle jsem to viděl – jak se vesmír točí kolem tohoto jediného bodu. Nikdy předtím jsem nechápal symetrii vesmíru, ale teď mi to bylo jasné.

Přitažlivost zemská už mě nepoutala k místu, kde jsem stál.

Byla to ta holčička v náruči blondáté upírky, kdo mě tu držel.

Renesmé. (MEYEROVÁ 2009d: 291)

7.1.3 Padlí andělé

Andělé jsou autory **paranormálních** ság hned po *upírech* a *vlkodlacích* nejhojněji využívanými a v románech nejčastěji uplatňovanými mytologickými tvory. Za protagonistu série *Zavržený* si Becca Fitzpatricková zvolila démonickou variantu této biblické bytosti – *padlého anděla*. Ve své sáze popisuje tyto nadpřirozené antihrdiny jako vysoké štíhlé svalnaté muže se zády zohavenými dvěma ohromnými jizvami, jež společně vytváří obrazec obráceného V – jediný viditelný pozůstatek po uťatých *andělských* křídlech.

Padlí andělé dle Fitzpatrickové nevnímají chuť, nepotřebují jíst. Dokážou lidem vysílat do mysli svá slova, představy a

obrazy, vstoupit jim do snů a mazat jim dle libosti paměť.⁵³ Jsou schopni projevovat lidské emoce. Nic fyzicky necítí,⁵⁴ dokud neovládnu něčí tělo. K tomuto aktu dochází jednou ročně, na počátku nesvatého židovského měsíce Chešvanu (nekonají se během něj žádné židovské svátky ani půsty). V tuto dobu, na dva týdny mezi novem a úplňkem, převezmou kontrolu a vládu nad tělem člověka či spíše *Nefila* (vzhledem k rychlému chátrání posednutého lidského těla), který jim složil přísahu věrnosti, a po danou dobu ho používají pro vlastní potřeby a záměry. Ovládnutá bytost je uvězněna ve svém těle, nemůže s ním nijak manipulovat; *padlý anděl* řídí nejen její tělo, ale ovlivňuje i její chování a povahu. O svou nadvládu nad *Nefily* přicházejí *padlí andělé* ve chvíli, kdy zemřou, tzn. jsou svrženi do pekla, kde hoří v pekelných plamenech. Zabít *padlého anděla* lze jediným způsobem – spálením jeho posledního pera⁵⁵ z doby, kdy byl ještě plnoprávným *andělem*.

Značnou část života tráví tyto nadpřirozené bytosti v podzemí; ukrývají se, aby nebyli na očích *archandělů*, kteří po nich pátrají a touží je svrhnout do pekla, kam podle nich patří. Jejich největší zálibou je svádění druhých ke zlu.

7.1.4 Víly

S jistým druhem *víl*, s *flory* a *florelami*, nejvyvinutějšími formami přírody na světě, se setkáváme v románech Aprilynne Pikeové. Fikční svět této autorky obývá celkem na 80 000 *florů* a *florel*. Jak již bylo v práci zmíněno, existují čtyři druhy *florů* a *florel* – *Jarní*, *Letní*, *Podzimní* a *Zimní*. Zařazení *víl* ke druhu ovlivňuje roční období, v němž vyklíčil výhonek rostliny, z níž daný příslušník *vílí* říše vykvetl. Ve stejné době vyrůstá *florele* na

⁵³ Lidé zapomínají jména *padlých andělů*.

⁵⁴ Jistě není bez zajímavosti, že cit postrádají rovněž andělé ve filmu *Město andělů* z roku 1998 s Nicolasem Cagem a Meg Ryanovou v hlavních rolích.

⁵⁵ Pera se při pádu z nebe povětšinou rozpadnou, *archandělé* si schovávají poslední pera od všech *padlých andělů*, aby nad nimi měli kontrolu.

zádech každoročně nový květ, po jehož opylení, tedy přenesení blýskavého pylu⁵⁶ z rukou *flora* do kalichu květu, by *florele* zůstalo po opadání okvětních lístků mezi lopatkami semínko, z něhož by po zasazení do avalonské půdy a vykvetení vznikl semenáček – *florelí* miminko. Se svými rodiči žijí po narození pouze *Jarní* a *Letní florely* a *florové*; výchova a výuka *Podzimních* a *Zimních víl* vyžaduje speciální znalosti a dovednosti, jimiž většina příslušníků *vílí* říše nedisponuje. Každý semenáček dostává po prvním rozkvetení malý zlatý nebo stříbrný prstýnek, v závislosti na kastě prostý či ozdobený (např. křišťálovou kytičkou), který roste spolu s ním. Když se semenáček narodí, umí chodit a mluvit, mentálně je na úrovni pětiletých lidských dětí. Fyzicky stárnou *florové* a *florely* pomaleji, jejich vzhled nekoresponduje s jejich věkem. Celkově dospívají poměrně rychle, záhy se ujímají svých pracovních povinností; většina *víl* vykonává své povolání a žije sama, když je jim patnáct či šestnáct let. Po dosažení sto padesáti let se stárnutí značně urychluje, většina *florů* a *florel* se dožívá maximálně dvou set let. Kromě zahradničení, tzn. záměrného rozmnožování, provozují také sex pro zábavu. V Avalonu bývají milenci tzv. propletení – žijí několik desetiletí se stálým partnerem, dokud se neuvážou, de facto neuzavřou obdobu lidského sňatku; k tomuto kroku přistupují partneři v osmdesáti až sto letech, hlavním důvodem k němu bývá touha počít a vychovat semenáčky.

Každý *vílí* druh praktikuje jiný druh kouzel, ovládá jinou magii. *Jarní florové* a *florely* neboli Kušáci tvoří celých 80% *vílí* populace. Vykonávají všechny ruční a další podřadné práce (z pohledu většiny *víl*), vynikají v kouzelné manipulaci s druhými. Jejich síla spočívá v empatii, ve schopnosti vcítit se do ostatních. *Letním florům* a *florelám* se přezdívá Prskavky. Jsou druhým nepočetnějším druhem *víl*, ve *vílí* říši jsou zastoupeni z 15%. Rádi se předvádějí, pomocí fotosyntézy vytvářejí kouzla, iluze a ohňostroje. Kladou důraz na estetickou stránku své práce. Spolu s *Jarními flory* a *florelami* se učí svým dovednostem pozorováním

⁵⁶ Pyl produkují *florové* jen v případě, kdy se nachází ve společnosti nějaké *florely*, která je v květu.

ostatních. *Podzimní florové a florelly*, tzv. Lektváči, jsou druhou nejemocnější a nejvzácnější *vílí* kastou. Jsou nezbytné pro přežití *víl* jako druhu – vyrábějí lektvary, elixíry a obklady pro různé účely, od léčení neduhů po obranu před nepřáteli, při jejich výrobě se spoléhají především na svůj intelekt a intuici. Výkon jejich povolání je podmíněn dlouhodobým a náročným studiem na Avalonské akademii. Nejemocnější a nejvzácnější jsou *Zimní florelly a florové* – v jedné generaci se rodí dva, maximálně tři zástupci (v knize jsou zmíněni pouze tři žijící představitelé Zimního druhu – Její Veličenstvo královna Marion, Jamison a Yasmine). Avalonští vládci bývají vybíráni výhradně z jejich řad. Jsou uctíváni a pečlivě ochraňováni, protože jako jediní mohou otevřít avalonské brány. Sídlí v Zimním paláci. Mají moc nad všemi rostlinami, mohou např. požádat stromy, aby rostly podle jejich přání. Své znalosti a schopnosti předávají dalším generacím. Společně s *Podzimními flory a florelami* mají určité výsady, vyplývající z jejich postavení – mohou např. v Avalonu „nakupovat“ jakékoliv zboží, bez ohledu na to, která kasta jej vyrobila.

Ač to není v knihách explicitně řečeno, předpokládáme, že podobně jako hlavní hrdinka ságy *Křídla* Laurel nemají ani ostatní *florelly a florové* srdce a že jsou jejich těla tvořena rostlinnými buňkami. Zřejmě také vydechují kyslík, živí se vodou, cukrem a rostlinnou stravou. Rády pijí teplý nektar z tropické rostliny helikónie. Preferovaná strava ovlivňuje barvu kořínků jejich vlasů a očí – protože se Tamani živí převážně tmavozeleným mechem, jenž roste u řeky, jsou i kořínky jeho vlasů a očí tmavozelené. Mluví anglicky, zbožňují blýskavé věci. Vstávají při východu slunce.

7.1.5 Duchové

S *duchem* jakožto protagonistou **paranormální** ságy se setkáváme v dílech Kendare Blakeové. Autorka o těchto nadpřirozených bytostech hovoří následovně: „*S duchy je to legrační věc. Třeba byli normální, nebo relativně normální, dokud*

ještě dýchali, ale jak umřou, začnou být posedlí. Upnou se k tomu, co se jim přihodilo, a uvězní se v tom nejhorším okamžiku. V jejich světě neexistuje nic jiného než ostří toho nože nebo pocit těch rukou okolo jejich krku. Mají ve zvyku vám tyhle věci předvádět, obvykle jako názornou ukázkou. Pokud znáte jejich příběh, není těžké uhodnout, co udělají.“ (BLAKE 2013: 27).

Obecně bývají *duchové* však spíše plaší, nesmělí a ostražití. Zpravidla nevědí, že umřeli a že jsou uvěznění v historické době či v dokonce okamžiku své smrti. V jejich mluvě se objevují dobově zabarvené výrazy. Často se vrací pro něco, co zapomněli. Sledují své oběti. Jejich přítomnost lze odhalit na základě specifického zápachu tlejících kostí, jež jsou cítit po mechu. Vznáší se kolem nich obvykle mlha. Vylézají ze země, nebo znenadání zjevují. Bezpečně se cítí u vody. Útočí buď z nenávisti, bolesti, zloby, nebo proto, že jsou zmatení. Ve chvíli, kdy se rozhodnou zabít člověka, se promění v rozkládající se mrtvolu. Lze je zabít jediným způsobem – do jejich těla se musí bodnout či říznout nožem zvaným athame. Po tomto aktu se *duchové* buď rozpadnou na kusy, vybuchnou, roztaví se, z bortí se či se rozptýlí do obláčku kostního prachu. Vedle agresivních *duchů* existují i *duchové* mírumilovní, kteří se nesnaží nijak škodit. Zlými *duchy* stávají obvykle oběti násilných činů.

7.2 Hierarchie společnosti

V předchozí kapitole jsme si přiblížili jednotlivé druhy a rasy nadpřirozených bytostí, které obývají fikční svět **paranormálních romancí**, a do určité míry i jejich hierarchické uspořádání. Hierarchií jak nadpřirozeného, tak lidského společenství se však podrobněji budeme zabývat v rámci této podkapitoly.

Jak již bylo řečeno, hraje ve fikčních světech **paranormálních romancí**, obývaných lidmi společně s nadpřirozenými bytostmi, důležitou roli společenská hierarchie. Obyčejní smrtelníci jsou podřízeni lidským zákonům, platí pro ně naprosto stejná pravidla jako pro čtenáře tohoto subžánru. Nejvyšší autoritou, jež přímo zasahuje do života čelních představitelů lidí, v našem případě

hlavních představitelk **paranormálních** ság, jsou jejich rodiče. Plní funkci jejich rádců, mentorů a ochránců, hrdinky se jim zodpovídají ze svých činů. Jejich rozhodnutím se protagonistky často vzpírají, mnohdy jsou okolnostmi donuceny jich neuposlechnout (důvodem je nejčastěji skutečnost, že se rodiče kvůli svému lidství nedokážou mocensky vyrovnat nadpřirozeným silám, nejsou schopni jim čelit a jsou z jejich strany v danou chvíli ohrožováni). Tato vzpoura vůči nařízení autority s sebou obvykle nenese žádné vážnější následky, dívky zpravidla dostávají „domácí vězení“; případných sankcí se proto příliš neobávají, jsou ochotny riskovat, že budou potrestány. Hrdinky také častokrát jednají za zády rodičů, ti se o „přečinech“ svých dcer a jejich povaze mnohdy ani nedozvědí, zůstanou jim utajeny. Autorita tudíž není plně respektována, její vliv je oslaben. Příčinou tohoto mocenského oslabení vyšší moci je pokrevní příbuzenství a úzké rodinné vazby mezi představitelem autority (rodičem) a společensky podřízenou osobou (dítětem) – rozhodnutí a činy autority jsou tímto vztahem determinovány, proto jsou i tresty udělované vyšší mocí mírnější v lidském světě než v nadpřirozeném společenství. Toto společenství má svůj vlastní řád a pravidla, na jejichž dodržování dohlíží určitá vyšší moc, jež nabývá, jak bylo uvedeno v předchozí podkapitole 7. 1., rozličných podob – ve *Stmívání* je to prastará královská *upíří* rodina Volturiových pro Cullenovi a alfa samec pro *vlkodlaky*; v *Zavrženém* peklo a *archandělé*, ve *Smečce* pán podsvětí Harbinger a v *Křídlech* *Zimní florela*, královna Marion; v *Anně krvi oděné* nejsou hrdinové vázání poslušností k žádné konkrétní nadřazené autoritě. Vyšší moc může ztělesňovat jedna konkrétní bytost (Harbinger, Marion, pozice alfa samce u *vlkodlaků* ve *Stmívání*) či kolektiv osob (*archandělé* jako jeden *andělský* kůr, královská rodina Volturiových tvořená Arem, jeho manželkou Sulpiciou, Marcem, Caiem a jeho ženou Athenodorou). Představitelé vyšší moci nejsou vybíráni nahodile, jejich výsadní postavení vyplývá z jejich původu či je zakotveno v odvěké tradici – Volturiovi porazili Rumuskou smečkou, bývalé vládce *upírů*, a stali se tak jejich nástupci; přirozená autorita alfa samce u *vlkodlaků* má svůj předobraz v přírodě, hrozba uvržení do pekla

jako nejvyšší a nejstrašnější možná forma trestu za spáchané hříchy a pověření *archandělů* jakožto poslů, zvěstovatelů a vykonavatelů boží vůle převzala Becca Fitzpatricková z *Bible*; Harbinger (Bosque Mar) vládne odnepaměti celému podsvětí a všem tvorům z něj vzešlým a Marion se stala královnou díky svému původu – vládci Avalonu byli vždy vybíráni z nejmocnější a zároveň nejvzácnější *víli* kasty, ze *Zimních florů* a *florel*. Vůdčí postavy nadpřirozeného společenství jsou zpravidla pány nad životem a smrtí – mají moc připravit o život kteréhokoliv ze svých podřízených; jsou proto velmi obávaní. Jejich poddaní se jim nechtějí znelíbit, snaží se vyvarovat chování, jež by mohlo vládce popudit, děsí se případného trestu. V případě porušení nastavených pravidel bývají představitelé vyšší moci velmi přísní a nesmlouvaví – k jejich poddaným je většinou nevážou užší příbuzenské či jiné vazby, mnohdy je ani osobně neznají; mocenský vztah je neosobní, úsudek autority je oproštěn od jakýchkoliv emocí.

Představitelé vyšší moci nejsou vždy čestní a spravedliví, často si upravují pravidla dle vlastních potřeb a sobeckých zájmů. Svou moc si žárlivě střeží, nechtějí se o ni nechat připravit, občas ji zneužívají ve svůj prospěch – Volturioví např. neváhali přistoupit k jakýmkoliv nekalým praktikám jen proto, aby rozšířili svou rodinu o nové členy obdařené výjimečnými schopnostmi; několika *archandělům* se zalíbil pozemský život natolik, že byli ochotni udělat cokoli, aby se stali lidmi; Harbinger využíval dle libosti všechny podsvětní nestvůry v boji se svými nepřáteli, chladnokrevně obětoval kteréhokoliv poddaného, bylo-li to třeba apod. I přes uvedené nepřilíš lichotivé doklady zneužívání pravomocí, má působení představitelů vyšší moci ve fikčním světě rovněž pozitivní dopad – prostřednictvím pravidel a zákonů chrání obyčejné smrtelníky před zvláštností nadpřirozených bytostí, udržují existenci své rasy pokud možno v tajnosti a dohlíží na to, aby jejich druhové nezničili sami sebe, aby rasa, k níž náleží, nezanikla. V případě ohrožení rovněž organizují své poddané a šikují je, aby mohli čelit společnému nepříteli, ať již ve vlastních řadách (Volturioví proti Cullenům, *víly* proti zapuzené *florele* Klee, de facto i *archandělé* proti *padlým andělům*), či

náležejícímu k jiné rase (*padlí andělé* proti *Nefilům*, *florové* proti *trollům*). Vládci nadpřirozených společenství mají zpravidla pomocníky, kteří je chrání a zároveň vykonávají svěřené úkoly, mají výkonnou moc v otázce trestání prohřešků proti nastaveným zákonům a pravidlům – Volturioví se obklopují několikačlennou gardou *upírů* s nadlidskými schopnostmi, *archandělé* pověřují některými úkoly *anděly*, Marion s panováním pomáhají Jamison a Yasmine apod. V rámci společenské hierarchie jednotlivých ras mohou existovat i různé podstruktury – např. *Strážci* jsou *Ochránci* vnímáni jako samostatní vůdci, jež vládou nezávisle na Harbingerovi (*vlci* o jeho existenci nemají ani ponětí), *vílí* společenství je tvořeno čtyřmi kastami, jež se liší svou početností i prestiží apod.

V hierarchickém uspořádání fikčního světa **paranormálních romancí** dochází k zpřítomňování odvěkých archetypálních vztahů, tolik příznačných už pro mytický svět **pohádky**.

7.3 Kolize každodenní reality s nadpřirozenem

Paranormální romance nám překládají podivuhodný svět – prostřednictvím knižních sérií se čtenáři ocitají v dobře známém prostředí, v běžně žité realitě všedních dní, která je však ozvláštněna výskytem mytických bytostí s nadpřirozenými schopnostmi (*upírů*, *vlkodlaků*, *andělů*, *padlých andělů*, *čarodějnic*, *kouzelníků*, *víl*, *duchů* a dalších) a předmětů s kouzelnou mocí (*archandělský náhrdelník*, *athame*, *Strom světa*, *lektvary*, *skeany* atd.). Je to svět plný protikladů – lidé a nadpřirozené bytosti v něm spolu soupeří a bojují, vznikají však mezi nimi i přátelství, či dokonce partnerství. Dochází zde také k spolupráci odlišných ras – *upíři* bojují po boku *vlkodlaků*; *padlý anděl* pomáhá *Nefilům* zahubit své druhy; na stranu *Hledačů* v boji proti *Strážcům* se staví *Ochránci*; lidé pomáhají *florům* a *florelám*; *voodoo čaroděj*, *telepat*, *lovec duchů* a lidská dívka se snaží vysvobodit z pekla *ducha* atd. V tomto fikčním světě se snoubí rovněž adorace historie (nejčastěji v podobě oblíbenosti viktoriánských domů a starých modelů aut) s hojným využitím technologií a

vymožeností moderní doby – hrdinky využívají k hledání informací nejčastěji internet, s protagonisty komunikují pomocí mobilních telefonů, nadpřirození partneři cestují výhradně novodobými dopravními prostředky (automobily, motorky). Prostřednictvím **paranormálních romancí** pronikají do **populární literatury pro mládež** aktuální a mnohým dnešním teenagerům blízká témata, jež se v současnosti detabuizují – v sériích se objevují handicapové osoby (Billy Black ve *Stmívání*) a homosexuálové (Mason, Neville, Logan, Lydia a Tess ve *Smečce*), řeší se v nich otázka vegetariánství (Edward pije pouze zvířecí krev, Laurel a Tamani se živí výhradně rostlinnou stravou, Nora je horlivou propagátorkou zdravé stravy) a problematika pohlavního zneužívání mladistvých (Annu zneužíval její otčím, *Ochránkyni* Sabine *Strážce* Efron).

Podobu fikčního světa poznáváme zejména prostřednictvím náctileté hlavní hrdinky ságy; tomu odpovídají i zvolené jazykové prostředky – pro **paranormální romance** je typická kombinace spisovného jazyka a jeho hovorové varianty, dále hojně užití přímé řeči, zařazení dialogů a vnitřních monologů, vytváření neologismů i občasný výskyt vulgarismů v mluvě záporných postav; jazyk námi zkoumaných děl se tedy vyznačuje aktuálností, srozumitelností a snadnou přístupností řadovému čtenáři. Jako reprezentativní příklad můžeme uvést rozhovor mezi Norou Greyovou a *padlým andělem* Rixonem v románu *Crescendo*:

„Tys ho zabil,“ zašeptala jsem. „Byl jsi to ty. Měl jsi na hlavě Patchovu čepici.“ Moment překvapení rychle pohltila děsivá, ledová hrůza. „Zabil jsi mého tátu.“

Z Rixonových očí se vytratila veškerá vlídnost a porozumění.

„No, tohle je nepříjemný.“

„Měl jsi na hlavě Patchovu čepici. Půjčil sis ji, že? Nemohl bys tátu zabít, kdybys nepředstíral, že jsi někdo jiný. Musel jsi to udělat, aby ses vyhnul podezření,“ vytáhla jsem, co jsem si ještě pamatovala z hodiny psychologie v prváku. „Ne. Počkej. Tak to není. Předstíral jsi, že jsi Patch, protože sis přál jím být. Žárliš na něj. Že je to tak? Radši bys byl on...“

Rixon mi stiskl lícní kosti, aby mě umlčel. „Drž hubu!“

Ucukla jsem, tvář po jeho doteku bolela. Nejradši bych po něm skočila, mlátila do něj vším, co mám, ale bylo jasné, že musím zůstat klidná. Zmocnila se mě obava, že mě Rixon nezavedl do tunelů, aby mi pomohl utéct. Co hůř, nejspíš ani neměl v úmyslu mě vůbec kdy vyvést ven.“ (FITZPATRICKOVÁ 2011: 380–381)

Hlavní hrdinky řeší podobné „problémy“ jako většina dívek v jejich věku – nevyhnou se rannímu vstávání do školy, plnění zadaných domácích úkolů, pomáhání s domácími pracemi (uklizení, mytí nádobí, vaření), rozmíškám s rodiči při porušování pravidel nastavených jimi a společností, potýkají se rovněž se závistí a nepřízní okolí. Musí se také vyrovnávat s dnes již běžnými ranami osudu, které postihují stále více teenagerů – s rozvodem rodičů nebo absencí jednoho z nich v jejich životě, se stěhováním do nového města či státu, se změnou školy; čtenářky, které se nacházejí v podobné situaci jako protagonista díla, nabývají dojmu, že nejsou na své problémy „samy“, mohou v knihách nalézt jejich případné řešení.

Mnohé hrdinky si po vyučování také přivydělávají na brigádách, aby si našetřily na vysokoškolské studium. Většina protagonistek vlastní auto, jsou dobrými řidičkami. Volné chvíle tráví nejčastěji četbou knih a přípravou na následující školní den, nebo navštěvují různé tematické párty, pořádané jejich spolužáky či vedením školy. Velkou událostí v životě dívek je maturitní ples; popisu jeho příprav a průběhu není v ságách věnováno mnoho prostoru.

Proti každodenní rutině bojují protagonistky ság různými způsoby – zjišťují informace o nepřítelích, tajně je sledují, tráví čas s partnery, bojují s nimi proti společnému protivníkovi. Zásadní roli v hrdinčině životě hrají přátelé – protagonistky obvykle mívají jednu důvěrnou kamarádku a jednoho nejlepšího přítele, jimž se svěřují a kteří jim pomáhají v těžkých situacích.

Takřka všechny ságy se odehrávají v některém z amerických států, odkud pochází drtivá většina autorek tohoto subžánru,

stejně jako anglicky hovořících náctiletých čtenářek, jimž jsou knihy převážně určeny. Zasazením příběhů do lokací blízkých zamýšleným recipientům je umocněno jejich vtažení do děje – čtenáři snáze nabývají dojmu, že prezentovaný magický svět mají nadosah ruky, že skutečně existuje a že mohou být jeho součástí. K tomuto záměru využívají autoři rovněž stále tytéž lokace, které se v rámci jednotlivých **paranormálních** ság až nápadně opakují – domy, zvláště pak pokoje hlavních hrdinek a jejich partnerů, budovy středních škol, školní jídelny, noční kluby, nemocnice, veřejné knihovny, různá ubytovací zařízení (hotely, motely), lesy a hory. Podobně jako většina teenagerů mají i protagonisté románů zkušenosti s cestami do vzdálených krajů – Nora odjíždí s Patchem na svatbu své nejlepší kamarádky Vee do Anglie, Calla se Shayem se při hledání částí meče dostávají do Itálie, Švýcarska, na Yucatán a na Nový Zéland, Cas se stěhuje do Kanady, kvůli záchraně Anny odlétá do Velké Británie atd.

8. „Čtenáři on-line“

Jedním ze základních pilířů literárního života jsou kromě autorů a literárních děl i sami čtenáři. Poslední kapitolu práce jsme se proto rozhodli věnovat právě jim; konkrétně průzkumu čtenářsky atraktivních motivů **paranormálních romancí**. Cílem této části práce je zjistit, co činí námi zkoumaný subžánr tak populárním a pro recipienty přitažlivým, co na **paranormálních romancích** oceňují sami čtenáři, na které aspekty zaměřují při jejich hodnocení. Pro účely této kapitoly jsme se rozhodli jako relevantní zdroj informací využít Databáziknih.cz, jednu z dobově nejnavštěvovanějších internetových čtenářských komunikačních platforem. Svou pozornost zacílíme na názory samotných čtenářů **paranormálních** románů a na číselné statistiky reflektující množství vložených komentářů, počet přečtení a uskutečněných hodnocení knih a celkové sumarizující hodnocení dané **paranormální romance** uživateli Databázeknih.cz. Vyhodnocené údaje zaneseme pro lepší přehlednost do připojené tabulky a grafů.

8.1 Průzkumné otázky a hypotézy

V rámci našeho průzkumu chceme nalézt odpovědi na následující otázky:

1. Na které aspekty **paranormálních romancí** se recipienti ve svých komentářích zaměřují?
2. Jaké znaky musí vykazovat čtenářsky atraktivní **paranormální příběh**?
3. Která **paranormální** sága je čtenářsky nejpopulárnější?
4. Která **paranormální** série je recipienty hodnocena jako nejpovedenější?

Před začátkem průzkumu jsme formulovali tyto hypotézy:

1. Komentáře uživatelů Databázeknih.cz obsahují vyjádření k obsahové náplni knih, zhodnocení jejich čtivosti a subjektivní názory čtenářů na protagonisty románů.
2. Čtenáři od **paranormálních romancí** očekávají, že jim předloží romantický příběh lásky mezi obyčejnou smrtelnicí a přitažlivým nadpřirozeným hrdinou a že budou čtivé, napínavé a také zábavné.
3. Čtenářsky nejpopulárnější **paranormální** ságou je *Stmívání* Stephenie Meyerové.
4. Čtenářsky nejlépe hodnocenou **paranormální** sérií je *Zavržený* od Beccy Fitzpatrickové.

8.2 Průzkum a jeho výsledky

Průzkum probíhal ve dnech 5. až 7. července 2016. V jeho rámci jsme na Databázeknih.cz navštívili webové stránky věnované všem osmnácti **paranormálním romancím**, jimiž jsme se v průběhu práce zabývali – *Stmívání*⁵⁷, *Novému měsíci*⁵⁸, *Zatmění*⁵⁹, *Rozbřesku*⁶⁰, *Zavrženému*⁶¹, *Crescendu*⁶², *Tichu*⁶³, *Finále*⁶⁴,

⁵⁷ Stmívání. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-stmivani-678>

⁵⁸ Nový měsíc. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-novy-mesic-12115>

⁵⁹ Zatmění. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-zatmeni-1022>

⁶⁰ Rozbřesk. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-rozbresk-1051>

⁶¹ Zavržený. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-zavrzeny-35943>

⁶² Crescendo. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-crescendo-58291>

⁶³ Ticho. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-ticho-93386>

*Smečce*⁶⁵, *Vzpouře*⁶⁶, *Oběti*⁶⁷, *Kořenům*⁶⁸, *Křidlům*⁶⁹, *Kouzlení*⁷⁰, *Iluzím*⁷¹, *Osudu*⁷², *Anně krví oděné*⁷³ a *Dívce z nočních mūr*⁷⁴. Na základě analýzy celkového počtu 2075 komentářů, jejichž autory byly především ženské přispěvatelky od třinácti do osmašedesáti let, jsme dospěli k těmto závěrům:

- V komentářích čtenáři nejčastěji hodnotí zejména uměleckou zdařilost a působivost knih a jejich čtivost, dále pak postavy, jejich chování a vztahy mezi nimi, spád předkládaného děje, originalitu pojetí námětu, autorský styl a invenci, uvěřitelnost příběhu, jeho logiku a zakončení, ale i vzhled knižní obálky a úroveň překladu. Poznávají rovněž, jak dlouho jim trvalo román přečíst, jaké emoce v nich vzbudil, zda je zaujal, zda se jim líbil, zda naplnil jejich očekávání a zda budou pokračovat ve čtení navazujících titulů ságy. Často také porovnávají

⁶⁴ Finále. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-finale-139615>

⁶⁵ Smečka. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/smecka-71093>

⁶⁶ Vzpoura. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nightshade-vzpoura-84280>

⁶⁷ Oběť. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nightshade-obet-110694>

⁶⁸ Kořeny. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/smecka-koreny-197339>

⁶⁹ Křídla. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-kridla-94947>

⁷⁰ Kouzlení. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-kouzleni-120195>

⁷¹ Iluze. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-iluze-135781>

⁷² Osud. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-osud-146484>

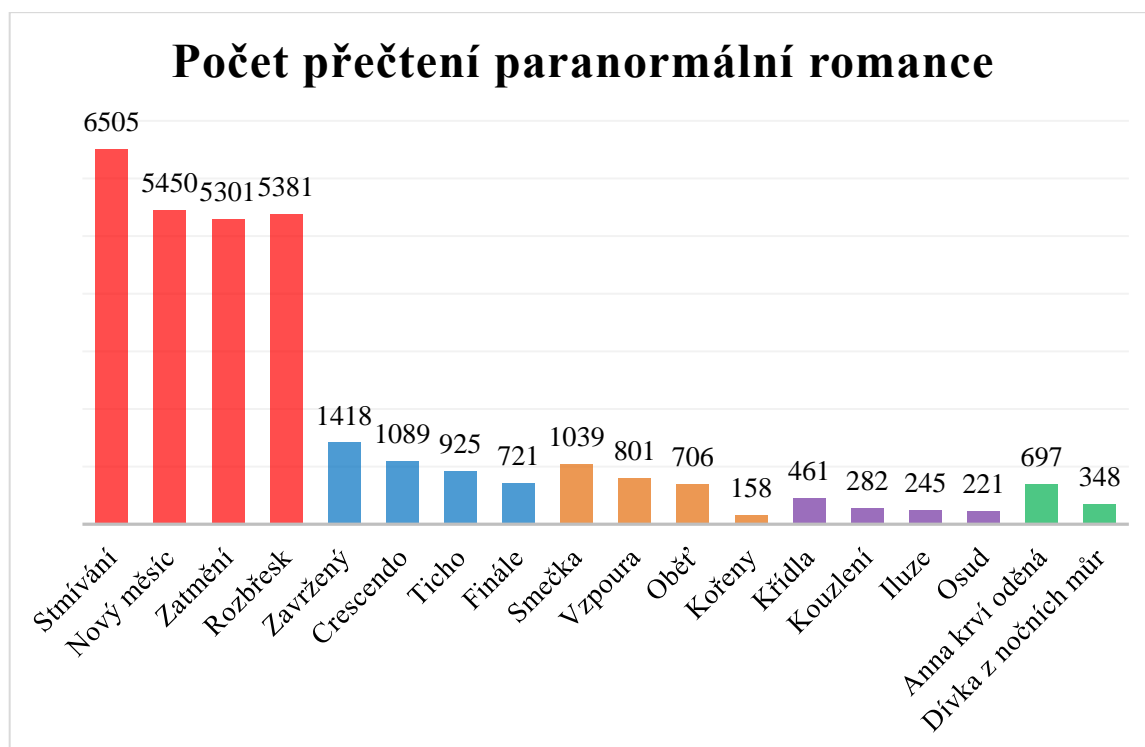
⁷³ Anna krví oděná. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-07]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/anna-series-anna-krvi-odena-143093>

⁷⁴ Dívka z nočních mūr. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-07]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/anna-divka-z-nocnich-mur-143092>

jednotlivé díly série mezi sebou a připojují ke komentářům tzv. spoilery, v nichž vyzrazují děj knih a uvádějí, co je na příbězích nejvíce překvapilo či rozhořčilo.

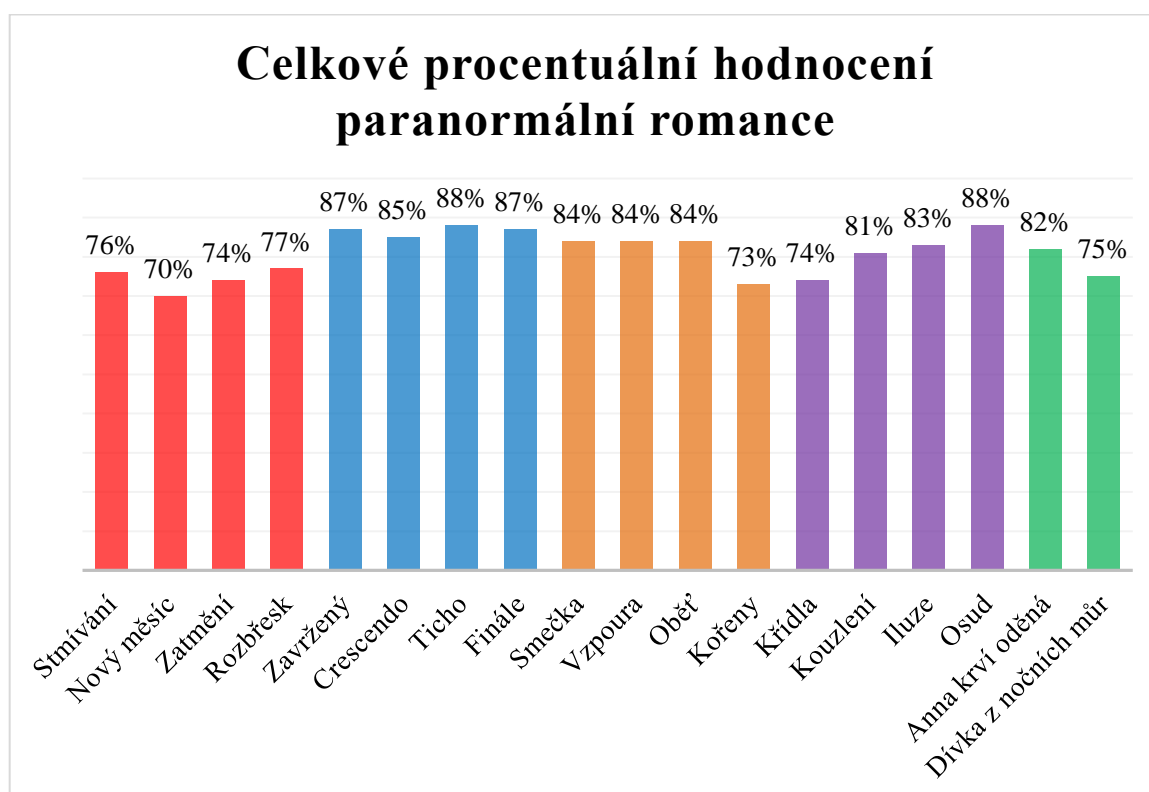
- Čtenářsky atraktivní **paranormální romance** musí být čtivé (recipienti touží, aby děj knihy byl svižný a měl spád, aby je pohltil, aby se od něj nemohli odtrhnout), napínavé, určitým způsobem inovativní, dobře napsané (poutavý autorský styl je podstatným faktorem úspěšnosti série) dobrodružné, zábavné, nenáročné na recepci, nepřiliš složité a srozumitelné náctiletému čtenáři. Nesmí v nich chybět výrazný milostný příběh, sympatické a uvěřitelné postavy, „romantika“, akční scény a překvapivé momenty. Jako negativum vnímají recipienti otevřené konce románů.
- Čtenářsky nejoblíbenější **paranormální** ságou je *Stmívání* Stephenie Meyerové – *Stmívání* si přečetlo celkem 6505 uživatelů Databázeknih.cz, *Nový měsíc* 5450 čtenářů, *Zatmění* 5301 recipientů a *Rozbřesk* 5381 členů zmíněné komunikační platformy. Ostatní série zdaleka nedosáhly takové popularity.

Graf č. 1



- Čtenářsky nejlépe hodnocenou **paranormální** sérií je *Zavržený* od Beccy Fitzpatrickové – *Zavržený* získal od uživatelů Databázeknih.cz 87% (813 hodnocení), *Crescendo* 85% (639 hodnocení), *Ticho* 88% (528 hodnocení) a *Finále* 87% (406 hodnocení).

Graf č. 2



Tabulka č. 1

Název knihy	Celkové procentuální hodnocení paranormální romance	Počet hodnocení paranormální romance	Počet přečtení paranormální romance
Stmívání	76%	3531	6505
Nový měsíc	70%	2771	5450
Zatmění	74%	2689	5301
Rozbřesk	77%	2759	5381
Zavržený	87%	813	1418

Crescendo	85%	639	1089
Ticho	88%	528	925
Finále	87%	406	721
Smečka	84%	590	1039
Vzpoura	84%	436	801
Oběť	84%	383	706
Kořeny	73%	97	158
Křídla	74%	276	461
Kouzlení	81%	160	282
Iluze	83%	135	245
Osud	88%	119	221
Anna krví oděná	82%	503	697
Dívka z nočních múr	75%	253	348

- Všechny naše hypotézy se potvrdily, první dvě z nich však byly neúplné.
- V odpovědi na první otázku jsme tvrdili, že uživatelé Databázeknih.cz v komentářích konstatují své názory na protagonisty ság a uvádějí informace o obsahové náplni jednotlivých **paranormálních romancí** a o jejich čtivosti. Kromě těchto aspektů se zaměřují rovněž na uměleckou zdařilost a působivost knih, na vztahy mezi postavami a na spád děje příběhu. Hodnotí originalitu zpracování zvoleného námětu, styl autorova psaní a míru jeho invence, logickou návaznost, uvěřitelnost a zakončení příběhu, vzhled knižní obálky a úroveň překladu. Dodávají rovněž, za jakou dobu danou knihu přečetli, jaké pocity v nich vyvolala, zda je zaujala, zda se jim líbila, zda naplnila jejich očekávání a zda

budou číst i navazující tituly série. Úroveň jednotlivých dílů ságy mezi sebou porovnávají, občas v komentářích vyzrazují také děj příběhů.

- V odpovědi na druhou otázku jsme uvedli, že ve čtenářsky atraktivních **paranormálních romancích** by neměl chybět romantický příběh lásky mezi druhově odlišnými milenci a že by díla tohoto subžánru měla být čtivá, napínavá a zábavná. Sami čtenáři rovněž považují za důležité, aby byly **paranormální romance** dobře řemeslně napsané, dobrodružné, snadno čitelné, srozumitelné a v rámci daného podžánru nějakým způsobem inovativní. Měly by také obsahovat akční scény i překvapivé momenty a sympatické a uvěřitelné charaktery. Jejich konec by měl být uzavřený.

Závěr

V rámci naší magisterské práce jsme pátrali po klíčových literárních dílech, které předznamenaly vznik námi zkoumaného subžánru paranormální romance, a po jeho žánrových kořenech. Pokoušeli jsme se, na základě interpretace vybraných **paranormálních** ság, vytvořit modelovou hlavní hrdinku a vzorového mužského protagonistu tohoto podžánru, usilovali jsme o vystižení podoby jejich vzájemného vztahu. Snažili jsme se rovněž vytvořit obecné schéma děje analyzovaného subžánru a postihnout hierarchii pořádající jak lidský, tak nadpřirozený svět, který významně určuje sociální vazby mezi postavami. Zaměřili jsme se na způsoby literárního ztvárnění kolize a kooperace každodenního života hlavních hrdinů a hrdinek, tolik známého reálným čtenářům – teenagerům, se světem nadpřirozených bytostí. V poslední části práce jsme se věnovali průzkumu čtenářských ohlasů na námi zkoumané **paranormální** série.

Na základě zjištěných poznatků se nyní pokusíme naplnit cíl této diplomové práce – vytvořit shrnující definici námi zkoumaného subžánru.

Paranormální romance bývá klasifikována jako literární podžánr – sama do literatury nepřináší žádné inovativní znaky, témata či motivy, které bychom nemohli najít v již dříve vzniklých žánrech; její podstata spočívá v přejímání těchto prvků z čtenářsky atraktivních žánrů, v našem případě od **pohádky, gotického románu, science fiction, fantasy, červené knihovny, dívčího a vývojového románu, hororu, detektivky a thrilleru**. Historické kořeny **paranormální romance** lze dohledat až v 18. století; v roce 1740 napsala Madame Gabrielle de Villeneuve **pohádku** *Kráska a Zvíře*, zobrazující vzájemnou lásku mezi druhově odlišnými partnery, čímž de facto vytvořila tematický základ námi zkoumaného subžánru. První klasická **young adult paranormální romance**, *Upíří deníky* od Lisy Jane Smithové, však vznikla až o dvě století později, roku 1991. Celosvětový úspěch a pozornost čtenářů zajistila tomuto podžánru až Stephenie Meyerová svou ságou *Stmívání*; po jejím debutu si spisovatelé

uvědomili, jaký komerční potenciál v sobě tento subžánr skýtá a knižní trh rázem zaplavilo ohromné množství dalších **young adult paranormálních romancí**.

Jádro fabule námi analyzovaného podžánru tvoří, jak již bylo výše zmíněno, romance mezi lidskou smrtelnicí a nadpřirozenou bytostí (*upírem, vlkodlakem, andělem, padlým andělem, duchem, čarodějem, příslušníkem vílího národa* apod.). Příběh je soustředěn kolem ústřední hrdinky ságy, z jejíhož pohledu je zpravidla psán, dějovou osnovu tvoří líčení jejích životních osudů. Dospívající protagonistka série pochází zpravidla z rodiny s narušenými rodinnými vazbami, navštěvuje střední školu. Bývá obvykle drobná, štíhlá a pohledná, povětšinou se nepovažuje za příliš atraktivní, přijde si obyčejná. Mívá introvertní povahu, nerada na sebe upoutává pozornost. Je studijní typ, ve škole dosahuje obvykle velmi dobrých výsledků. Zvládá obstarat většinu domácích prací. Bývá statečná, tvrdohlavá, emancipovaná, vnitřně silná, zároveň však určitým způsobem zranitelná. Často v průběhu ságy rozvine své skryté výjimečné nadání, které v sobě měla po celý život, jen o něm netušila. V příběhu vystupuje jako dominantní jednající subjekt, motivace jejích činů je čtenářům beze zbytku objasněna. Plní současně několik rolí – partnerka v milostném vztahu, kamarádka, dcera, bojovnice a středoškolská studentka. Bývá určena svým křestním jménem a příjmením. Její zevnějšek je přímo popsán v několika dominantních rysech, povahu a temperament hrdinky poznáváme spíše nepřímou. Vždy je postavou kladnou, fiktivní, vývojovou, plastickou a do určité míry hypotetizovanou, v průběhu ságy se mění z postavy přirozené v nadpřirozenou. Na nejvyšších příčkách hodnotového žebříčku protagonistky figurují rodina, přátelé, spokojené partnerství a univerzitní studium. U čtenářek vzbuzuje hrdinka převážně sympatie – je jim blízká svým věkem, postoji, vlastnostmi a názory, řeší podobné problémové situace jako ony; mohou se s ní tudíž snadno ztotožnit.

Hrdina navštěvuje stejnou střední školu jako protagonistka série, mívá pohnutou minulost. Je inteligentní, odvážný, sebevědomý, autoritativní, uzavřený, nečitelný a nevyzpytatelný. Je mu vlastní chladné logické uvažování a gentlemanské chování.

Své problémy se snaží si řešit sám. Dokáže se o sebe postarat, umí si poradit. Bývá fyzicky velmi přitažlivý (vysoký, štíhlý a svalnatý) a starší než jeho partnerka. Podobně jako protagonistka je i hrdina v příběhu dominantním jednajícím subjektem, motivace jeho činů je však částečně zastřena. Zastává několik rolí zároveň – nejčastěji svůdce, partnera v milostném vztahu, ochránce a bojovníka. Čtenáři jsou obeznámeni s jeho zevnějškem, křestním jménem a příjmením, povahové vlastnosti protagonisty se čtenář dozvídá prostřednictvím nepřímé charakterizace. Je postavou kladnou či rozpornou, fiktivní, plastickou, částečně hypotetizovanou, ve většině případů nadpřirozenou a převážně konstantní. Vrcholu hrdinova hodnotového žebříčku vévodí péče o bezpečí a spokojenost jeho partnerky. Mužský protagonista vzbuzuje v dospívajících čtenářkách sympatie – imponuje jim svým sportovním vzhledem, gentlemanským vystupováním, odvahou, komplikovanou povahou, ochrannými pudů i nadlidskými schopnostmi.

Ústřední dvojice se zpravidla seznámí v prostředí školy. Hrdinka je mužským protagonistou obvykle fascinována od první chvíle, kdy ho spatřila, hrdina dívce zpočátku většinou usiluje z nějakého důvodu o život, nechce se s ní proto zaplést, snaží se „držet si ji od těla“. Nakonec však propadá jejímu kouzlu, uvědomuje si, že právě na ni čekal celý svůj život. Pro oba partnery bývá jejich vztah první velkou, a jak se později ukáže, i osudovou životní láskou. Ničím nerušené štěstí zamilovaného páru však netrvá dlouho; dvojice je konfrontována s nepřátelskou nadosobní silou (nejčastěji v podobě nějaké nadpřirozené bytosti), která staví jejich vztahu do cesty různé překážky, snaží se je rozdělit a usiluje o jejich zánik. V průběhu tohoto zdánlivě nerovného boje dochází k dočasnému odloučení milenců; v této době se v hrdinčině životě objevuje nový potenciální partner, jenž bývá zpravidla diametrálně odlišný od nadpřirozeného protagonisty ságy a který mu v souboji o hrdinčinu lásku a přízeň konkuruje až do samého konce dané série. Kromě řešení peripetií vzniklého milostného trojúhelníku a boje s úhlavním nepřítelem ústřední dvojice zachycují série postupné intimní sbližování páru – do vztahu vstupují milenci „neposkvrnění“, bez předchozích

sexuálních zkušeností; před konkrétním popisem projevů smyslové vášně dávají autorky vždy přednost decentnímu metaforickému náznaku. Ságy uzavírá velká bitva, v níž milenci vítězí nad nepřátelsky zaměřenou silou, která se snažila zničit jejich společné štěstí. Zacílení na mladší čtenáře se odráží i v zakončení příběhů – vrcholí očekávaným a nezbytným happyendem v podobě příslibu šťastného společného partnerského života. Základním tématem románů náležících do námi sledovaného subžánru je tedy vznik a rozvoj milostného vztahu dvou teenagerů, který končí, po mnoha peripetiích, vytouženým naplněním.

Paranormální romance zprostředkovávají myšlenkový svět a citové prožívání hlavní hrdinky, specifické životní situace (rozvod rodičů, absence jednoho z nich, stěhování, změna školy) a problémy (rozepře s rodiči a s partnerem, závist a nepřízeň okolí atd.) příznačné pro životy dvanácti až osmnáctiletých recipientek, jimž jsou určeny; pro čtenářky je tudíž velmi snadné se s protagonistkami sérií ztotožnit. **Paranormální** ságy sledují také etický rozměr – skrytě nabádají mladé čtenářky k sexuální zdrženlivosti.

Fikční svět námi zkoumaného subžánru je prosycen magií, obývají ho obyčejní lidé spolu s postavami oplývajícími nadpřirozenou mocí a s mytologickými bytostmi, mísí se v něm každodenní realita s fantazií, své nezastupitelné místo zde má využívání moderních technologií a vymožeností, ale také kouzelných předmětů. Ožívají v něm dávno zapomenuté a těžko uvěřitelné legendy, důležitou roli zde hraje společenská hierarchie a léty ustálená tradice. Fikční svět **paranormální romance** tvoří ustálený repertoár lokací – nejčastěji domy a pokoje hlavních hrdinek a jejich partnerů, budovy středních škol, noční kluby, nemocnice, lesy a hory.

Podobně jako ostatní žánry a subžánry spadající do **populární literatury pro mládež** jsou i **paranormální romance** přístupné rozsáhlému okruhu recipientů. Jsou snadno pochopitelné, nenáročné na recepci, vhodné k příjemnému vyplnění volného času, k oproštění se od každodenních starostí a k pobavení. Pro jazykový plán námi sledovaného podžánru je příznačná aktuálnost

a srozumitelnost řadovému čtenáři kvůli užití spisovného jazyka a jeho hovorových variant, zařazení dialogů, vnitřních monologů, přímé řeči a vytvářených neologismů.

Sami čtenářky od **paranormálních romancí** vyžadují, aby byly čtivé, napínavé, určitým způsobem inovativní, dobře řemeslně napsané, dobrodružné, zábavné, nenáročné na recepci, nepřiliš složité a jim snadno srozumitelné. Podle nich by měla díla námi analyzovaného subžánru obsahovat poutavý příběh lásky, „romantiku“, sympatické a uvěřitelné postavy, akční scény, překvapivé momenty a zejména logický děj bez příčinných nesrovnalostí, který má svůj rytmus a spád.

Čtenářsky nejoblíbenější z námi zkoumaných **paranormálních** ság je *Stmívání* od Stephenie Meyerové, nejlépe hodnocenou je pak série *Zavržený* od Beccy Fitzpatrickové.

Přestože jsou **paranormální romance** literárními kritiky a teoretiky stále nejvíce přehlíženým vydavatelským trendem současnosti, vytrvale obsazují vrcholky žebříčků nejprodávanějších knih. Věříme, že námi sledovaný subžánr si přízeň čtenářů zachová i nadále a že mu v budoucnu budou věnovány i další, nejen kvalifikační, odborné práce.

Seznam použité literatury a pramenů

A) Prameny primární

- [1] BLAKE, Kendare. *Anna krví oděná*. Přel. Andrea Vašíčková. 1. vydání; Baronet: Praha, 2013; 271 s. ISBN 978-80-7384-646-6.
- [2] BLAKE, Kendare. *Dívka z nočních můr*. Přel. Andrea Vašíčková. 1. vydání; Baronet: Praha, 2013; 285 s. ISBN 978-80-7384-679-4.
- [3] CREMEROVÁ, Andrea. *Kořeny*. Přel. Lenka Faltejsková. 1. vydání; Euromedia Group – Knižní klub: Praha, 2014; 286 s. ISBN 978-80-242-4432-7.
- [4] CREMEROVÁ, Andrea. *Oběť*. Přel. Lenka Faltejsková. 1. vydání; Euromedia Group – Knižní klub: Praha, 2012; 383 s. ISBN 978-80-242-3333-8.
- [5] CREMEROVÁ, Andrea. *Smečka*. Přel. Lenka Faltejsková. 1. vydání; Euromedia Group – Knižní klub: Praha, 2011; 399 s. ISBN 978-80-242-2927-0.
- [6] CREMEROVÁ, Andrea. *Vzpoura*. Přel. Lenka Faltejsková. 1. vydání; Euromedia Group – Knižní klub: Praha, 2011; 351 s. ISBN 978-80-242-3102-0.
- [7] FITZPATRICKOVÁ, Becca. *Crescendo*. Přel. Petra Babuláková. 1. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2011; 411 s. ISBN 978-80-252-1589-0.
- [8] FITZPATRICKOVÁ, Becca. *Finále*. Přel. Petra Babuláková. 1. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2012; 438 s. ISBN 978-80-252-2187-7.
- [9] FITZPATRICKOVÁ, Becca. *Ticho*. Přel. Petra Babuláková. 1. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2011; 414 s. ISBN 978-80-252-2019-1.

- [10] FITZPATRICKOVÁ, Becca. *Zavržený*. Přel. Petra Babuláková. 1. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2010; 367 s. ISBN 978-80-252-1444-2.
- [11] MEYEROVÁ, Stephenie. *Nový měsíc*. Přel. Markéta Demlová. 3. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2009; 464 s. ISBN 978-80-252-1332-2.
- [12] MEYEROVÁ, Stephenie. *Rozbřesk*. Přel. Markéta Demlová. 2. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2009; 407 s. ISBN 978-80-252-1334-6.
- [13] MEYEROVÁ, Stephenie. *Stmívání*. Přel. Markéta Demlová. 3. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2009; 407 s. ISBN 978-80-252-1331-5.
- [14] MEYEROVÁ, Stephenie. *Zatmění*. Přel. Markéta Demlová. 2. vydání; EGMONT ČR: Praha, 2009; 480 s. ISBN 978-80-252-1333-9.
- [15] PIKEOVÁ, Aprilynne. *Iluze*. Přel. Alena Amchová. 1. vydání; Fortuna Libri: Praha, 2012; 377 s. ISBN 978-80-7321-647-4.
- [16] PIKEOVÁ, Aprilynne. *Kouzlení*. Přel. Alena Amchová. 1. vydání; Fortuna Libri: Praha, 2012; 361 s. ISBN 978-80-7321-628-3.
- [17] PIKEOVÁ, Aprilynne. *Křídla*. Přel. Alena Amchová. 1. vydání; Fortuna Libri: Praha, 2011; 294 s. ISBN 978-80-7321-604-7.
- [18] PIKEOVÁ, Aprilynne. *Osud*. Přel. Alena Amchová. 1. vydání; Fortuna Libri: Praha, 2012; 306 s. ISBN 978-80-7321-688-7.

B) Prameny sekundární

➤ Monografie

- [1] ECO, Umberto. *Šest procházek literárními lesy: Přednášky na Harvardově univerzitě*, Votobia: Olomouc, 1997; 196 s. ISBN 80-7198-248-2.
- [2] BOTHEROYDOVI, Sylvia a Paul F. *Lexikon keltské mytologie*, 1. vydání; Ivo Železný: Praha, 1998; 427 s. ISBN 80-237-3552-7.
- [3] FOŘT, Bohumil. *Literární postava: Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*, Ústav pro českou literaturu AV ČR: Praha, 2008; 111 s. ISBN 978-80-85778-61-8.
- [4] HODROVÁ, Daniela a kol. *Poetika míst*, 1. vydání; H & H: Jinočany, 1997; 249 s. ISBN 80-86022-04-8.
- [5] HODROVÁ, Daniela. *...na okraji chaosu...: Poetika literárního díla 20. století*, 1. vydání; Torst: Praha, 2001; 865 s. ISBN 80-7215-140-1.
- [6] HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: Kapitoly z literární typologie*, 1. vydání; Koniasch Latin Press: Praha, 1994; 211 s. ISBN 80-85917-03-3.
- [7] HRABÁK, Josef. *Od laciného optimismu k hororu: K historii a patologii dvou odvětví literárního braku*, 1. vydání; Melantrich: Praha, 1989; 245 s. ISBN 80-7023-029-0.
- [8] LARSSON, Mariah – STEINER, Ann. *Interdisciplinary Approaches to Twilight: Studies in Fiction, Media and a ...*, Nordic Academic Press: Lund, 2011; 304 s. ISBN 978-91-85509-63-8.
- [9] LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: Výkladový slovník základních pojmů literární teorie*, 1. vydání; H & H: Jinočany, 2002; 355 s. ISBN 80-7319-020-6.
- [10] MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna: Studie kulturně a literárně historická; Pohled do dějin pokleslého žánru*, 1. vydání; Paseka: Praha, Litomyšl, 1996; 240 s. ISBN 80-7185-075-6.

[11] MOCNÁ, Dagmar; PETERKA, Josef a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*, 1. vydání; Paseka: Praha a Litomyšl, 2004; 704 s. ISBN 80-7185-669-X.

[12] PAVERA, Libor – VŠETIČKA, František. *Lexikon literárních pojmů*, 1. vydání; Nakladatelství Olomouc: Olomouc, 2002; 422 s. ISBN 80-7182-124-1.

[13] PETERKA, Josef. *Teorie literatury pro učitele*, 3. vydání; MME Mercury Music & Entertainment: Jíloviště, 2007; 345 s. ISBN 978-80-239-9284-7.

[14] PRINGLE, David [hl. ed.]. *Fantasy: Encyklopedie fantastických světů*, 1. vydání; Albatros: Praha, 2003; 272 s. ISBN 80-00-01126-3.

[15] PROCHÁZKA, Martin – STŘÍBRNÝ, Zdeněk. *Slovník spisovatelů: Anglická literatura, africké literatury v angličtině, ...*, 2. opravené a doplněné vydání; Libri: Praha, 2003; 823 s. ISBN 80-7277-131-0.

➤ Internetové zdroje

[1] A Brief History of Paranormal Romance. In: *Kiersten Fay – Paranormal Romance Author* [online]. [vid. 2015-10-20].
Dostupné z: <http://www.kierstenfay.com/history-of-paranormal-romance/>

[2] A brief history of young adult literature. In: *CNN* [online]. [vid. 2016-07-08]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2013/10/15/living/young-adult-fiction-evolution/>

[3] A Princess of Mars. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/A_Princess_of_Mars

[4] Angel For Hire (Harlequin Desire No 680) by Justine Davis. In: *Goodreads* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: http://www.goodreads.com/book/show/601809.Angel_For_Hire

- [5] Anna krví oděná. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-07]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/anna-series-anna-krvi-odena-143093>
- [6] Bid Time Return. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Bid_Time_Return
- [7] Crescendo. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-crescendo-58291>
- [8] Dívka z nočních mūr. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-07]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/anna-divka-z-nocnich-mur-143092>
- [9] Dračí let (recenze). In: *MFantasy magazín* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.mfantasy.cz/2013/02/draci-let-recenze/>
- [10] Finále. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-finale-139615>
- [11] Hotel Transylvania: A Novel of Forbidden Love. In: *Ra 763's Blog* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <https://ra763.wordpress.com/2011/10/26/hotel-transylvania-a-novel-of-forbidden-love/>
- [12] Iluze. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-iluze-135781>
- [13] Kořeny. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/smecka-koreny-197339>

- [14] Kouzlení. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-kouzleni-120195>
- [15] Křídla. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-kridla-94947>
- [16] Moon of Three Rings Analysis Andre Norton. In: *eNotes* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://www.enotes.com/topics/moon-three-rings/in-depth>
- [17] Nový měsíc. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-novy-mesic-12115>
- [18] Oběť. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nightshade-obet-110694>
- [19] Osud. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/kridla-osud-146484>
- [20] Paranormal Romance. In: *Young Adult Literature Keywords* [online]. [vid. 2015-10-20]. Dostupné z: http://jonostenson.com/yalitkeywords/index.php?title=Paranormal_romance
- [21] Paranormal Romance: Here, There and Everywhere With the New Science Fiction. In: *The Internet Review of Science Fiction* [online]. December 12, 2006 [vid. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.irosf.com/q/zine/article/10337>
- [22] Penny dreadful. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-21]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Penny_dreadful
- [23] Postava upíra v literatuře 19. století. In: *La Duchesse* [online]. [vid. 2015-10-21]. Dostupné z: <http://la-duchesse.blog.cz/1403/postava-upira-v-literature-19-stoleti>

- [24] R. A. MacAvoy's *Tea With The Black Dragon*. In: *Heroes and Heartbreakers* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://www.heroesandheartbreakers.com/blogs/2011/06/ra-mcavoy-tea-with-the-black-dragon>
- [25] Restoree. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Restoree>
- [26] Rozbřesk. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-rozbresk-1051>
- [27] Shapechangers by Jennifer Roberson. In: *Review Archive* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://laurela.tripod.com/reviewarc/jr-shape1.html>
- [28] Smečka. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/smecka-71093>
- [29] Stmívání. In: *Databáze knih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-stmivani-678>
- [30] Sweet Starfire, by Jayne Ann Krentz. In: *Rosario's Reading Journal* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://rosario.blogspot.cz/2002/11/ive-started-2-books.html>
- [31] The Crystal Gryphon – Andre Norton. In: *Jade the Obscure* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://jadetheobscure.com/2015/07/23/the-crystal-gryphon-andre-norton/>
- [32] The Ghost And Mrs. Muir by Josephine Leslie. In: *The Romantic Armchair Traveller* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <http://romanticarmchairtraveller.typepad.com/ract/2011/02/the-ghost-and-mrs-muir-by-josephine-leslie.html>

- [33] The Ivory Key (Harlequin Temptation, No 166) by Rita Clay Estrada. In: *Goodreads* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: http://www.goodreads.com/book/show/729073.The_Ivory_Key
- [34] The Passionate Witch, 1942. In: *Sexy Witch* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné z: <https://sexywitch.wordpress.com/2006/09/23/the-passionate-witch-1942/>
- [35] Thriller (genre). In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-11-20]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Thriller_\(genre\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Thriller_(genre))
- [36] Ticho. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-ticho-93386>
- [37] Time and Again Summary & Study Guide Description. In: *BookRags* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.bookrags.com/studyguide-time-and-again/#gsc.tab=0>
- [38] Tryst by Elswyth Thane. In: *Fleur in her World* [online]. [vid. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://fleurinherworld.com/2014/07/10/tryst-by-elswyth-thane/>
- [39] Vzpoura. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-06]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nightshade-vzpoura-84280>
- [40] War for the Oaks. In: *Wikipedia, The Free Encyclopedia* [online]. [vid. 2015-10-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/War_for_the_Oaks
- [41] Women of Science Fiction: Anne McCaffrey's The Ship Who Sang. In: *Persephone Magazine* [online]. [vid. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://persephonemagazine.com/2013/05/women-of-science-fiction-anne-mccaffreys-the-ship-who-sang/>
- [42] Year of the Unicorn by Andre Norton. In: *Fantasy Book Review* [online]. [vid. 2015-10-23]. Dostupné

z: <http://www.fantasybookreview.co.uk/Andre-Norton/Year-of-the-Unicorn.html>

[43] Zatmění. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné

z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/stmivani-zatmeni-1022>

[44] Zavržený. In: *Databázeknih.cz ... Váš knižní svět* [online]. [vid. 2016-07-05]. Dostupné

z: <http://www.databazeknih.cz/knihy/nora-greyova-zavrzeny-35943>